

Begroting 2026●

Kiezen voor perspectief

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Algemeen.....	4
Nota van aanbidding	4
Begroting in één oogopslag	6
Beeld op de kernen	8
Leeswijzer	13
Financiële samenvatting	15
Programma 1 Dienstverlenend Oisterwijk	21
Ambitie 1: We hebben onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers op orde	23
Ambitie 2: We steken veel energie in samenwerking en inwonersparticipatie	24
Ambitie 3: We zetten onze eigendommen optimaal in.....	26
Ambitie 4: We hebben de gemeente goed georganiseerd	29
Reguliere werkzaamheden	31
Wat kost het?	32
Programma 2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk.....	34
Ambitie 1: Versterking van kwaliteit en identiteit van Oisterwijk door ruimtelijke ontwikkelingen	36
Ambitie 2: We streven naar een aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte	40
Ambitie 3: Het is veilig voor onze inwoners	45
Ambitie 4: Oisterwijk is aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers.....	47
Reguliere werkzaamheden	52
Wat kost het?	52
Programma 3 Samenredzaam Oisterwijk	56
Ambitie 1: We hebben een sterk sociaal domein door een goede basisstructuur	58
Ambitie 2: We hebben een sterk sociaal domein met goede ondersteuning	62
Ambitie 3: Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen	65
Reguliere werkzaamheden	69
Wat kost het?	70
Paragrafen	72
Paragraaf Bedrijfsvoering	73
Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.....	77
Paragraaf Financiering	82
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	84
Paragraaf Grondbeleid	90
Paragraaf Verbonden partijen	97
Paragraaf Lokale heffingen	107
Paragraaf Openbaarheid	113
Financiële begroting	114
Financiële positie en toelichting	115
Incidentele baten en lasten	123
EMU saldo.....	124
Baten en lasten per taakveld	125

Algemeen

Nota van aanbieding

DOEN WAT IS AFGESPROKEN

Beste raadsleden,

Op 21 mei jl. heeft uw raad ons college op pad gestuurd om de afspraken te realiseren die zijn vastgelegd in het akkoord "Richting met Ruimte". Een maand eerder hebben we in de Perspectiefnota 2027-2030 een eerste beeld gegeven van wat we gaan doen. De begroting 2027 die we u hierbij aanbieden is daar een uitwerking van. Onze inzet is natuurlijk om zo spoedig mogelijk de plannen uit te voeren of op z'n minst in de grondverf te zetten.

Een voorbeeld daarvan is het inzetten van de nieuwe mogelijkheden die kunstmatige intelligentie ons kan bieden in dienstverlening en beleidsvorming. Daarvoor willen we in de begroting incidenteel een fors bedrag vrijmaken. De beperkingen en gevaren van nieuwe technologie staan gelukkig in het centrum van de maatschappelijke en politieke belangstelling. Maar duidelijk is dat er kansen zijn om zaken slimmer, sneller en publieksvriendelijker te doen, met behoud van de menselijke maat.

En ander voorbeeld is onze inzet op leefbaarheid en jeugdparticipatie. We maken daarvoor middelen vrij, zodat de ingezette aanpak van dorpsplannen, wijkregie en jongerenwerk structureel wordt. Hetzelfde geldt voor sport en cultuur. De sportcontainers scoren goed, evenals het gratis cultuurprogramma voor kinderen van 4 t/m 18 jaar. Allemaal activiteiten die we ook in 2027 en 2028 mogelijk willen maken.

Natuurlijk geven we in de begroting de voortgang van de kompasprojecten aan. Van Gemeenschapshuis Den Domp tot Klooster Nieuwenhof, van milieustraat tot verkeersplan: er staat veel op stapel. Dat vraagt om dynamisch personeel, een actief personeelsbeleid, een goed ingerichte organisatie en een moderne werkomgeving. U leest daarover in deze begroting.

Wonen is en blijft natuurlijk het speerpunt in de komende jaren. We hebben in de zomerperiode de aanpak van de netcongestie in beeld gebracht en in gang gezet. Samen met de vele ontwikkel- en bouwplannen die we hebben, gaan we ervan uit dat we kunnen realiseren waar onze inwoners op rekenen.

Onze inwoners rekenen ook op een veilige leef- en werkomgeving. De recente gebeurtenissen in Overasselt maken nog eens duidelijk dat de aanpak van ondermijning prioriteit verdient. Vandaar dat we daar extra op in willen zetten. Dat doen we parallel aan de campagne om ieders weerbaarheid te versterken. Gegeven onze helaas instabiele wereld moet een gewaarschuwd mens voor twee tellen. Al was het maar om een kwetsbaar medemens te helpen.

In deze begroting komen de hierboven genoemde en vele andere onderwerpen uitgebreid aan bod. In financiële zin is het een begroting die in 2027, 2029 en 2030 sluitend is. Dat biedt, al zijn de ravijnen van het Rijk niet verdwenen, perspectief voor investeringen die op termijn nodig zijn.

We zien met vertrouwen uit naar het debat dat we hierover met u zullen hebben en ook naar de uiteindelijke financiële kaders waarbinnen we de komend jaar verder kunnen bouwen aan de toekomst van Oisterwijk, Haaren, Moergestel en Heukelom.

Het college

22 september 2026

Begroting in één oogopslag

BEGROTING 2027 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Hoe komt de gemeente Oisterwijk aan geld en waar besteden wij dit aan? Dat ziet u in de begroting in één oogopslag.

INKOMSTEN

Waar komt het vandaan?

Lokale heffingen € 24.140

Onroerende zaakbelastingen	€ 10.386
Afvalstoffenheffing	€ 4.418
Rioolheffing	€ 3.938
Leges	€ 2.954
Parkeerbelasting	€ 1.068
Toeristenbelasting	€ 943
Forensenbelasting	€ 183
Precariobelasting	€ 112
Reclamebelasting	€ 109
Marktgelden	€ 29

Bedragen x € 1.000

Andere inkomstenbronnen € 17.298

Grondbedrijf	€ 2.105
Huren en pachten	€ 2.173
Specifieke rijksbijdragen	€ 10.200
Overig	€ 2.820

Bedragen x € 1.000

De uitgebreide begroting vindt u op www.oisterwijk.nl/begroting. Op www.waarstaatjegemeente.nl staat meer informatie over de gemeente.

Uitgave van de gemeente Oisterwijk
Oktober 2026

gemeente
Oisterwijk

Begroting
2027

UITGAVEN

Waar gaat het naartoe?

Dienstverlenend Oisterwijk € 46.126

Dienstverlening € 2.109

We hebben onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers op orde

Samenwerking en participatie € 540

We steken veel energie in samenwerking en inwonersparticipatie

Eigendommen € 7.501

We zetten onze eigendommen optimaal in

Bedrijfsvoering € 35.977

We hebben de gemeente goed georganiseerd

Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk € 25.698

Ruimtelijke ontwikkelingen € 1.109

Versterking van kwaliteit en identiteit van Oisterwijk door ruimtelijke ontwikkelingen

Openbare ruimte € 14.236

We streven naar een aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte

Veiligheid € 3.038

Het is veilig voor onze inwoners

Cultuur, sport en economie € 5.084

Oisterwijk is aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers

Grondbedrijf € 2.232

Grondexploitaties

Samenredzaam Oisterwijk € 40.369

Basisstructuur € 7.499

We hebben een sterk sociaal domein door een goede basisstructuur

Goede zorg € 31.269

We hebben een sterk sociaal domein met goede ondersteuning

Ontwikkelen € 1.602

Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen

Bedragen x € 1.000

Gemiddelde woonlasten

Meerpersoonshuishouden € 1.154

Onroerendzaakbelasting € 537

Afvalstoffenheffing € 307

Rioolheffing € 310

Kengetallen

Aantal inwoners 33.356

Totaal aantal woningen 14.575

- waarvan huurwoningen 31%

- waarvan koopwoningen 69%

Aantal bedrijfsvestigingen 5.619

Werkloosheidspercentage 3,00%

Beeld op de kernen

In het coalitieakkoord staat dat er de komende jaren een aantal majeure projecten en ontwikkelingen aan de orde komen, de zogenaamde kompasprojecten. In navolging op de vorige periode benoemen we een aantal majeure (lopende) projecten en ontwikkelingen waarop we prioriteren:

- Bouwplannen:
 - De Leye/Beekdal Park,
 - Kartonnagefabriek,
 - Pannenschuur VI en
 - de Ambachtstraat in Oisterwijk
 - Boeke Heesters en Haarendael (met behoud gedenkplaats) in Haaren
 - Oostelvoortjes II/Heiligeboom en Nieuwenhof in Moergestel
- Gebiedsontwikkeling Vennelaan
- Realisatie van nieuw gemeenschapshuis Den Domp
- Ontwikkeling huidige locatie Den Domp
- Verkeersplan Moergestel
- De ontwikkeling van de milieustraten
- Gebiedsontwikkeling bedrijventerrein Beneluxstraat
- Nieuw gemeentehuis/voormalig pand Rabobank
- Herontwikkeling de Lind 44
- Openluchtwemvoorziening

We geven aan in welke kern de kompasprojecten zijn gepland en presenteren we de “dynamische” landkaart van de gemeente met hierop aangegeven de locaties van de kompasprojecten.

In één tabel staat welke processtappen moeten worden uitgevoerd in de komende jaren.

Moergestel

Moergestel

Moergestel-Noord
(Nieuwenhof)

Verkeersplan Moergestel

Oostelvoortjes II

Haaren

Haaren

Toekomst Milieustraat

Gemeenschapshuis Den Domp

Boeke Heesters

Ontwikkeling huidige locatie Den Domp

Renovatie/herbestemming Haarendael

Oisterwijk en Heukelom

Oisterwijk en Heukelom

De Leye

Kartonnagefabriek/Baerdijk

Pannenshuur VI

Nieuw gemeentehuis/
voormalig pand Rabobank

Ambachtstraat

Herontwikkeling De Lind 44

Gebiedsontwikkeling
Vennelaan

Gebiedsontwikkeling
bedrijventerrein Beneluxstraat

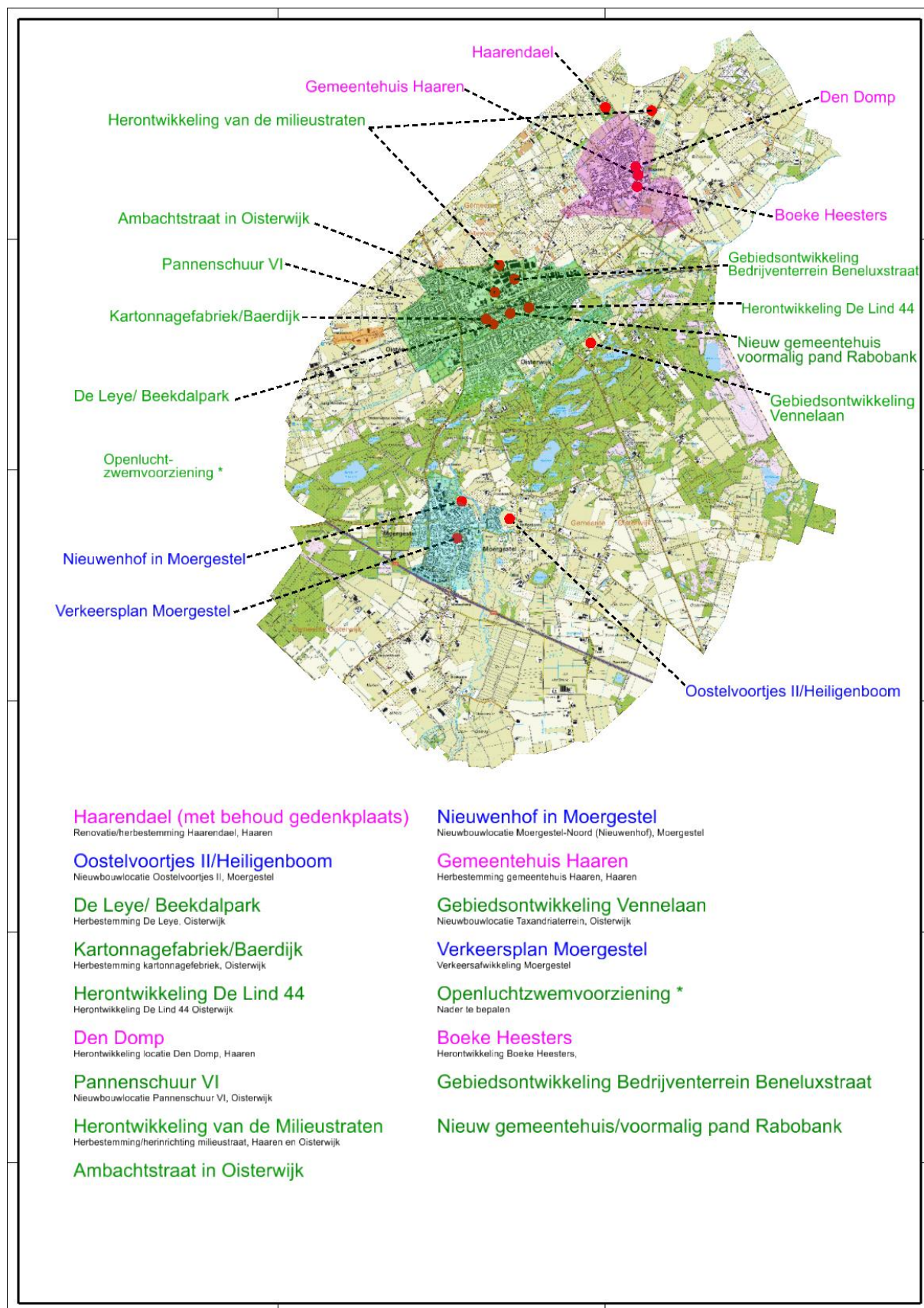

De ontwikkeling van
de milieustraten

Openluchtzwemvoorziening

Kaart met kompasprojecten

Voortgang kompasprojecten

In het bestuursakkoord is een aantal majeure projecten en ontwikkelingen benoemd als kompasprojecten. We geven hier per project in het kort de stand van zaken weer.

Kompasproject	2027	2028	2029	2030
Beekdal Park in Oisterwijk	Start bouw 25 huurappartementen Verlenen vergunning 53 koopwoningen Start bouw parkeerkelder	Bouw huurappartementen, woningen, parkeerkelder, ontmoetingsruimte en maatschappelijke voorziening Start inrichting buitenruimte	Oplevering appartementen en eerste woningen Voortzetting bouw en inrichting buitenruimte	Oplevering woningen, ontmoetingsruimte, maatschappelijke voorziening en buitenruimte Afronding woonrijp maken
Kartonnagefabriek in Oisterwijk	Voortzetting bouw	Afronding bouw en oplevering woningen (per fase)	Oplevering woningen (per fase) en woonrijp maken	Afronding
Pannenschuur VI in Oisterwijk	Uitwerken masterplan Start planologische procedure	Afronden planologische procedure Start bouwrijp maken en start bouw	Voortzetting bouw Oplevering (per fase) en start woonrijp maken (per fase)	Voortzetting bouw (per fase) Voortzetting woonrijp maken (per fase)
De Ambachtstraat in Oisterwijk Deel 1: woningbouw	Stedenbouwkundig plan gereed Ondertekenen anterieure overeenkomst Start planologische procedure	Afronden planologische procedure Start bouwrijp maken	Start bouw	Voortzetting bouw
De Ambachtstraat in Oisterwijk Deel 2: gemeentelijke grondexploitatie	Afronden besluitvorming haalbaarheid en ondertekenen anterieure overeenkomst Plan voorbereiden	Planvorming en start planologische procedure	Voortzetting planologische procedure	Start bouwrijp maken en bouw
Boeke Heesters in Haaren	Voortzetten bouw	Afronden bouw en start oplevering	Oplevering en woonrijp maken	
Haarendael (met behoud gedenkplaats) in Haaren	Plan voorbereiden en start planologische procedure	Afronden planologische procedure en start bouw	Voortzetten bouw en start oplevering (per fase)	Voortzetten oplevering (per fase) en woonrijp maken
Oostelvoortjes II in Moergestel	Beroepsprocedure doorlopen	Beroepsprocedure doorlopen		
Nieuwenhof in Moergestel	Plan voorbereiden en start planologische procedure	Afronden planologische procedure en start bouw	Voortzetten bouw	Voortzetten bouw en oplevering (per fase)
Gebiedsontwikkeling Vennelaan	Verkenning mogelijkheid herontwikkeling locatie	Vervolg afhankelijk van verkenning		
Realisatie nieuw gemeenschapshuis Den Domp	Start bouw	Voortzetten bouw Oplevering en herinrichting Mgr Bekkersplein		
Ontwikkeling huidige locatie Den Domp	Verkenning mogelijkheden ontwikkeling locatie	Vervolg afhankelijk van verkenning		
Verkeersplan Moergestel	Deels uitvoeren plan Deels doorlopen planologische procedure	Deels uitvoeren plan Deels doorlopen planologische procedure	Voortzetten uitvoeringsplan	
De ontwikkeling van de milieustraten	Besluitvorming over locatie en vervolgstappen in de samenwerking met gemeente Tilburg			

Kompasproject	2027	2028	2029	2030
Gebiedsontwikkeling bedrijventerrein Beneluxstraat	Besluitvorming over verwerving onder de WVG Uitwerken besluit tot wel/niet werven Voortzetten of afronden van verwervingstraject	Vervolg afhankelijk van verkenning		
Nieuw gemeentehuis/voormalig pand Rabobank	Officiële opening nieuw gemeentehuis			
Herontwikkeling de Lind 44	Start tijdelijke verhuur pand Besluit ontwikkelenrichting en inrichting procedure	Voortzetten tijdelijke verhuur pand Vorbereiden plan en doorlopen aanbestedingsprocedure		
Openluchtwemvoorziening	Besluitvorming inzake keuze locatie Uitwerking plan voor realisatie op locatie en besluitvorming hierover	Vervolg afhankelijk van verkenning		

Leeswijzer

In de programmabegroting 2027 maken we afspraken tussen de gemeenteraad en het college over wat we in het begrotingsjaar gaan doen en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. Met deze begroting brengen we de raad beter in positie om op strategisch niveau te kunnen sturen op politieke thema's.

Ambities voor 2027

In het coalitieakkoord is een aantal ambities verwoord. De ambities voor 2027 worden vertaald in de volgende thema's:

Programma 1 Dienstverlenend Oisterwijk

- We hebben onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers op orde.
- We steken veel energie in samenwerking en inwonersparticipatie.
- We zetten onze eigendommen optimaal in.
- We hebben de gemeente goed georganiseerd.

Programma 2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk

- Versterking van kwaliteit en identiteit van Oisterwijk door ruimtelijke ontwikkelingen.
- We streven naar een aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte.
- Het is veilig voor onze inwoners.
- Oisterwijk is aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Programma 3 Samenredzaam Oisterwijk

- We hebben een sterk sociaal domein door een goede basisstructuur.
- We hebben een sterk sociaal domein met goede ondersteuning.
- Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen.

Opbouw van de programma's

Elk programma kent een duidelijke opbouw, waarin per programma de beleidsdoelstelling en het maatschappelijk effect staat opgenomen waarop de raad op strategisch niveau kan sturen.

Per programma zijn op tactisch niveau de politieke thema's van het college weergegeven. Op sommige thema's willen we meerdere ambities bereiken. Deze zijn apart benoemd.

Per thema worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we daarvoor doen?
- Hoe kunnen we dat meten?

Per programma wordt de volgende vraag beantwoord:

- Wat kost het?

Per programma geven we een toelichting op de belangrijkste financiële verschillen met de begroting van 2026. Bij ieder programma treft u een overzicht aan van de voorgestelde investeringen. De bijbehorende kapitaallasten zijn opgenomen in de meerjarenbegroting.

De going-concern activiteiten zijn in de financiële begroting meegenomen en visueel weergegeven in de infographics per programma.

In de programma's zijn ook de in de BBV verplicht voorgeschreven beleidsindicatoren opgenomen. Deze beleidsindicatoren zijn voor alle gemeenten gelijk en zijn op de VNG website [waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl) raadpleegbaar. Dat maakt het mogelijk om Oisterwijk op diverse terreinen te vergelijken met andere gemeenten. Daar waar de bedragen in duizendtallen worden afgerond zijn de totaaltellingen gebaseerd op de onafgeronde bedragen.

Global Goals for Sustainable Development

In 2015 hebben de Verenigde Naties 17 ambitieuze doelen voor duurzame ontwikkeling vastgesteld. Deze Global Goals for Sustainable Development werden unaniem geadopteerd door alle lidstaten en vormen voor de periode tot 2030 een belangrijke gezamenlijke agenda. Oisterwijk is hier in 2019 bij aangesloten.

In deze begroting maken we bij elk programma visueel inzichtelijk hoe de politieke thema's van de gemeente Oisterwijk verband houden met deze global goals.

Financiële samenvatting

Wat mogen de programma's kosten?

Op 2 juli 2026 heeft de raad de Perspectiefnota 2027 vastgesteld. Dit is het uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030.

Samen met de nu verwerkte mutaties leidt dit tot de baten en lasten per programma zoals in onderstaande tabel is opgenomen.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2025	2026	2027	2028	2029	2030
1 Dienstverlenend	41.930	45.815	46.126	45.331	45.103	45.634
2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig	26.181	31.809	25.698	26.241	23.384	23.405
3 Samenredzaam	44.266	46.809	40.369	39.698	37.675	37.645
Totaal lasten	112.378	124.433	112.194	111.269	106.162	106.684
1 Dienstverlenend	85.960	85.922	89.420	86.569	85.451	87.035
2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig	15.010	16.240	12.597	13.306	10.332	10.332
3 Samenredzaam	15.304	15.335	8.945	9.691	9.760	9.760
Totaal baten	116.274	117.497	110.962	109.566	105.543	107.127
Saldo van baten en lasten	3.896	-6.936	-1.232	-1.703	-619	443
Mutaties reserves programma 1	1.532	2.999	51	516	0	0
Mutaties reserves programma 2	-181	1.722	748	693	691	573
Mutaties reserves programma 3	175	240	462	0	0	0
Mutatie reserves	1.526	4.961	1.261	1.209	691	573
Mutaties algemene reserve		1.976				
Actueel saldo na begroting 2027 - 2030	5.422	0	29	-494	72	1.017

Overzicht structureel en incidenteel saldo

Samengevat bestaat het saldo na begroting 2027 - 2030 uit het volgende structurele en incidentele deel:

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Incidenteel saldo	280	-110	-1.042	-212	-125	0
Structureel saldo	5.142	110	1.071	-282	197	1.017
Actueel saldo na begroting 2027 - 2030	5.422	0	29	-494	72	1.017

Ontwikkelingen na de Perspectiefnota 2027 - 2030

In de periode tussen de vaststelling van de perspectiefnota (PPN) en het opstellen van de begroting is het financieel beeld bijgesteld. De meicirculaire en de structurele effecten uit de bestuursrapportage zijn verwerkt, en de budgetten en inkomsten zijn geïndexeerd. Daarnaast is een aantal nieuwe autonome posten, posten ten aanzien van het bestuursakkoord en overige ontwikkelingen verwerkt. Deze waren ten tijde van het opstellen van de PPN nog niet bekend.

In onderstaande tabel is het verloop weergegeven vanaf de vastgestelde Perspectiefnota 2027 - 2030. De mutaties vanuit de meicirculaire zijn reeds gepubliceerd en het financieel effect van de bestuursrapportage 2026 wordt / is besproken in de raad van 29 oktober 2026.

We lichten onder de tabel de posten ná het saldo bestuursrapportage toe.

Achter de bedragen hebben we met een V (voordeel) of N (nadeel) aangegeven welk effect de post heeft op het saldo.

Een V achter het bedrag bij een saldo is positief, een N achter het bedrag bij een saldo betekent een negatieve uitkomst.

Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Saldo voor vaststelling PPN	1.804 V	221 V	705 V	1.494 V
Perspectiefposten				
Weerbare samenleving	90 N	90 N	90 N	90 N
Informatiecoördinator Ondermijning	50 N	50 N	50 N	50 N
Afgeschermd cloudomgeving	115 N	202 N	47 N	10 N
Saldo PPN 2027 - 2030 raad 2 juli 2026	1.548 V	121 N	517 V	1.344 V
Gemeentefonds (RIB meicirculaire)	468 V	549 V	770 V	871 V
Saldo inclusief meicirculaire	2.016 V	428 V	1.288 V	2.216 V
Financieel effect bestuursrapportage 2026	1.302 N	756 N	646 N	646 N
Saldo bestuursrapportage	714 V	327 N	642 V	1.570 V
Autonome posten				
Herijking kapitaallasten	919 V	643 V	133 V	149 V
Kapitaallasten kredietaanvraag Revitaliseren bomenbestand		111 N	111 N	110 N
Hogere legesopbrengsten	405 V	405 V	405 V	405 V
Onderzoek herijking IHP	75 N			
Huur AZC		151 N	307 N	307 N
Vrijval stelpost huur AZC		151 V	307 V	307 V
Ophogen stelpost aanvullende posten	46 N	259 N	412 N	412 N
Ophogen stelpost indexering	300 N	300 N	300 N	300 N
Maatschappelijke participatie	150 N			
Tijdelijke huisvesting Brede School Moergestel	273 N	85 N	85 N	85 N
Bijstelling jeugdzorg	531 N			
Vrijval bestemmingsreserve Aanpak wachtlijsten	462 V			
Overig	216 N	210 N	140 N	140 N
Saldo voor uitwerking bestuursakkoord	909 V	244 N	132 V	1.077 V
Uitwerking bestuursakkoord				
Digitale toegankelijkheid en omgeving	130 N			
Incidenteel ontwikkelbudget 2027 automatisering	500 N			
Voortzetting gratis cultuurprogramma	40 N	40 N		
Aanschaf sportcontainers	47 N	47 N		
Leefbaarheid structureel			50 N	50 N
Jongerenparticipatie	50 N	50 N	10 N	10 N
Saldo voor overige posten	142 V	381 N	72 V	1.017 V
Overige posten				
Verbeteren laadinfrastructuur	78 N	78 N		
Voortzetting project community building woonzorg	35 N	35 N		
Saldo begroting 2027 - 2030	29 V	494 N	72 V	1.017 V

Toelichting posten begroting 2027

De posten zijn opgedeeld in autonome posten, uitwerking bestuursakkoord en aanvullende posten. De autonome posten worden gezien als voortzetting van onze kernactiviteiten. De posten onder uitwerking bestuursakkoord zijn activiteiten die voortvloeien uit het bestuursakkoord.

Alle posten boven de €50.000 worden hieronder toegelicht.

De autonome posten zijn:

- **Herijking kapitaallasten door bijstelling investeringen**

We hebben meerjarige investeringsplannen herijkt en investeringen zijn opnieuw beoordeeld en realistisch in de tijd neergezet. Dit zorgt voor een structureel voordeel wat in 2027 uitkomt op € 919.000.

- **Kapitaallasten kredietaanvraag Revitaliseren bomenbestand**

Om de veiligheid van de openbare ruimte te waarborgen is een extra investering nodig aan ons bomenbestand. De kapitaallasten voor aanpak revitaliseren bomenbestand 2026 – 2027 behorende bij de kredietaanvraag moeten worden opgenomen.

- **Hogere legesopbrengsten**

We verwachten hogere legesopbrengsten, omdat er meer omgevingsvergunningen en rijbewijzen worden aangevraagd en meer huwelijken en partnerschappen worden afgesloten.

- **Onderzoek herijking IHP**

Wij actualiseren het IHP 2023-2038 vanwege nieuwe wettelijke regels voor onderwijshuisvesting. Ook krijgt renovatie een vaste plaats binnen de regeling. Daarnaast nemen schoolbesturen hun meerjarenonderhoudsplannen op in het IHP. Landelijke richtlijnen en veranderingen in de financiering kunnen gevolgen hebben voor het gemeentelijke beleid. Voor het opstellen hiervan is specialistische kennis nodig. Het gaat onder meer om het maken van leerlingenprognoses en onderzoek naar de kwaliteit, functionaliteit en duurzaamheid van schoolgebouwen. Daarnaast is advies nodig over de financiële, juridische en praktische haalbaarheid binnen de gemeente Oisterwijk.

- **Ophogen stelpost - aanvullende posten**

In de begroting 2026 hadden we een bedrag opgenomen voor kosten, die op dat moment nog niet nader konden worden gespecificeerd. Eén post daarvan was de huur AZC. Deze is inmiddels bekend en opgenomen als post in de begroting 2027, waarvoor het bedrag uit deze stelpost de dekking vormt en daardoor budgetneutraal. We stellen voor om de stelposten "aanvullende stelposten" structureel te verhogen naar € 500k op basis van alle ontwikkelingen die we verwachten.

Op de korte termijn verwachte kosten zijn:

- Nieuwbouwplannen gemeentewerf Oisterwijk
- Actualiseren beheerplannen Openbare ruimte
- Openluchtwemvoorziening
- Fietsverbindingen
- Bestek bomen

Hierin is nog **niet** voorzien dat 2College Durendael over een aantal jaar de technische levensduur bereikt en vernieuwd/verbouwd zal moeten worden.

- **Ophogen stelpost - indexering**

We verhogen de stelpost indexering. We verwachten dat de prijsstijgingen van aanbestedingen en CAO-onderhandelingen niet volledig kunnen worden opgevangen door aanpassingen vanuit het Gemeentefonds.

- **Maatschappelijke participatie**

Per 1 januari 2027 krijgt de gemeente nieuwe wettelijke taken in het kader van de Participatiewet. Een daarvan is het bieden van maatschappelijke participatie. In augustus 2026 is een pilot gestart vanuit de praktijk te leren hoe we daar invulling aangeven. Deze pilot loopt nog door in 2027. Het structurele effect van deze nieuwe wettelijke taak wordt betrokken bij de Perspectiefnota 2028 - 2031.

- **Tijdelijke huisvesting Brede School Moergestel**

Vanwege ruimtegebrek bij De Vonder en De Bienenkebolders worden tijdelijke lesruimtes in units geplaatst op het schoolterrein. Tegelijkertijd onderzoeken we welke locatie en vorm het meest geschikt is voor een permanente uitbreiding.

- **Bijstelling jeugdzorg**

De analyse op jeugdzorgkosten laat voor 2027 een stijging zien op zowel aantallen als hogere kosten per toekenning. De komende periode wordt nader onderzocht wat het eventuele structurele effect hiervan is. Daarom nemen we vooralsnog alleen voor 2027 een verhoging op van de kosten voor jeugdzorg.

- **Vrijval bestemmingsreserve Aanpak wachtlijsten**

We stellen de raad voor om de bestemmingsreserve "Aanpak wachtlijsten" in 2027 vrij te laten vallen en daarmee de hierboven vermelde stijging van de kosten jeugdzorg in 2027 te dekken. Sinds het instellen van de reserve in 2022 is deze slechts beperkt ingezet.

De posten uitwerking bestuursakkoord zijn:

- **Digitale toegankelijkheid en omgeving**

We starten in 2027 met een onderzoek naar de ontwikkeling van een MijnOmgeving (digitale omgeving waarin inwoners hun aanvragen kunnen volgen). Dit is ook van belang in het kader van de verplichting die de Wet modernisering elektronisch verkeer (Wmebv) stelt voor het veilig en juist versturen van digitale berichten. De uitkomsten zijn de basis voor de verdere ontwikkeling en prioritering van onze digitale dienstverlening.

- **Incidenteel ontwikkelbudget 2027 automatisering**

Om de ambities uit het bestuursakkoord om te zetten in concrete resultaten vragen we voor 2027 een ontwikkelbudget voor automatisering, AI en datagedreven werken. Hiermee zetten we specialistische kennis in, onderzoeken we kansen en risico's en voeren we pilots en praktijkproeven uit. Ook investeren we in kennis en vaardigheden van medewerkers en brengen we in beeld welke rollen, functies en structurele kosten vanaf 2028 nodig zijn. Dit stelt ons in staat om de snelle digitale ontwikkelingen beter bij te houden en hier tijdig op in te spelen. Het gevraagde ontwikkelbudget heeft betrekking op 2027; gedurende dat jaar bepalen we welke vervolgstappen, investeringen en (structurele) middelen vanaf 2028 noodzakelijk zijn.

- **Voortzetting gratis cultuurprogramma**

In het uitvoeringsprogramma cultuur is het gratis cultuurprogramma opgenomen. We willen de culturele voorstellingen, activiteiten en workshops ook de komende twee jaar gratis blijven aanbieden voor de jeugd van 4 tot en met 18 jaar.

- **Aanschaf sportcontainers**

Om het succesvolle concept van de sportcontainers voort te zetten en onze ambities op het gebied van sport, bewegen en gezondheid verder te versterken, worden er ook containers geplaatst in Haaren en Oisterwijk.

- **Leefbaarheid structureel**

Het nog beschikbare incidentele budget voor inwonersparticipatie wordt omgezet naar een structureel leefbaarheidsbudget, zoals vermeld in Bestuursakkoord 2026-2030. Dit budget ondersteunt initiatieven van inwoners die bijdragen aan de leefbaarheid en sociale samenhang in hun dorp of wijk.

- **Jongerenparticipatie**

Voor het versterken van jongerenparticipatie en het uitvoeren van activiteiten rondom belangrijke jongerenthema's is aandacht gevraagd in het bestuursakkoord. Om hier uitvoering aan te geven is budget nodig.

De overige posten zijn:

- **Verbeteren laadinfrastructuur**

In het kader van duurzaamheidsopgaven is het noodzakelijk om de laadinfrastructuur in de gemeente Oisterwijk uit te breiden. Hiervoor zijn extra middelen in 2027 en 2028 nodig.

- **Voortzetting project community building woonzorg**

De succesvolle aanpak van de inzet van de community builder in de Pilot 'in de Schouw', wordt voortgezet. Hiermee versterken we de sociale basis en investeren we aan de voorkant zodat inwoners meer naar elkaar omzien en minder snel afhankelijk worden van professionele ondersteuning.

Stelposten

In deze begroting hebben we nog stelposten opgenomen.

Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Aanvullende posten voor ons perspectief	500.000	500.000	500.000	500.000
Areaal	200.000	300.000	400.000	500.000
Totaal stelposten	700.000	800.000	900.000	1.000.000

Stelposten zijn die posten waarbij wel een financiële post in onze begroting hebben opgenomen, maar die we nog niet aan een concrete post in onze begroting kunnen toewijzen. We onderscheiden hierin de "Aanvullende posten voor ons perspectief" en "Areaal".

Aanvullende posten voor ons perspectief

In de PPN 2026 namen we voor het eerst aanvullende posten voor ons perspectief op. Dit zijn posten voor ontwikkelingen die we onderkennen, maar die onvoldoende concreet kunnen zijn om al in de volle omvang op te kunnen nemen in ons perspectief..

Voor de volgende posten kunnen we op dit moment in deze begroting geen concrete bedragen opnemen. Wel vinden we het van belang om deze posten te benoemen en inzichtelijk te maken. Met het genoemde bedrag kunnen we een deel van deze posten realiseren.

Het gaat om de volgende onderwerpen.

- Nieuwbouwplannen gemeentewerf Oisterwijk
- Actualiseren beheerplannen Openbare ruimte
- Openluchtwemvoorziening
- Fietsverbindingen

- Bestek bomen

Hierin is nog **niet** voorzien dat 2College Durendael over een aantal jaar de technische levensduur bereikt en vernieuwd/verbouwd zal moeten worden.

Areaal

Omdat we vanaf nu bij de berekening van het gemeentefonds rekening houden met ontwikkeling van de maatstaven (bijvoorbeeld toename van het aantal inwoners en woningen), hanteren we een stelpost voor areaal in onze begroting om de ontwikkeling van de kosten deels op te kunnen vangen.

Weerstandsvermogen

De algemene reserve is de graadmeter voor ons weerstandsvermogen. Daarmee moeten we de berekende risico's afdekken.

Op 1 januari 2027 is onze algemene reserve (inclusief bedrijfsreserve grondbedrijf) €12,536 miljoen. Na de mutaties komt de algemene reserve op 31 december 2027 uit op € 12,514 miljoen. Dit is ruim voldoende om onze berekende risico's van € 5,710 miljoen te kunnen opvangen. De berekende weerstandsratio komt uit op 2,195, wat boven onze eigen doelstelling van 1,5 is.

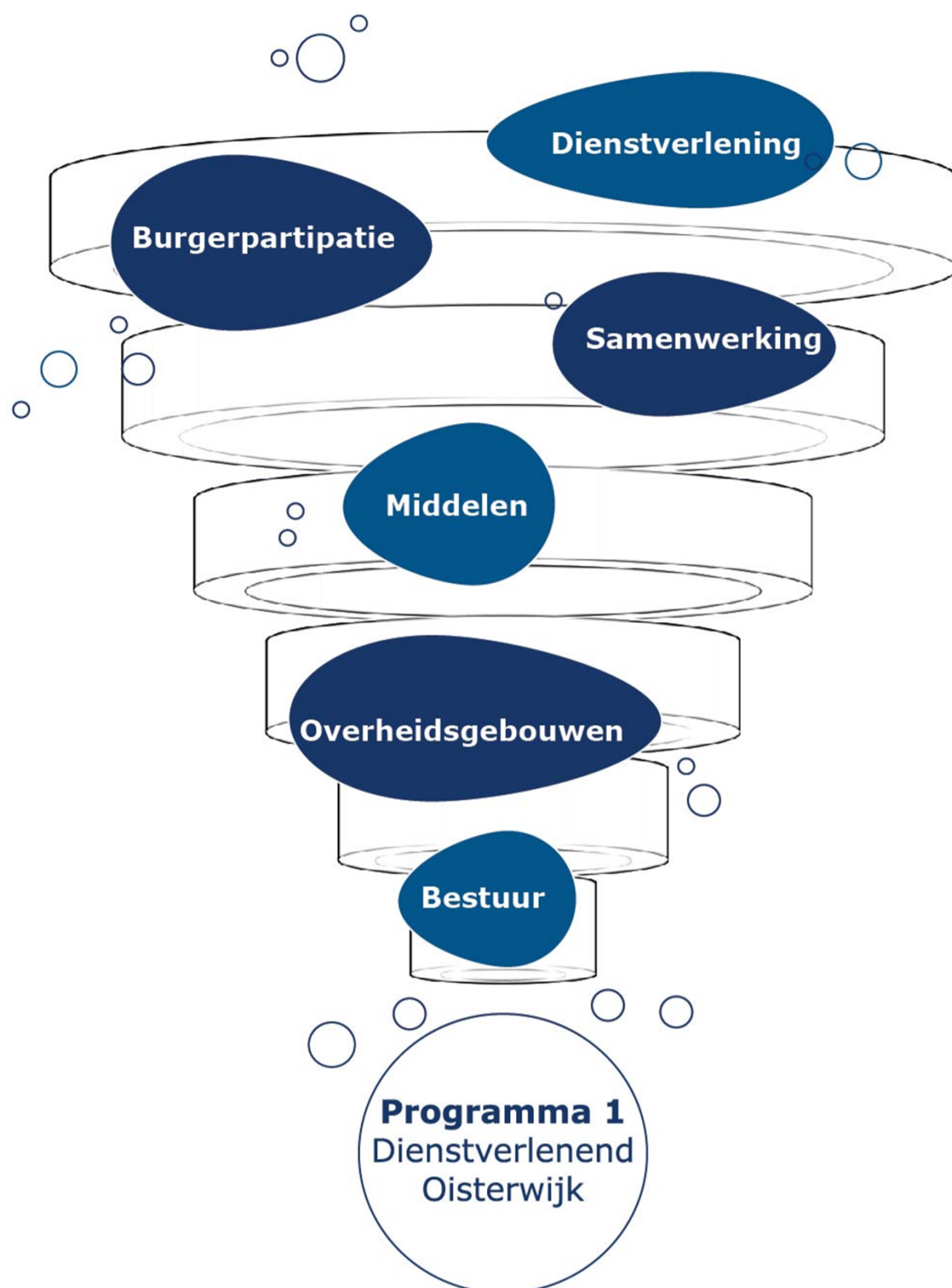
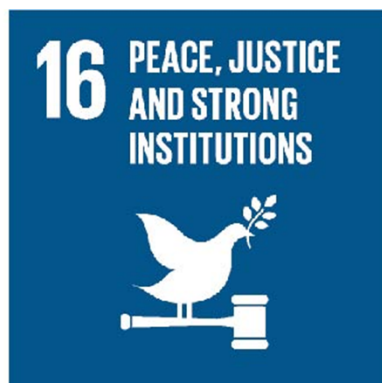
Door positieve begrotingssaldi in 2027, 2029 en 2030 en een negatieve begrotingssaldi in 2028 stijgt de algemene reserve (inclusief bedrijfsreserve grondbedrijf) verder naar € 12,593 miljoen per 31-12-2030.

Een uitgebreide toelichting is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Programma 1 Dienstverlenend Oisterwijk

Programma 1 Dienstverlenend Oisterwijk

Algemene beleidsdoelstelling van dit programma

Het programma *Dienstverlenend Oisterwijk* staat voor een gemeente die inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties centraal stelt. We zorgen voor toegankelijke dienstverlening, stimuleren participatie en samenwerking en investeren in een professionele organisatie die klaar is voor de uitdagingen van morgen. Door onze middelen, mensen en gemeentelijke eigendommen doelmatig en duurzaam in te zetten, versterken we het vertrouwen in het gemeentebestuur en dragen we bij aan een betrokken, veerkrachtige en toekomstbestendige gemeente. In dit programma stellen we hiervoor doelen en geven we aan hoe we deze bereiken en meten.

Maatschappelijk effect

In dit programma staan de thema's dienstverlening, inwonersparticipatie, gemeentelijke eigendommen en de organisatie van de gemeente centraal. Wij streven naar een gemeente die toegankelijk, betrouwbaar en betrokken is, waarin inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich gehoord voelen en kunnen rekenen op goede dienstverlening. Met een professionele organisatie, actieve samenwerking met de samenleving en een doelmatige inzet van onze gemeentelijke middelen en eigendommen werken we aan een toekomstbestendig Oisterwijk.

Ambitie 1: We hebben onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers op orde

Wat willen we bereiken?

De gemeente Oisterwijk wil een betrouwbare partner zijn voor onze inwoners, ondernemers en organisaties

Dienstverlening doen we samen

Wat willen we bereiken?

De gemeente Oisterwijk wil een betrouwbare partner zijn voor inwoners, ondernemers en organisaties. Door klantinformatie, AI, signalen en data meer te gebruiken, spelen we beter in op wat inwoners en ondernemers nodig hebben. Zo verbeteren we onze (digitale) dienstverlening continu en bieden we passende ondersteuning. Zonder de menselijke maat uit het oog te verliezen.

Hiermee dragen we bij aan het organisatiethema Verbonden & Bereikbaar: we zijn toegankelijk en duidelijk in ons contact en doen wat we beloven. Daarbij geldt: digitaal waar het kan, persoonlijk als dat moet.

Wat gaan we daarvoor doen?

Adviseren

Wat gaan we daarvoor doen?

Dienstverlening is van ons allemaal. Daarom breiden we de klanttevredenheidsonderzoeken verder uit, maken we de resultaten inzichtelijk en vertalen we deze naar concrete verbeteringen. Door deze inzichten te combineren met gegevens uit verschillende systemen en onderzoeken, versterken we onze dienstverleningsdashboards. Zo sturen we beter op prestaties, klantbeleving en verbeterkansen.

In aanloop naar de verhuizing van het nieuwe gemeentehuis investeren we bovendien in de interne dienstverlening. We zorgen voor een gastvrije ontvangst van inwoners, geven het inwonersperspectief een zichtbare plek binnen onze organisatie en hebben we aandacht voor elkaar.

Jaarlijks organiseren we een klantarena of -reis rond een specifiek product of dienst. De opbrengsten benutten we om onze dienstverlening verder te verbeteren.

Gericht inzetten AI (kunstmatige intelligentie)

Digitale dienstverlening

We werken verder aan een digitale dienstverlening voor inwoners en ondernemers die eenvoudig, toegankelijk en toekomstbestendig is. We onderzoeken hoe AI en datagedreven werken hieraan bijdragen. Daarnaast starten we in 2027 met een onderzoek naar de ontwikkeling van een MijnOmgeving (digitale omgeving waarin inwoners hun aanvragen kunnen volgen). Dit is ook van belang in het kader van de verplichting die de Wet modernisering elektronisch verkeer (Wmebv) stelt voor het veilig en juist versturen van digitale berichten. De uitkomsten zijn de basis voor de verdere ontwikkeling en prioritering van onze digitale dienstverlening.

Helder en toegankelijk communiceren

Het is belangrijk te zorgen voor tijdige en duidelijke communicatie over nieuwe en lopende ontwikkelingen. Inwoners, ondernemers en gemeenteraadsleden moeten vroeg betrokken worden bij plannen. We zetten in op meer transparantie over besluiten en keuzes, zodat inwoners weten wat er speelt en wat er met hun inbreng gebeurt.

Communicatie tussen de gemeente en inwoners blijft een aandachtspunt. Wij blijven ons sterk maken voor een gemeente die helder en duidelijk communiceert met inwoners en goed naar hen luistert. De informatie moet duidelijk en concreet zijn, en bij langlopende trajecten moeten we regelmatig communiceren naar inwoners.

Hoe kunnen we dat meten?

- Resultaten van de uitgebreide klanttevredenheidsonderzoeken.

Vanaf 2027 voeren we periodiek klanttevredenheidsonderzoeken uit. De eerste meting dient als nulmeting en wordt afgezet tegen relevante benchmarkcijfers, waaronder het landelijke gemiddelde voor algemene klanttevredenheid van een gemeente dat staat op een 7,2. Op basis hiervan bepalen we een concrete streefwaarde voor de volgende jaren voor onze organisatie.

- Inzicht uit het dienstverleningsdashboard.
- Uitkomsten en verbeteracties uit de jaarlijkse klantarena rondom een specifiek product of dienst

Ambitie 2: We steken veel energie in samenwerking en inwonersparticipatie

Wat willen we bereiken?

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Oisterwijk staat voor opgaven die de gemeentegrenzen overstijgen. Om deze uitdagingen effectief aan te pakken, werkt Oisterwijk intensief samen binnen verschillende regionale verbanden (zie ook de paragraaf 'verbonden partijen'). Deze samenwerking versterkt de bestuurskracht, vergroot de slagkracht van de organisatie en maakt het mogelijk om kennis, capaciteit en middelen doelmatig in te zetten.

Binnen de GH0-samenwerking (Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk) wordt samengewerkt aan het versterken van de ambtelijke organisatie door kwetsbaarheid te verminderen, efficiënter te werken en meer ontwikkelkansen te creëren voor medewerkers. Hierdoor wordt een hogere kwaliteit dienstverlening richting onze inwoners gerealiseerd. Daarnaast wordt samengewerkt bij het ontwikkelen van gezamenlijke oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Op het niveau van Regio Hart van Brabant werkt Oisterwijk samen met elf gemeenten aan een duurzame en brede welvaart voor de regio. Vanuit een gezamenlijke agenda worden regionale ambities gerealiseerd op het sociaal-, fysiek- en economisch domein. Denk hierbij aan thema's als jeugdhulp, arbeidsparticipatie, gezondheid, energietransitie, klimaatadaptatie, mobiliteit, verstedelijking en economische ontwikkeling. Door als regio gezamenlijk op te trekken ontstaat ook een krachtigere positie richting provincie, Rijk en maatschappelijke partners.

De Stedelijke Regio Breda – Tilburg (SRBT) is een samenwerkingsverband van negentien gemeenten, vier waterschappen, de provincie Noord-Brabant en het Rijk dat zich richt op een duurzame ontwikkeling van deze regio. Het gebied omvat de regio Hart van Brabant en regio Baronie. De samenwerking is gericht op een goede balans tussen groei van economie, wonen en mobiliteit, het versterken van de leefkwaliteit en het groenblauwe karakter. We werken hieraan vanuit een gezamenlijke uitvoeringsagenda.

Binnen de Oostflank van de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) werkt Oisterwijk samen met Tilburg aan een integrale gebiedsontwikkeling voor het oostelijk deel van de regio. Hier komen grote ruimtelijke opgaven samen, zoals woningbouw, natuurontwikkeling, waterbeheer, duurzame mobiliteit, recreatie en toekomstbestendige landbouw. Het "Koersdocument Oostflank SRBT" schetst een gezamenlijke langetermijnvisie waarin ruimtelijke kwaliteit, leefbaarheid en duurzame groei hand in hand gaan. Door deze samenwerking kunnen complexe opgaven in samenhang worden aangepakt en worden kansen voor inwoners, ondernemers en het landschap optimaal benut.

Wat willen we bereiken?

Inwonersparticipatie

Inwonersparticipatie blijft een belangrijk uitgangspunt voor de gemeente Oisterwijk. Wanneer we nieuw beleid ontwikkelen of projecten starten, betrekken we inwoners vanaf het begin tot aan de besluitvorming. Daarbij blijven we extra aandacht houden voor specifieke doelgroepen.

We werken steeds meer 'Wijkgericht'. De inwoners weten zelf het beste wat nodig is; als gemeente kijken wij of en hoe we hierin faciliteren. Dit kan per dorp of buurtschap verschillend zijn. Inwoners zijn aan zet, (gemeente) 'Oisterwijk Bouwt!' mee.

Daar waar we inwoners- en overheidsparticipatie in het algemeen steeds beter borgen, zetten we nu ook meer in op specifieke doelgroepen, zoals jongerenparticipatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wijkgericht werken

In 2027 bouwen we verder aan wijkgericht werken. Wijkregisseurs gebruiken datagedreven wijkscans en gaan in gesprek met inwoners. Samen vormen deze inzichten de basis voor dorps- en wijkplannen.

Moergestel en de wijken Waterhoef en Pannenschuur zijn hier al eerder mee gestart en lopen hierin voorop. In 2027 breiden we deze aanpak uit naar meerdere wijken binnen de gemeente.

Wijk -en dorpsdemocratie

Met de uitwerking van de motie *Versterking Dorpsdemocratie* willen we dorpsraden, wijkorganen en thematische werkgroepen een vaste, herkenbare en structurele plek geven binnen de gemeentelijke samenwerking en besluitvorming.

Volgens de methodiek *Oisterwijk Verbindt* (Verkennen, Doen, Evalueren en Veranderen) gaat de gemeenteraad vaker in gesprek met deze lokale vertegenwoordigers. We beginnen hierbij met de bestaande wijkraad Westend, buurtraad Heukelom en het Dorpsberaad Moergestel in oprichting.

Daarna voeren we ook gesprekken met andere wijken en dorpen op basis van de wijkscans en de presentatie van wijk- en dorpsplannen in samenwerking met de bewoners zelf. Zo ontstaat een structurele en haalbare vorm van samenwerking tussen inwoners en gemeenteraad.

Aandacht voor jongeren

Jongerenparticipatie krijgt de komende jaren verder vorm. Vanuit de ambitie uit het bestuursakkoord werken we aan de oprichting van onder andere een jeugdraad en de inzet van een kinderburgemeester. Zo krijgen jongeren meer mogelijkheden om mee te denken, advies te geven en zelf initiatieven te ontwikkelen.

Daarnaast besteden we vanuit Jongerenparticipatie en ook het succes van de eerste editie van het NXT-GEN festival de komende jaren meer aandacht aan thema's die jongeren bezighouden, zoals mentale gezondheid, middelengebruik, sociale verbondenheid en preventie. We doen dit op plekken waar jongeren al samenkomen, zoals scholen en evenementen als het succesvolle NXTGEN-festival.

Leefbaarheid dorpen, wijken en buurten

De leefbaarheid in én de identiteit van Haaren, Heukelom, Moergestel en Oisterwijk staan voorop. We willen niet alleen vóór inwoners werken, maar vooral mét inwoners. De leefbaarheid en identiteit van Haaren, Heukelom, Moergestel en Oisterwijk staan daarbij centraal.

Daarom werken we deze bestuursperiode steeds meer wijk- en dorpsgericht. Samen met inwoners maken en voeren we plannen uit die aansluiten bij wat er leeft in de buurt. Inwoners bepalen hierbij de prioriteiten. De gemeente faciliteert, ondersteunt en zorgt voor duidelijke kaders.

Met structurele leefbaarheidsbudgetten ondersteunen we initiatieven van inwoners die bijdragen aan de sociale en fysieke leefomgeving van hun dorp of wijk.

Hoe kunnen we dat meten?

- Jaarlijkse verantwoording van participatietrajecten (in jaarrekening 2027).

We houden de komende jaren de trend bij voor :

- Ontwikkeling van het aantal bezwaarschriften ten opzichte van 2026.
- Aantal inwonersinitiatieven dat jaarlijks wordt ingediend en uitgevoerd.
- Aantal opgestelde en uitgevoerde wijk- en dorpsplannen.
- Aantal jongeren dat deelneemt aan de jeugdraad, participatietrajecten of jongereninitiatieven.

Ambitie 3: We zetten onze eigendommen optimaal in

Wat willen we bereiken?

We zetten onze vastgoedportefeuille doelmatig in waarbij we sturen op maatschappelijk effect, kostenbewustzijn en financiële transparantie

Wij zorgen voor een efficiënt en professioneel beheer van de vastgoedportefeuille.

We werken met een transparante en integrale aanpak voor de huisvestingsvraagstukken op het gebied van onder andere onderwijs, cultuur, welzijn en sport.

Waar mogelijk verduurzamen wij het gemeentelijk vastgoed. Daarbij houden wij rekening met de financiële gevolgen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Vastgoedportefeuille

We herijken onze vastgoedportefeuille doorlopend. Zo komen wij tot een kernportefeuille die een belangrijke bijdrage levert aan onze beleidsdoelstellingen en die wij kunnen verduurzamen. Dit doen we volgens een vastgesteld plan van aanpak.

Wij voeren de maatregelen uit die zijn opgenomen in de door het Rijk opgestelde lijst met erkende maatregelen. Het gaat hierbij om energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van maximaal vijf jaar, zoals het toepassen van aanwezigheidsdetectie en het optimaliseren van stooklijnen. Tot 2030 blijven we deze maatregelen uitvoeren. Daarnaast voeren wij ook grotere verduurzamingsprojecten uit. Zo starten wij in 2027 met de uitvoering van de verduurzaming van Cultureel Centrum Tiliander en De Krekul.

Met een routekaart voor verduurzaming bepalen wij de richting voor de verduurzaming van ons vastgoed. Per pand bepalen wij welke maatregelen het meest bijdragen aan de vastgestelde doelstellingen voor CO2-reductie.

Om onze duurzaamheidsambities te versterken, stellen wij een projectleider verduurzaming gemeentelijk vastgoed aan. Deze projectleider zorgt voor regie, voortgang, samenhang en versnelling van lopende en toekomstige verduurzamingsprojecten.

Wij nemen doorlopend verduurzamingsmaatregelen op in de meerjarenonderhoudsplannen van onze panden. Waar mogelijk vragen wij subsidies aan voor de uitvoering van deze werkzaamheden.

Op basis van de routekaart spreiden wij de verduurzamingsprojecten over de periode 2027 tot en met 2030. Daarbij houden wij rekening met de beschikbare subsidies en de ambtelijke capaciteit.

De gemeentelijke organisatie verhuist naar een nieuw gemeentehuis aan de Burgemeester Verwielstraat 6 in Oisterwijk. Voor de verhuizing passen wij het nieuwe pand aan. Zo maken wij het geschikt voor gemeentelijke dienstverlening aan inwoners en voor de huisvesting van de ambtelijke organisatie.

De herontwikkeling van het gemeentekantoor aan De Lind is opgenomen als kompasproject. Naar verwachting zal de raad in november 2026 de keuzerichting voor de locatie bepalen. In 2027 starten wij vervolgens met het opstellen van een plan voor de definitieve situatie. Daarnaast zorgen wij voor een tijdelijke invulling van het pand.

Accommodatiebeleid

Wij komen in 2027 met voorstellen voor een actualisatie van het accommodatiebeleid. Dit beleid vormt de basis voor het oppakken van actuele huisvestingsvraagstukken op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en welzijn. In samenhang met het accommodatiebeleid actualiseren wij ook het vastgoedbeleid, het tarievenbeleid en de huisvestingscomponent binnen het subsidiebeleid.

Deze beleidskaders vormen samen de basis voor een integrale aanpak van onze maatschappelijke accommodaties. Daarbij gaat het om strategische keuzes over functies en locaties, maar ook om exploitatie, tarieven, eigendomsvormen en de manier waarop wij maatschappelijke partners ondersteunen. Zo ontstaat één samenhangend kader. Met dit kader beoordelen, prioriteren en realiseren wij huidige en toekomstige huisvestingsopgaven.

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak van de gemeente. Wij zorgen voor voldoende middelen voor de uitbreiding, renovatie en nieuwbouw van schoolgebouwen. Zo voldoen deze gebouwen aan de wettelijke eisen. Daarnaast kunnen wij aanvullende eisen stellen, bijvoorbeeld voor duurzaamheid.

De afgelopen jaren zijn de kosten voor schoolgebouwen sterk gestegen. Dit komt onder meer door prijsstijgingen, internationale ontwikkelingen en hogere duurzaamheidsambities. Daardoor zijn eerder vastgestelde budgetten niet altijd meer toereikend. Schoolbesturen ontvangen al langere tijd onvoldoende middelen van het Rijk voor het onderhoud van schoolgebouwen. Hierdoor neemt de kwaliteit van gebouwen af. Onderhoudsproblemen komen daardoor vaak aan het licht bij renovaties en uitbreidingen. Dit leidt regelmatig tot discussies over de verdeling van verantwoordelijkheden en kosten voor herstel en onderhoud.

Om op een integrale en toekomstgerichte manier invulling te geven aan deze opgave, leggen wij de ambities, investeringen en prioriteiten voor onderwijshuisvesting vast in het Integraal Huisvestingsplan (IHP). Het IHP vormt daarmee het afwegingskader voor de ontwikkeling, instandhouding en verduurzaming van onze onderwijsgebouwen.

Brede School Moergestel.

Bij de vaststelling van het IHP in 2024 zijn wij voor De Vonder en De Bienenkebolders uitgegaan van een permanente uitbreiding van de schoolgebouwen. Op dit moment is budget opgenomen voor tijdelijke lesruimtes in units op het schoolterrein. Deze oplossing is nodig vanwege het huidige ruimtegebrek. Tegelijkertijd onderzoeken wij welke locatie en vorm het meest geschikt zijn voor een permanente uitbreiding. Bij dit onderzoek betrekken wij inwoners en de gemeenteraad.

Actualiseren van het huidige Integraal Huisvestingsplan 2023-2038

Wij actualiseren het IHP 2023-2038 vanwege nieuwe wettelijke regels voor onderwijshuisvesting. Ook krijgt renovatie een vaste plaats binnen de regeling. Daarnaast nemen schoolbesturen hun meerjarenonderhoudsplannen op in het IHP. Landelijke richtlijnen en veranderingen in de financiering kunnen gevolgen hebben voor het gemeentelijke beleid. Voor het opstellen hiervan is specialistische kennis nodig. Het gaat onder meer om het maken van leerlingenprognoses en onderzoek naar de kwaliteit, functionaliteit en duurzaamheid van schoolgebouwen. Daarnaast is advies nodig over de financiële, juridische en praktische haalbaarheid binnen de gemeente Oisterwijk.

Hoe kunnen we dat meten?

Wij monitoren het energieverbruik van onze panden sinds 2024. Daarbij brengen wij de energiestromen per pand in beeld. Op basis van de vastgestelde routekaart bepalen wij welke verduurzamingsmaatregelen wij uitvoeren. Na de uitvoering van deze maatregelen is jaarlijks inzichtelijk hoeveel energie wij besparen en hoeveel CO₂-uitstoot wij reduceren. In 2027 introduceren wij een duurzaamheidsdashboard. Dit dashboard geeft inzicht in de vooruitgang van de verduurzaming. Wij actualiseren dit overzicht minimaal één keer per jaar op basis van de meest actuele gegevens en bepalen vervolgens wat er nodig is om op koers te blijven.

De volgende duurzaamheidsdoelen zijn bepaald:

- In 2030 49% CO2-reductie t.o.v. 1990 en al onze kantoorpanden minimaal energielabel A. In 2024 had 30% van onze kantoorpanden energielabel A.
- In 2050 95% CO2-reductie t.o.v. 1990 en alle panden volledig gasloos.

Met de al uitgevoerde en geplande verduurzamingsmaatregelen zetten wij een belangrijke stap richting het behalen van doelstellingen voor 2030. Op basis van de meest recente prognoses verwachten wij in 2030 een CO2-reductie van circa 53% ten opzichte van 1990.

Energielabels zijn wettelijk verplicht. Toch gebruiken wij deze niet langer als belangrijkste indicator. Energielabels zijn gebaseerd op theoretische berekeningen en geven beperkt inzicht in de werkelijke prestaties van een pand. Daarnaast zijn energielabels tien jaar geldig en brengt vernieuwing kosten met zich mee. Daarom vragen wij niet na iedere verduurzamingsmaatregel een nieuw energielabel aan. Wij sturen op het daadwerkelijke energieverbruik en de feitelijke prestaties van onze gebouwen.

Ambitie 4: We hebben de gemeente goed georganiseerd

Wat willen we bereiken?

We trekken kwalitatief goed personeel aan en behouden dat, zodat de continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd is en blijft.

Beoogd effect

We trekken kwalitatief goed personeel aan, ontwikkelen en behouden talent, zodat de continuïteit en kwaliteit van onze dienstverlening gewaarborgd blijft. Daarbij investeren we in goed werkgeverschap, duurzame inzetbaarheid, leiderschap, vakmanschap en een open organisatiecultuur. Door medewerkers te ondersteunen in hun (loopbaan)ontwikkeling en wendbaarheid zijn we beter voorbereid op toekomstige uitdagingen en veranderingen op de arbeidsmarkt.

- Wij voldoen aan de (wettelijke) ontwikkelingen rondom de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- We zijn een financieel gezonde gemeente.
- Onze gemeentelijke organisatie heeft oog en oor voor wat er leeft in Haaren, Moergestel, Heukelom en Oisterwijk, benut de kracht van inwoners en stemt haar werkwijze daarop af. We verminderen regeldruk en denken in oplossingen: wat kan wél. We zijn een aantrekkelijke en inclusieve werkgever die investeert in ontwikkeling, leiderschap, vitaliteit en het binden en boeien van medewerkers. We vullen structurele taken zoveel mogelijk in met eigen medewerkers, stimuleren interne mobiliteit en zetten inhuur en regionale samenwerking gericht in wanneer specifieke expertise nodig is. Met behulp van datagedreven sturing en een toekomstbestendige leer- en ontwikkelaanpak blijven we wendbaar als organisatie. Investerings die bijdragen aan kwaliteit, continuïteit en duurzame inzetbaarheid zijn daarbij uitlegbaar, ook wanneer de kosten voor de baten uitgaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Raad, college en ambtelijke organisatie

Een goed georganiseerde gemeente vraagt om een sterke samenwerking tussen gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie. Daarom bouwen we voort op de bestuurlijke vernieuwing die in de vorige periode vorm kreeg met Oisterwijk Bouwt. We zetten deze ontwikkeling voort onder de noemer Oisterwijk Verbindt!, waarvoor een platform actief is met vertegenwoordiging uit gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie. Zo wordt er een

jaarlijkse netwerkvond georganiseerd waarbij inzicht in en begrip voor elkaars rollen centraal staat. Door elkaar binnen 'Oisterwijk Verbindt!' tijdig te betrekken en gebruik te maken van elkaars kwaliteiten, versterken we onze samenwerking, de kwaliteit van besluitvorming en de uitvoerbaarheid van beleid.

Personeel

Een optimale bezetting blijft ook in 2027 van cruciaal belang voor een goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers en voor het realiseren van onze ambities. De arbeidsmarkt blijft krap en het aantrekken en behouden van talent vraagt blijvende aandacht. Vanuit de P&O- agenda 2026-2030 bouwen we verder aan een wendbare, toekomstbestendige organisatie met aandacht voor goed werkgeverschap, duurzame personele wendbaarheid en het aantrekken, binden en behouden van talent.

Wettelijke verplichtingen

Op basis van de **Cyberbeveiligingswet (Cwb)** dienen wij passende maatregelen te nemen om de continuïteit van onze diensten zoveel mogelijk te waarborgen en de informatie die wij gebruiken, te beschermen. Dat doen we op basis van een risicobeoordeling. De maatregelen voor de zorgplicht worden nader uitgewerkt in de Cyberbeveiligingswet en diverse lagere regelgeving. Middels de ENSIA-audit (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) legt het college ieder jaar verantwoording af aan de gemeenteraad en diverse instanties over informatieveiligheid.

De belangrijkste wet die gaat over de bescherming van persoonsgegevens is de **Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)**. Deze Europese wet geldt in de hele Europese Unie (EU). Deze wet geeft rechten aan betrokkenen en stelt eisen aan de gemeente en partijen waarmee wij samenwerken. Zo moeten wij onder meer kunnen aantonen dat wij bepaalde gegevens mogen gebruiken, dat gegevens op een passende manier worden beschermd, dat datalekken tijdig worden gemeld en dat het personeel doorlopend wordt getraind. Een en ander op basis van een risicobeoordeling.

De **Wet politiegegevens (Wpg)** is van toepassing op de bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) die opsporingstaken uitvoeren voor de gemeente. Een vereiste op grond van de Wpg is dat er iedere vier jaren een externe audit plaatsvindt die met de Autoriteit Persoonsgegevens moet worden gedeeld.

Financieel gezonde ratio's

Financieel gezonde gemeente door monitoren van financiële ratio's:

- solvabiliteit
- risico's e.d.

Hoe kunnen we dat meten?

- Inhuurpercentage in 2027 terugdringen naar 19% (A&O benchmark) door structurele functies zoveel mogelijk met eigen medewerkers in te vullen en interne mobiliteit te versterken.
- Een verzuimpercentage in 2027 van maximaal 6,5% (A&O benchmark vergelijkbare gemeenten) door inzet op vitaliteit, preventie en duurzame inzetbaarheid.
- Uitstroompercentage van personeel van maximaal 11,5% in 2027 (A&O benchmark vergelijkbare gemeenten) door aantrekkelijk werkgeverschap, leiderschap en ontwikkelmogelijkheden.

Reguliere werkzaamheden

Onderstaande infographic geeft een indruk van de werkzaamheden die de gemeente uitvoert voor haar inwoners.

Wat kost het?

Wat mag programma 1 kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 1	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
Dienstverlenend Oisterwijk						
Dienstverlening	-1.779	-1.955	-2.109	-1.930	-1.756	-1.756
Samenwerking en participatie	-490	-485	-540	-540	-498	-498
Eigendommen	-6.170	-9.325	-7.501	-7.333	-6.866	-7.159
Bedrijfsvoering	-33.490	-34.050	-35.977	-35.527	-35.983	-36.221
Totaal Dienstverlenend Oisterwijk	-41.930	-45.815	-46.126	-45.331	-45.103	-45.634
Baten						
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 1						
Algemene reserve	1.775	1.436	51	516	0	0
Bestemmingsreserve	1.443	1.563	0	0	0	0
Totaal MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 1	3.218	2.999	51	516	0	0
Dienstverlenend Oisterwijk						
Dienstverlening	2.358	2.211	2.733	2.649	2.342	2.342
Eigendommen	1.853	2.846	3.069	1.854	1.826	1.826
Bedrijfsvoering	81.749	80.866	83.617	82.066	81.283	82.867
Totaal Dienstverlenend Oisterwijk	85.960	85.922	89.420	86.569	85.451	87.035
Totaal Baten	89.177	88.921	89.471	87.085	85.451	87.035
Saldo van baten en lasten	47.247	43.106	43.345	41.755	40.348	41.401
Stortingen						
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 1						
Bestemmingsreserve	1.686	0	0	0	0	0
Saldo	45.561	43.106	43.345	41.755	40.348	41.401

Toelichting verschillen

De belangrijkste verschillen tussen de jaren 2027 en 2026 lichten we hieronder toe. De genoemde bedragen zijn in duizenden Euro's.

De lasten stijgen ten opzichte van 2026 met € 311 (N), terwijl de baten met € 550 (V) toenemen.

Het verschil tussen begroting 2027 en begroting 2026 is te verklaren doordat we in programma 1 Dienstverlenend Oisterwijk zien we dat zowel de lasten als de baten trendmatig stijgen.

Investeringsen

Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030
IHP 2024 2027 Kikkenduut			5.188	
IHP PI School Hondsborg	8.471			
IHP De Sprankel			1.071	
Aanvulling uitbreiding De Groene Parel	150			

Verplichte beleidsindicatoren

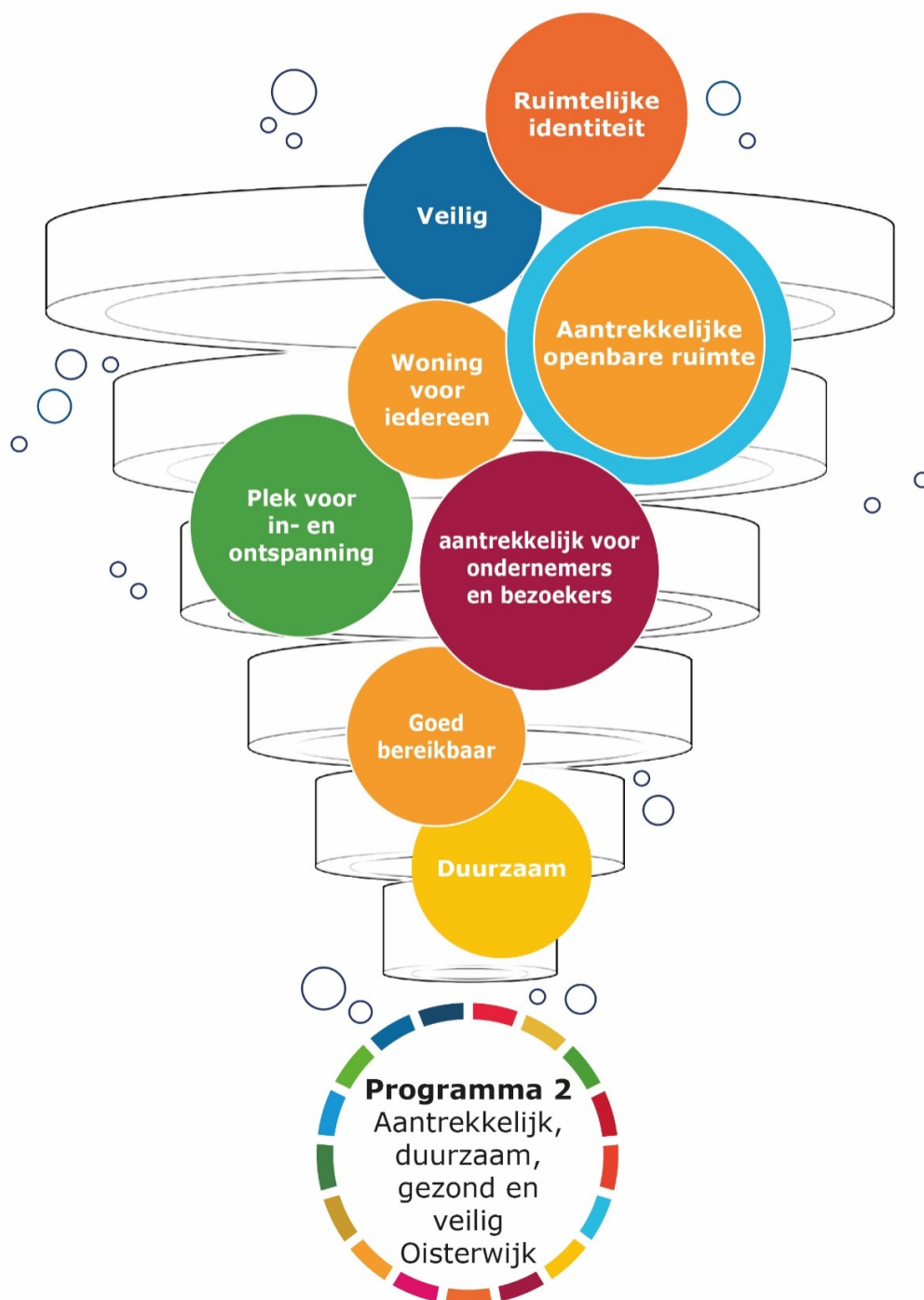
Indicator	Eenheid	Periode	Nederland	Oisterwijk
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2025	*	797
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2025	*	7,01
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2025	*	19%
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2025	*	8
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2025	1.050	1.023
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2025	957	977
Gemiddelde WOZ-waarde	X € 1.000	2025	398	515
Overhead	% van totale lasten	2025	*	13,26%

Gegevens niet beschikbaar *

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Programma 2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk

Algemene beleidsdoelstelling van dit programma

Het programma 'Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk' heeft als doel de leefomgeving van de gemeente Oisterwijk te beheren, te ontwikkelen en te faciliteren door middel van vastgestelde kaders binnen de daarvoor beschikbare middelen.

Maatschappelijk effect

Oisterwijk is de Parel in 't Groen door de prettige leefomgeving met een veilige, toegankelijke, schone en duurzame openbare ruimte. Voor alle inwoners is voldoende sport- en cultuuraanbod aanwezig. Er is aandacht voor de verschillende woonbehoeften van de inwoners en we stimuleren energieneutraal wonen, ondernemen en denken. De ondernemers zijn positief over het vestigingsklimaat.

Ambitie 1: Versterking van kwaliteit en identiteit van Oisterwijk door ruimtelijke ontwikkelingen

Wat willen we bereiken?

Kwaliteit en identiteit van Oisterwijk, Moergestel, Haaren en Heukelom versterken

We willen de kwaliteit en identiteit van de kernen en het landelijk gebied binnen de gemeente versterken door ruimtelijke ontwikkelingen die bijdrage aan een toekomstbestendige, leefbare en herkenbare leefomgeving. Daarbij richten we ons vanuit een integrale aanpak op drie transities ([Koersdocument Oostflank SRBT, 2024](#)):

- 1. Transitie landelijk gebied:** we streven naar een duurzaam evenwicht tussen landbouw en natuur, waarbij het grondgebruik wordt afgestemd op wat het bodem- en watersysteem aankunnen. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige landbouw en versterkt het landschap.
- 2. Transitie mobiliteit:** we stimuleren een verschuiving van autoverkeer naar fiets- en openbaar vervoer, wat leidt tot minder uitstoot, meer leefbaarheid en betere bereikbaarheid. We volgen daarbij het STOMP-principe: wandelen en fietsen eerst, gevolgd door OV, elektrisch rijden en deelmobiliteit.
- 3. Transitie wonen, werken en recreëren:** we geven vorm aan toekomstbestendige dorpen vanuit de 2 voorgenoemde transities. Woningbouw wordt verbonden met het omliggende landschap, en economische functies, boomteelt en natuurontwikkeling gaan hand in hand. We sluiten aan bij het Van Gogh Nationaal Park door het landschap en de natuurbeleving te versterken en in te zetten op duurzaam toerisme.

Voldoende, passende en betaalbare woningen

We willen voldoende, passende en betaalbare woningen realiseren die aansluiten bij de behoeften van onze huidige en toekomstige inwoners. We zetten in op versnelling van de woningbouwproductie en een evenwichtige woningvoorraad voor verschillende doelgroepen.

Woningbouw draagt bij aan vitale, leefbare en toekomstbestendige kernen. Daarbij hebben we aandacht voor de identiteit en ruimtelijke kwaliteit van onze dorpen en verbinden we de woningbouwopgave met ontwikkelingen op het gebied van mobiliteit, landschap, natuur en voorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoering geven aan Koersdocument Oostflank SRBT

Uitvoering geven aan het Koersdocument Oostflank SRBT

We geven uitvoering aan de drie opgaven: transitie landelijk gebied, transitie mobiliteit, en transitie wonen, werken en recreëren, vanuit een uitvoeringsagenda. Dit doen we samen met de gemeente Tilburg. Projecten uit de uitvoeringsagenda zijn gebiedsontwikkeling Leemkuilen (onderdeel van Gebied Gerichte Aanpak Loons en Drunense Duinen), grondstrategie transitie landelijk gebied, verkenning Economisch Handelingsperspectief Landelijk Gebied, Doorbraakaanpak Oostflank met het Rijk en Circulair Centrum Tilburg/Oisterwijk. Naast gezamenlijke projecten geven we ook uitvoering aan het koersdocument via Oisterwijkse beleid en projecten door bijvoorbeeld uitvoering te geven aan de Integrale Aanpak Bedrijventerreinen, het programma Woningbouwversnelling en het vervolg van Verkenning Ontsluitingsweg Moergestel. Na de actualisatie van de Kadernota Grondbeleid stellen we voor het landelijk gebied van Oisterwijk een nader uitgewerkt grondstrategie op ten behoeve van de transitieopgave.

Duurzame en toekomstgerichte landbouw leefomgeving

We kiezen voor een toekomstbestendige veehouderij in ons buitengebied. We erkennen het belang van de agrarische sector en gaan in gesprek met veehouderijbedrijven over hun toekomst. Tegelijk zien we dat de grenzen aan verdere groei zijn bereikt en dat een transitie naar een duurzamere en meer natuurinclusieve landbouw noodzakelijk is. We bieden ruimte aan ondernemers die in ons buitengebied willen vernieuwen en verduurzamen mits dit aantoonbaar bijdraagt aan een gezond en aanvaardbaar leefklimaat, dierenwelzijn en natuurkwaliteit. Deze beleidslijn borgen we in onze nieuwe omgevingsvisie.

We hechten waarde aan de economische pijlers in Oisterwijk zoals boom- en sierteelt en tuinbouw. We stimuleren bewezen innovaties en begeleiden waar nodig de transitie naar andere vormen van landbouw, in lijn met provinciaal en landelijk beleid, onder andere via de gebiedsgerichte aanpakken Loonse en Drunense duinen (pilot Natuurinclusieve boomteelt / 'Versailles van het Noorden'), Kampina en Oisterwijkse vennen en gebiedsproces Rozephoeve. Waar nodig helpen we agrarisch ondernemers het bedrijf te beëindigen of om te schakelen naar een andere bedrijfsvoering. In (boven-) regionaal verband werken we samen binnen het Van Gogh NP, Het Groene Woud en de Stichting Duinboeren.

Op het thema biodiversiteit werken we verder aan uitbreiding van biodivers groen, de aanleg van voedselbossen en de groenblauwe dooradering. Waar mogelijk worden deze initiatieven ontwikkeld in samenwerking met bewoners en maatschappelijke partners. Zo doen we dit bijvoorbeeld samen met de boomtelers via de pilot Natuurinclusieve boomteelt en samen met de GHO B-teams in de pilot Basiskwaliteit natuur. Daarnaast stimuleren en subsidiëren we de groen blauwe dooradering via regelingen zoals de Stimuleringsregeling Landschap en de regeling Erven Plus.

Wonen en volkshuisvesting

Regie op volkshuisvesting

We geven uitvoering aan de inwerking getreden Wet versterking regie volkshuisvesting. We werken toe naar vaststelling van het Volkshuisvestingsprogramma, als verplicht omgevingsprogramma onder de Omgevingsvisie. Dit programma biedt de gemeente een strategisch en uitvoeringsgericht sturingsinstrument om onze ambities en doelstellingen te bewerkstelligen. We starten de voorbereidingen voor de huisvestingsverordening, waarmee we meer regie krijgen op de toewijzing van schaarse betaalbare woningen. Hiermee volgen we de kaders uit de Wet versterking regie volkshuisvesting.

We werken samen met de woningcorporaties en hun huurdersvertegenwoordiging om toe te werken naar nieuwe meerjaren prestatieafspraken vanaf 2028. We onderzoeken de mogelijkheden om hierin gezamenlijk op te trekken in GHO-verband. Daarnaast gaan we actief zorg- en welzijnspartijen betrekken bij het maken van prestatieafspraken.

Sturen op betaalbaar en passend wonen

Samen met woningcorporaties en andere sociale verhuurpartners zetten we in op een betere doorstroming van senioren (65+). Met een gezamenlijke aanpak, persoonlijke begeleiding door verhuurpartners en een gerichte financiële stimulans vanuit de gemeente stimuleren we senioren om door te stromen naar een woning die past bij hun levensfase en woonvraag. Daarbij maken we corporatie-overstijgende doorstroming mogelijk, waardoor senioren eenvoudiger een passende woning kunnen vinden, ook buiten de eigen verhuurder. De gemeente faciliteert de samenwerking en monitort de resultaten van de pilot. Hiermee bevorderen we passend wonen voor senioren, ondersteunen we langer zelfstandig wonen en vergroten we de doorstroming op de woningmarkt. We blijven daarnaast woningbouwinitiatieven stimuleren die ondersteunen in langer zelfstandig thuis wonen, zoals geclusterde woningen waarin aandacht is voor ontmoeting en gemeenschapsvorming, waar inwoners omkijken naar elkaar.

Versnellen en sturen op woningbouwproductie

Versnellen en sturen op woningbouwproductie

We geven verder uitvoering aan het programmaplan Versneld bouwen in Oisterwijk 2023–2033 en sturen op een gemiddelde oplevering van 150 woningen per jaar.

In vier pilotprojecten werken we volgens de methodiek parallel plannen, waarbij werkzaamheden en werkstromen waar mogelijk gelijktijdig worden uitgevoerd. Hiermee zijn we één van de koplopers in Noord-Brabant in het toepassen van parallel plannen. Door integraal samen te werken, kortcyclisch te sturen en rollen, verantwoordelijkheden en besluitvorming helder te organiseren, zetten we in op het verkorten van de doorlooptijd van woningbouwprojecten.

We monitoren de voortgang en resultaten van de pilots en benutten de opgedane lessen om de aanpak verder te verbeteren en succesvolle werkwijzen toe te passen bij andere woningbouwprojecten. Daarbij houden we zicht op de woningbouwproductie, plancapaciteit en benodigde capaciteit en sturen we waar nodig bij.

Samenwerken aan woningbouwversnelling

We zetten de regionale en landelijke samenwerking in om de woningbouwopgave van Oisterwijk te ondersteunen en te versnellen. We benutten de afspraken uit de Woondeal SRBT, de versnellingstafel en de doorbraakaanpak Oostflank SRBT om knelpunten bij onze woningbouwprojecten te agenderen en waar mogelijk op te lossen. Ook benutten we beschikbare kennis, ondersteuning en financiële middelen.

We werken integraal aan de randvoorwaarden die nodig zijn om woningbouwprojecten daadwerkelijk (versneld) te kunnen realiseren. Daarbij hebben we aandacht voor de ruimtelijke aspecten in het kader van de haalbaarheid van projecten. We betrekken deze aspecten vroegtijdig bij de planvorming en prioritering van woningbouwprojecten en zoeken samen met betrokken partijen naar oplossingen om projecten haalbaar en uitvoerbaar te maken.

Beleidscyclus Omgevingswet

Belangrijke instrumenten binnen de beleidscyclus van de Omgevingswet zijn de omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en omgevingsplan. In 2027 gaan we verder met invulling geven aan deze instrumenten. Voor de actualisering van de omgevingsvisie en het opbouwen van het permanent omgevingsplan lopen projecten.

Omgevingsvisie

Bij het opstellen van de geactualiseerde Omgevingsvisie worden met name de Omgevingsvisie uit 2016, het Koersdocument Oostflank SRBT en visie Buitengebied als inhoudelijke input gebruikt, evenals alle vastgestelde visies en beleid die in de Omgevingsvisie thuishoren. We streven naar vaststelling van de geactualiseerde omgevingsvisie in Q2 2027.

Omgevingsprogramma's

Dit instrument vormt een verbinding tussen omgevingsvisie (beleid) en omgevingsplan (uitvoering). Een omgevingsprogramma is een uitvoeringsplan om de ambities uit de omgevingsvisie concreet te maken. Het bevat het beleid, de geplande maatregelen en acties om de fysieke leefomgeving te verbeteren. Vaststellen van een omgevingsprogramma is de bevoegdheid van het college. In de omgevingsvisie worden afspraken over betrokkenheid van de raad vastgelegd. In 2027 worden voor verschillende beleidsvelden (verplichte) omgevingsprogramma's opgesteld. Uiteindelijk werken we toe naar gebiedsgerichte omgevingsprogramma's. Dus een omgevingsprogramma Haaren, omgevingsprogramma Oisterwijk, omgevingsprogramma Moergestel en omgevingsprogramma landelijk gebied/buitengebied. De gebiedsgerichte omgevingsprogramma's bieden meer kansen om opgaven integraal te benaderen en beleidsvelden beter met elkaar te verbinden. Eerder vastgestelde thematische omgevingsprogramma's zullen in principe in de gebiedsgerichte omgevingsprogramma's worden opgenomen.

Omgevingsplan

We zetten stappen in het wijzigen van het omgevingsplan. De eerste omgevingsplanwijziging (deelgebied Haaren) is een feit. De volgende omgevingsplanwijziging betreft deelgebied Moergestel. We streven naar vaststelling omgevingsplan deelgebied Moergestel in Q2 2027. Ook werken we in 2027 aan deelgebied Oisterwijk, de recreatiegebieden en natuurgebieden. In Q3 van 2027 wordt het ontwerp omgevingsplan voor deze deelgebieden ter inzage gelegd.

Hoe kunnen we dat meten?

Wonen

We monitoren de voortgang van de woningbouwopgave en sturen waar nodig bij. Daarbij kijken we niet alleen naar het aantal gerealiseerde woningen, maar ook naar de samenstelling van de woningvoorraad en de voortgang van woningbouwprojecten.

We meten dit aan de hand van:

- Het aantal opgeleverde woningen, met als streefwaarde gemiddeld 150 woningen per jaar;
- De omvang en voortgang van de woningbouwprogrammering;
- Het aandeel sociale huur, betaalbare huur en betaalbare koop;
- De realisatie van woningen voor verschillende doelgroepen, waaronder starters, senioren en aandachtsgroepen;
- De ontwikkeling van de woonbehoefte en de aansluiting van het woningbouwprogramma hierop;
- De vaststelling en de uitvoering van het Volkshuisvestingsprogramma per 1 juli 2027 en de prestatieafspraken met woningcorporaties.

- De vaststelling van de huisvestingsverordening in Q4 2027.

Indicator	2023	2024	2025	Totaal	Streefwaarde
Aantal opgeleverde woningen	83	91	79	253	Gemiddeld 150 woningen per jaar

De woningbouwproductie kan van jaar tot jaar fluctueren door de planning en fasering van projecten. We sturen daarom op een gemiddelde productie van 150 woningen per jaar en monitoren de voortgang van de totale woningbouwprogrammering.

Ambitie 2: We streven naar een aantrekkelijke en duurzame openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Een hoogwaardige, leefbare en inclusieve openbare ruimte

De openbare ruimte is de plek waar we ons verplaatsen, ondernemen, elkaar ontmoeten, sporten, spelen en bewegen. Het is onze leefomgeving. Deze geeft identiteit aan onze kernen, laat ons thuis voelen en nodigt recreanten en toeristen uit om onze gemeente te bezoeken.

Als gemeente hebben wij de verantwoordelijkheid om de openbare ruimte schoon, heel, veilig, bruikbaar en aantrekkelijk te houden.

Veel van onze uitdagingen spelen zich af in de openbare ruimte. De druk op de beschikbare ruimte neemt toe. De ruimte die we hebben, biedt plaats aan steeds meer functies. Tegelijkertijd werken we met de beschikbare financiële middelen, mensen en grondstoffen. We kijken daarbij niet alleen naar vandaag, maar ook naar de komende decennia. Daarom werken we samen aan een duurzame en toekomstbestendige openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

Openbare Ruimte

We werken de ambities uit het Bestuursakkoord en de Visie Openbare Ruimte uit 2023 verder uit in beleid en uitvoeringsprogramma's.

Zo verwerken we onze ambities op het gebied van klimaatbestendigheid, langzaam verkeer en toegankelijkheid in het Handboek Openbare Ruimte. Het college stelt dit handboek eind 2026 vast. Het handboek vormt daarna het technische uitgangspunt voor inrichting en beheer van de openbare ruimte. Voor deze thema's gebruiken we onder andere de Rijksrichtlijn Groen in en om de Stad, STOMP (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Multimodaal vervoer en Privévervoer) en de Leidraad Toegankelijkheid als uitgangspunt.

In de Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma's borgen we de vorming, inrichting en het beheer van de openbare ruimte.

Riolering en Stedelijk Water

De Kaderrichtlijn Water vraagt van overheden dat zij uiterlijk eind 2027 de bescherming en verbetering van de waterkwaliteit borgen in beleid en uitvoering.

Het huidige Programma Water en Riolering loopt tot en met 2027. Daarom stellen we in 2027 een nieuw Omgevingsprogramma Riolering en Stedelijk Water op. In dit programma nemen

we ook de beleidsuitgangspunten uit de Kaderrichtlijn Water op. De uitkomsten delen we daarna met de raad.

Verkeer en Infrastructuur

De verkeersdruk neemt toe. Dat zien we zowel bij de doorstroming als bij parkeren. Daarom stellen we in 2027, op basis van de uitgangspunten uit het Bestuursakkoord, een nieuw Omgevingsprogramma Mobiliteit op.

Dit omgevingsprogramma vormt de basis voor een uitvoeringsprogramma tot 2035. Hierin nemen we verkeersstructuren, ontsluiting en andere knelpunten mee. Deze informatie gebruiken we ook als basis voor een inrichtingsplan voor het fietspad Haaren-Oisterwijk.

We maken onze infrastructuur aantrekkelijker en toegankelijker voor langzaam verkeer. Daarom brengen we de belangrijkste looproutes en bijbehorende knelpunten verder in beeld. Bij de inrichting van de openbare ruimte werken we volgens het STOMP-principe: Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Multimodaal vervoer en Privévervoer. Langzaam verkeer is daarbij het vertrekpunt.

In 2027 stellen we als onderdeel van het omgevingsprogramma Mobiliteit nieuw parkeerbeleid vast. Daarbij kijken we onder meer naar:

1. de verdeling van parkeerruimte over doelgroepen;
2. de invloed van elektrisch vervoer en deelauto's;
3. de bereikbaarheid van natuurgebieden;
4. de omvang van gebieden met gereguleerd parkeren.

We blijven zorgen voor voldoende openbare laadpunten en een goede spreiding daarvan. Dit geldt voor zowel auto's als fietsen.

Verkeersveiligheid blijft een belangrijk aandachtspunt. We bekijken waar koppelkansen liggen en ondersteunen initiatieven voor duurzaam vervoer. Verkeerseducatieprogramma's van het Brabants Verkeersveiligheids Label en Veilig Verkeer Nederland dragen hieraan bij. Deelnemers worden hierdoor bewuster en vaardiger in het verkeer.

Daarnaast werken we verder aan bestaande opgaven. Het gaat onder andere om:

- de verkeersstructuur rondom Moergestel, met aandacht voor de ontsluiting;
- maatregelen uit het Verkeersplan Moergestel;
- de fietsverbinding Kloosterlaan-Oostelvoortjes;
- mobiliteit voor ouderen, waaronder een scootmobielcursus via Veilig Verkeer Nederland.

Ook bereiden we de herinrichting van de Scheibaan verder voor. Daarbij kiezen we voor een integrale aanpak op het gebied van verkeersveiligheid, natuur en recreatie.

Netcongestie

Netcongestie heeft grote invloed op ons dagelijks werk. Het heeft negatieve gevolgen voor woningbouw, economie, maatschappelijke voorzieningen, mobiliteit en duurzaamheid. Daarnaast moeten veel straten open worden gegraven om het stroomnet uit te kunnen breiden. We beperken de negatieve gevolgen zo veel mogelijk. Daarbij nemen we een actieve faciliterende rol. We doen dit voor zover dit binnen onze bevoegdheden past en kansrijk is.

Dit doen we onder andere door:

- de werkzaamheden van Enexis voor het versterken van het stroomnet te faciliteren. Zo kan de uitvoering zo voorspoedig mogelijk verlopen, met zo min mogelijk overlast voor de omgeving;
- de gemeentelijke projectpagina met informatie over netcongestie voor inwoners en ondernemers actueel te houden;
- proactief samen te werken met netbeheerders, de provincie, regionale partners en initiatiefnemers;
- binnen gemeentelijke projecten en beleidsprogramma's rekening te houden met netcongestie. We zoeken daarbij naar mogelijkheden om voortgang te houden;
- initiatieven voor slimme oplossingen te stimuleren en te faciliteren. Deze oplossingen ontlasten het stroomnet. Voorbeelden zijn energiehub's, energieopslag, congestievrij bouwen en slimme koppelingen tussen energieopwekking en energieverbruik.

De komende jaren krijgt Oisterwijk te maken met grootschalige aanpassingen aan het stroomnet. Het gaat om bijna 200 nieuwe of aangepaste trafostations in de openbare ruimte. Hiervoor moet ongeveer een derde van al onze straten open.

Voor een vlotte uitvoering van de werkzaamheden van Enexis moeten de kabeltracés beschikbaar zijn. Op enkele honderden adressen is (gemeente)grond waar leidingtracés liggen in gebruik genomen door particulieren. We gaan inventariseren waar dit aan de orde is en gaan in gesprek met de gebruikers. Zo beperken we dat Enexis vanaf 2027 op plaatsen niet aan het werk kan.

Vergroening Raadhuisstraat – St Jansplein

In het kader van het participatieproject "Samen maken we Moergestel" zijn er plannen door de werkgroep Groen gepresenteerd voor de vergroening van de Raadhuisstraat. In 2026 is het ontwerp opgesteld. De realisatie vindt plaats begin 2027.

Verkeersplan en extra ontsluiting Moergestel

In het verkeersplan Moergestel staan verkeersmaatregelen die op korte, middellange en lange termijn worden opgepakt. In 2026 is al een aantal maatregelen van het herijkte Verkeersplan voorbereid en uitgevoerd, in 2027 gaan we daarmee verder. De investeringen die nodig zijn voor het voorbereiden en/of uitvoeren van maatregelen in 2027 worden in de begroting voor 2027 opgenomen.

In 2027 realiseren we, als maatregelen uit het Verkeersplan Moergestel, een verbetering van de fietsinfrastructuur op de Oirschotseweg en verbeteren we de oversteekmogelijkheden voor langzaam verkeer op het Rootven en de Raadhuisstraat. Daarnaast bereiden we de herinrichting van de Kloosterlaan in Moergestel voor, waarbij meer ruimte wordt gezocht voor voetgangers en fietsers.

Duurzaamheidsagenda en REKS

We geven uitvoering aan de gemeentelijke Duurzaamheidsagenda en de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS). Projecten die in 2027 in dit kader worden uitgevoerd of gecontinueerd zijn onder andere:

- We continueren de projecten m.b.t. het realiseren van de REKS-gebiedsopgaven (de energiehub's de Baars en Kattenberg) met aandacht voor het opwekken van hernieuwbare energie en klimaatadaptatie.
- We voeren de Lokale Aanpak Isolatie uit. Hierbij stimuleren en ontzorgen we onze inwoners bij het verduurzamen van hun woning, inclusief inwoners met energiearmoede

- Om de Lokale Aanpak Isolatie uit te kunnen voeren is een gebiedsdekkende vergunning (t.b.v. de bescherming van diersoorten) nodig. Na grootschalig ecologisch onderzoek zal in 2027 de vergunning worden verleend en starten we met het uitvoeren van het monitoringsplan soortenmanagementplan (SMP).
- In het kader van de warmtetransitie motiveren en faciliteren we onze inwoners om wijkgerichte aanpakken verder te brengen. In 2027 verwachten we de eerste plannen ter vaststelling aan te bieden. Ook lopen er verschillende doelgroepgerichte acties voor bedrijven, VvE's en maatschappelijk vastgoed.
- Naast wijk- en doelgroepgerichte aanpakken wordt in 2027 het verplichte omgevingsprogramma Warmtetransitie (Warmteprogramma) vastgesteld. Hierin staat de route naar een aardgasvrij Oisterwijk.
- We verstrekken leningen voor het verduurzamen en/of levensloopbestendig maken van woningen.
- We continueren de verduurzaming van het gemeentelijke vastgoed en gaan door met het plaatsen van zonnepanelen op alle daarvoor geschikte panden.
- We stimuleren energiebesparing en zonne-energie op bedrijfsdaken, waarbij we samen met bedrijven zoeken naar oplossingen voor de problemen rondom netcongestie (bijv. batterijopslag of energiedelen).
- We stimuleren, faciliteren en registreren duurzaamheidsinitiatieven van inwoners, ondernemers, energiecoöperaties en andere organisaties.

Wij zetten de ontvangen uitkering van het Rijk (restant CDOKE) voor capaciteit voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid in. De bestemmingsreserve van € 500.000 voor het realiseren van de ambities van de Duurzaamheidsagenda in lijn met het landelijke Klimaatakkoord, de Klimaatwet en de REKS zal gebruikt worden om de uitvoeringskosten van deze wettelijke verplichtingen te dekken.

Naar verwachting stelt het college eind 2026 het Omgevingsprogramma Klimaatadaptatie vast. Onderdeel hiervan is een uitvoeringsprogramma met projecten en maatregelen die bijdragen aan een klimaatadaptieve gemeente. Vanaf 2027 wordt gestart met de uitvoering van deze projecten en maatregelen. De verwachte kosten en de mate waarin deze kunnen worden gedekt uit bestaande budgetten worden inzichtelijk na afronding van het uitvoeringsprogramma en besluitvorming door het college.

Circulaire economie

Gemeente Oisterwijk is een groene en duurzame gemeente. We blijven werken aan een circulaire economie. Daarom zetten we tot 2030 in op vier thema's::

- We voorkomen afval.
- We scheiden en hergebruiken meer afval en grondstoffen.
- We verbeteren onze dienstverlening .
- We hebben meer aandacht voor afval van bedrijven.

We zorgen voor een toegankelijk afvalstelsel. Inwoners kunnen hun afval daardoor eenvoudig gescheiden aanbieden. Het Beheerplan Inzamelvoorzieningen Huishoudelijke Grondstoffen (2026) vormt hiervoor de basis. We brengen voorzieningen en kwaliteit hiervan in beeld en verbeteren deze stap voor stap. Zo vervangen we rolcontainers voor incontinentiemateriaal door vaste containers. Het beheerplan geeft ook duidelijke richtlijnen voor de plaatsing van voorzieningen. Dit zorgt voor een eenduidige aanpak. Daarnaast letten we op een goede inpassing in de openbare ruimte. Zo voorkomen we schade en overlast en houden we de inzameling duurzaam, efficiënt en betaalbaar.

In 2027 start het Brabants Afvalteam (BAT) met de inzameling van huishoudelijk afval in Oisterwijk. Meldingen over afval verlopen dan via één kanaal: Fixi. Ook communiceren we gericht met inwoners. Bijvoorbeeld met een hanger aan een container waarop staat waarom deze niet is geleegd. Dit draagt bij aan een verbeterde communicatie en daarmee de dienstverlening.

Daarnaast voeren we projecten uit om (zwerf)afval te verminderen. Ook voeren wij projecten uit rondom bewustwording en educatie. Zo zetten we in op het verminderen van de hoeveelheid restafval per inwoner en werken we aan tevreden inwoners

Het college stelde in 2026 de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie 2026-2028 vast. Binnen deze agenda testen we verschillende interventies op haalbaarheid en effectiviteit. Op basis van de resultaten stellen we vanaf 2029 gericht beleid voor de circulaire economie vast.

Veiligheid verkeersader N65

De voormalig gemeente Haaren legde in 2020 zes miljoen euro in voor maatregelen om de verkeersveiligheid en leefbaarheid rondom de N65 te verbeteren. Beschikbaar budget ging naar een gezamenlijk project van de provincie Noord-Brabant, het Rijk en de samenwerkende gemeente Vught.

De bestemmingsplannen met daarin diverse maatregelen (het zogenaamde voorkeursalternatief of VKA+) zijn door de Raad van State in december 2022 vernietigd. In 2026 wordt gewerkt aan een set kortetermijnmaatregelen die vanaf 2027 kunnen worden geïmplementeerd.

Gemeente Oisterwijk blijft zich inzetten voor maatregelen die merkbare effecten hebben voor de kern Haaren. Als verkeersmaatregelen voor dit grondgebied uitblijven, kan gemeente Oisterwijk overwegen in gesprek te gaan met projectpartners of en in hoeverre we deze publieke middelen (deels) kunnen terugontvangen of herbestemmen voor lokale verkeersveiligheid.

Integrale centrumontwikkeling Oisterwijk

De Lind is het kloppend hart van Oisterwijk en vervult – samen met de Dorpsstraat – een belangrijke rol als verblijfsgebied, ontmoetingsplek en economische drager van het centrum. We hechten daarom groot belang aan een goed functionerend, aantrekkelijk, toegankelijk en leefbaar centrum waarin ruimte is voor ontmoeting, evenementen en ondernemerschap, en waarin inwoners en bezoekers zich veilig en prettig voelen. We zien De Lind en de Dorpsstraat nadrukkelijk als onderdeel van een bredere integrale centrumontwikkeling.

We stellen een omgevingsprogramma Toekomstbeeld Centrum op. Daarin kijken we met name naar De Lind en de Dorpsstraat en hoe we dat gebied aantrekkelijk kunnen houden op de lange termijn en waar de aandachtspunten zitten. We wachten de uitkomsten af van het traject voor het omgevingsprogramma Toekomstbeeld Centrum (de Lind en de Dorpsstraat) en zien dit programma als een belangrijke bouwsteen voor toekomstige keuzes. Tegelijkertijd spreken we nu al uit dat bij de verdere ontwikkeling van De Lind veiligheid, toegankelijkheid voor iedereen, voldoende groen en schaduw, en een prettige verblijfskwaliteit leidend zijn. Vergroening draagt bij aan klimaatadaptatie, gezondheid en een aantrekkelijker verblijfsgebied. Bovendien past dit bij de ambitie om de openbare ruimte toekomstbestendig in te richten.

Hoe kunnen we dat meten?

- We leveren geactualiseerd beleid op voor Verkeer, Openbare Ruimte en Groen in de Omgevingsvisie en -programma('s);
- We leggen de raad de keuze voor het tracé voor de ontsluiting Moergestel voor;

- We verbeteren in Moergestel de fietsverbinding Oostelvoortjes - Kloosterlaan en treffen maatregelen ter bevordering van de verkeersveiligheid op de Tilburgseweg en Oirschotseweg;
- We realiseren de fietsverbinding Spoor-Noord (Station NS- Laarakkerweg)

Ambitie 3: Het is veilig voor onze inwoners

Wat willen we bereiken?

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een aantrekkelijk en leefbaar Oisterwijk.

Wij streven naar een veilig en leefbaar Oisterwijk. Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich hier veilig, welkom en vrij. We voorkomen en pakken overlast en criminaliteit aan. Zo versterken we de leefbaarheid in alle kernen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Veiligheid

De gemeente voert regie op veiligheid, toezicht en handhaving. Wij werken hierbij actief samen met onze veiligheidspartners. Dit zijn bijvoorbeeld de politie, het Zorg- en Veiligheidshuis, de Veiligheidsregio en de Omgevingsdienst.

Dit doen wij onder meer met de volgende concrete acties en maatregelen.

Veiligheid

- We borgen een weerbare overheid volgens de nieuwe 'Brabantse Norm Weerbare Overheid'. Met gerichte bewustwordingscampagnes voor de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders en de ambtelijke organisatie versterken we het herkennen en melden van ondermijnende criminaliteit;
- We versterken onze informatiepositie met data, meldingen en signalen van inwoners, ondernemers en ketenpartners. Ons zaaksysteem zorgt voor een veilige en rechtmatige opslag en uitwisseling van informatie;
- We actualiseren ons Bibobbeleid. We zetten de Wet Bibob actief in bij risicovolle vergunningen;
- We vergroten de weerbaarheid van inwoners en ondernemers. Met bewustwordingscampagnes leren zij ondermijnende criminaliteit herkennen en melden;
- We vergroten de weerbaarheid van inwoners en ondernemers bij maatschappelijke ontwrichtingen. We informeren hen actief over risico's en bieden handelingsperspectief. Daarnaast versterken we de samenwerking met veiligheids- en ketenpartners. Dit doen we door gezamenlijk scenario's voor te bereiden en af te stemmen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om langdurige uitval van stroom- en datanetwerken;
- We brengen mogelijke locaties voor Noodsteunpunten in kaart, in samenwerking met veiligheids- en ketenpartners;
- We investeren in preventie, vroegsignalering en samenwerking met ketenpartners. Zo vergroten we ons zicht op kwetsbare inwoners. We geven bekendheid aan het Landelijk Meldpunt Zorgwekkend Gedrag. Ook scholen we eigen personeel in het herkennen en melden van signalen;

- We continueren ons beleid op het gebied van digitale veiligheid. Met preventie, voorlichting en bewustwording vergroten we de digitale weerbaarheid van inwoners en ondernemers. Dit helpt hen zich te beschermen tegen vormen van digitale criminaliteit, zoals phishing, online oplichting en identiteitsfraude. Daarnaast zetten we in op het voorkomen van daderschap. Daarbij hebben jongeren en kwetsbare doelgroepen extra aandacht. Ook stimuleren we de meldingsbereidheid bij digitale incidenten. We werken hierin nauw samen met gemeenten, politie en andere partners binnen het district Hart van Brabant;
- In samenwerking met de partners van de Gebiedscommissie Oisterwijkse Bossen en Vennen en Kampina geven we verder uitvoering aan het vastgestelde Natuurbrandbeheersplan;
- We zetten cameratoezicht gericht in voor het bevorderen van de openbare orde en veiligheid. We evalueren het cameratoezicht en stemmen dit af op actuele veiligheidsvraagstukken. Zo zorgen we voor een effectieve inzet. Waar noodzakelijk breiden we het cameratoezicht verder uit.

Zichtbare en effectieve handhaving

- We houden preventief toezicht op brandveiligheid en constructieve veiligheid bij bestaande bouw en nieuwbouw. Daarbij hebben kwetsbare objecten, zoals scholen en zorginstellingen, extra aandacht;
- We zijn zichtbaar en aanspreekbaar aanwezig in alle kernen. De boa's onderhouden actief contact met inwoners en ondernemers;
- We voeren zelfstandig en integraal controles uit op ondermijning. Dit doen we onder meer op recreatieparken en in het buitengebied. Daarnaast voeren we integrale controles uit op mensenhandel. Daarbij hebben zowel daders als slachtoffers onze aandacht

Ondermijning en weerbaarheid

Met een gerichte aanpak van ondermijnende criminaliteit (zowel in de fysieke als de digitale wereld) behoeden we inwoners en ondernemers voor de effecten die georganiseerde misdaad op hen kan hebben. Voorbeelden hiervan zijn hennepkwekerijen, drugslabs en seksuele uitbuiting (mensenhandel). Als gemeente zijn wij een belangrijke schakel in de georganiseerde aanpak tegen ondermijnende criminaliteit. We versterken onze informatiepositie, zetten bestuurlijke maatregelen in en bieden (preventieve) hulpverlening.

We moeten ons de komende raadsperiode voorbereiden op de mogelijke gevolgen die snelle, niet direct beïnvloedbare, ontwikkelingen op onze leefbaarheid hebben. Denk aan gevolgen van natuurgeweld als het gevolg van klimaatverandering, cyberaanvallen die onze samenleving lam leggen en schaarste van energie en water.

Wij versterken de maatschappelijke weerbaarheid tegen hybride dreigingen, rampen en crises. We dragen bij aan een veerkrachtige samenleving waarin inwoners zelf- én samenredzaam zijn. We zorgen ervoor dat de basisvoorzieningen voor inwoners beschikbaar blijven en dat de continuïteit van de maatschappij en de gemeentelijke organisatie geborgd blijft. Het inrichten van noodsteunpunten kan hier onderdeel van uitmaken.

Weerbaarheid strekt zich ook uit tot de digitale omgeving. Daarbij kijken we naar onze afhankelijkheid van grote buitenlandse techbedrijven en sluiten we aan bij landelijke ontwikkelingen gericht op het verkrijgen van meer digitale autonomie zoals Common Ground en de Nederlandse digitaliseringsstrategie (NDS). Daarnaast hebben we aandacht voor het digitaal vaardig en weerbaar maken van de gemeentelijke organisatie.

Wij maken ons ook sterk voor een samenleving waarin het goed gaat met onze inwoners en waarin iedereen de kans krijgt veilig en gezond te leven. Binnen het zorg- en

veiligheidsdomein betekent dit dat we, samen met onze partners, vroegtijdig signaleren wanneer inwoners kwetsbaar zijn of dreigen vast te lopen.

Hoe kunnen we dat meten?

- We ontvangen minimaal twintig meldingen van (vermoedens van) ondermijnende criminaliteit binnen de gemeente Oisterwijk;
- We voeren minimaal tien integrale controles uit op ondermijning. Dit doen we samen met partners zoals de politie en het Bestuurlijk Interventieteam Hart van Brabant;
- We voeren minimaal twaalf preventieve controles uit op brandveiligheid bij kwetsbare objecten;
- Bij het 'Meldpunt Zorgwekkend Gedrag' van het Zorg- en Veiligheidshuis Midden- en West-Brabant is minimaal tien keer melding gemaakt over personen met verward en onbegrepen gedrag in de gemeente Oisterwijk.

Ambitie 4: Oisterwijk is aantrekkelijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Wat willen we bereiken?

Sport, cultuur en economie optimaliseren

We bevorderen deelname aan sport en cultuur door middel van stimuleringsprogramma's en het realiseren en behoud van kwalitatief hoogwaardige sport-, cultuur-, beweeg- en speelvoorzieningen.

De komende vier jaar versterken we Oisterwijk als toekomstbestendige werkgemeente met ruimte voor ondernemerschap, innovatie en verduurzaming. We verbeteren de kwaliteit en toekomstbestendigheid van bestaande bedrijventerreinen en werken aan de ruimte voor bedrijven en daarmee de ontwikkeling van WVG-gebieden Sonman II en Oisterwijk Noord. Samen met ondernemers, onderwijs en regionale partners stimuleren we een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en ondersteunen we bedrijven bij innovatie en digitalisering.

In toerisme en recreatie zetten we in op een kwalitatief hoogwaardig en duurzaam aanbod dat past bij de identiteit van Oisterwijk. We versterken de samenhang tussen de kernen en het buitengebied als aantrekkelijk vrijetijdsgebied en stimuleren initiatieven die naast economische ook maatschappelijke meerwaarde creëren. Door regionale samenwerking benutten we kansen op het gebied van arbeidsmarkt, innovatie, bedrijvigheid en toerisme optimaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sport

In onze gemeente werken we aan vitale inwoners, vitale sportaanbieders en een positief sportklimaat. Dit vormt de basis voor een gezonde en verbonden samenleving.

Sport en bewegen dragen bij aan de fysieke en mentale gezondheid. Ook versterken zij de zelfredzaamheid, zelfontplooiing en sociale samenhang. Daarmee vergroten sport en bewegen het welzijn van onze inwoners en dragen zij bij aan een sterke en inclusieve samenleving. Daarom zijn sport en bewegen van groot belang voor Oisterwijk.

Wij stimuleren iedere inwoner van Oisterwijk om een leven lang te sporten en te bewegen, ongeacht leeftijd, lichamelijke of geestelijke gezondheid of inkomen. Daarbij hebben wij extra aandacht voor jeugd van vier tot en met 24 jaar, senioren vanaf 55 jaar en inwoners in een kwetsbare positie.

Sportstimulering en inzet van beweegcoaches

Om onze doelen op het gebied van sport en gezondheid te bereiken, werken wij integraal binnen het sociaal domein. Daarnaast benutten wij de samenwerking binnen Gezond Hart van Brabant en de regio Hart van Brabant om gezamenlijk invulling te geven aan verschillende opgaven.

De inzet van beweegcoaches voor jeugd en senioren is daarbij een belangrijk instrument. Daarom zetten wij deze inzet ook in 2027 en 2028 voort. Zo stimuleren wij inwoners om meer te bewegen en versterken wij de verbinding tussen sport, preventie, welzijn en gezondheid.

Binnen de opdracht van de beweegcoaches zijn opgaven, resultaten en prestatie-indicatoren opgenomen. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging van sportstimuleringsprojecten en activiteiten. Wij maken inzichtelijk welke activiteiten wij starten, voortzetten, doorontwikkelen of beëindigen. Ontwikkelingen binnen het sociaal domein, zoals positieve gezondheid, preventie, inclusie en de beweging van zorg naar welzijn, kunnen aanleiding zijn om de inzet van beweegcoaches en de bijbehorende financiële opgaven opnieuw te beoordelen.

Daarnaast zetten wij de regionale inzet van de coördinator Uniek Sporten de komende twee jaar voort. Zo blijven wij werken aan een inclusieve sport- en beweegcultuur. Hierdoor kunnen ook inwoners in een kwetsbare positie deelnemen aan sport- en beweegactiviteiten.

Sportcontainers

De sportcontainer heeft de afgelopen jaren zijn waarde bewezen. Sinds 2024 is een mobiele sportcontainer beschikbaar in de openbare ruimte. Na een standplaats in Oisterwijk in 2024 en 2025 staat de container in 2025 en 2026 in Moergestel.

Het was de bedoeling om de container eind 2026 in Haaren te plaatsen. Om dit succesvolle concept voort te zetten en onze ambities op het gebied van sport, bewegen en gezondheid verder te versterken, stellen wij voor de container in Moergestel te laten staan. Voor Haaren en Oisterwijk willen wij gefaseerd nieuwe sportcontainers aanschaffen.

Sociaal veilig sportklimaat

Wij werken lokaal en regionaal aan een sociaal veilig sportklimaat. Een veilig sportklimaat is een sportomgeving waarin respect, inclusie en verantwoord gedrag centraal staan. Wij willen dat iedereen zich welkom en veilig voelt op en rond sportvelden en binnen sportverenigingen. Meer inwoners laten sporten en bewegen lukt alleen als zij zich veilig voelen.

Rugby

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de Begroting 2026 budget beschikbaar gesteld voor de herinrichting van het rugbycomplex aan de Scheibaan. Op verzoek van de rugbyvereniging voeren wij deze werkzaamheden uit in het voorjaar van 2027.

Opeenluchtwemvoorziening

Naar aanleiding van twee aangenomen moties onderzoeken wij op welke locatie en in welke vorm een vervangende openluchtwemvoorziening kan worden gerealiseerd. Naar verwachting leggen wij begin 2027 een voorstel aan de raad voor.

Speel- en beweegbeleid en natuurspeeltuinen

Wij stellen een nieuw speel- en beweegbeleid op. Naar verwachting presenteren wij in de tweede helft van 2027 de eerste resultaten.

In het nieuwe speel- en beweegbeleid nemen wij direct de ontwikkeling van natuurspeeltuinen mee. Deze ambitie is opgenomen in het Akkoord op Hoofdlijnen. Wij zien natuurspeeltuinen als veilige en inclusieve speelplekken waar kinderen spelenderwijs in aanraking komen met natuur en beweging. Park Ruijbosch in Haaren is hiervan een mooi voorbeeld.

Cultuur

Cultuur vormt het hart van de gemeenschap. Het verbindt generaties, inspireert talent en geeft kleur aan het dagelijks leven. Na de vaststelling van de Cultuurvisie in 2023 en het uitvoeringsprogramma in 2025 zetten we de ingezette koers voort. In dit uitvoeringsprogramma, dat loopt tot en met 2028, staan de concrete acties centraal waarmee we onze visie uitvoeren.

In 2027 voeren we de volgende acties uit:

- Via Buurt aan Z! zetten we sinds 2026 meer in op culturele wijkinitiatieven voor en door inwoners. In 2027 zetten we dit voort.
- We versterken de samenwerking tussen de organisatoren van de Cultuurprijs en de gemeente. Ook organiseren we in 2027 een O'Cultuurdag.
- We houden contact met het AZC om bewoners meer te betrekken bij bestaande culturele activiteiten en het volksfeest 'Koningsdag'.
- We stimuleren culturele activiteiten als middel om de gezondheid te bevorderen. Zo organiseren we, na een succesvolle pilot, voor het tweede jaar filmworkshops voor 2College Durendael in het kader van mentale gezondheid.
- In 2025 vond de eerste editie van het 'Gratis Cultuurprogramma' plaats. In 2026 volgde de tweede editie. Voor 2027 en 2028 willen we hiervoor € 40.000 opnemen. We vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren kunnen deelnemen aan cultuur. De financiële situatie inwoners mag daarbij geen belemmering vormen.
- In navolging van de decentralisatiegelden van 2025 en 2026 verwachten we ook dit najaar structureel extra middelen vanuit het Rijk. Voor 2027 waren deze middelen gereserveerd voor de bibliotheekvoorziening in het nieuwe gemeenschapshuis Den Domp. Door de gewijzigde planning besteden we een deel van deze middelen aan de voorbereidingen voor deze bibliotheekvoorziening. Het overige deel zetten we in voor het algemene bibliotheekwerk in onze gemeente.
- In 2027 gaan we concreet aan de slag met het verbeteren van de verbinding tussen de bibliotheek en de foyer van Den Boogaard. Hiermee willen we de huiskamerfunctie verder versterken. Bij de planvorming sluiten we aan bij het participatietraject in Moergestel.

Lokale omroepen

We vinden het belangrijk dat lokale omroeporganisaties hun doelgroepen goed kunnen blijven vertegenwoordigen. In 2027 verloopt de financiering van de lokale omroepen nog via een subsidieregeling met middelen uit het gemeentefonds. Vanaf 2028 ligt de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van lokale omroepen bij het Rijk. Gemeenten ontvangen hiervoor dan geen middelen meer via het gemeentefonds. Een aanvullende financiële bijdrage door gemeenten blijft wel mogelijk.

We kiezen ervoor om vóór de aanwijzing van de streekomroep geen financiële bijdrage voor vijf jaar vast te stellen op grond van de Wet versterking lokale publieke omroepen. Op het moment dat hierover een besluit moet worden genomen, is nog niet bekend welke streekomroep de zendmachtiging ontvangt en welke plannen daarbij horen. Na de aanwijzing blijft aanvullende financiering vanuit de gemeente mogelijk, bijvoorbeeld via subsidie of specifieke opdrachten.

Economie

We richten ons in de periode 2024–2030 op het ontwikkelen van een gastvrije, groene en toekomstbestendige werkgemeente, waarbij de thema's ruimte om te ondernemen, maatschappelijke opgaven zoals arbeidsmarkt, innovatie en duurzaamheid, en het versterken van economische samenwerking en dienstverlening centraal staan. Deze inzet realiseren we samen met lokale en regionale partners, waaronder Midpoint Brabant.

Met de acties die we in 2027 uitvoeren, leveren we een gerichte bijdrage aan de doelstellingen uit de economische visie en aan de acties uit het in 2026 vastgestelde Integraal Plan Bedrijventerreinen:

- Ontwikkelscenario's WVG-gebieden uitwerken voor het realiseren van (schuif)ruimte voor bedrijven:
 - De Sonman II
 - Oisterwijk Noord
 - Scenario's opstellen voor regie op gebied bedrijventerrein Beneluxstraat
- Organisatiegraad bedrijventerreinen vormgeven met een agenda bedrijventerreinen op onder andere duurzaamheid
- Organisatie van de Dag(en) van Techniek in 2027 in samenwerking met ondernemers, onderwijs en Midpoint waar ook een integrale Banenmarkt voor onder andere de gastvrijheidssector, techniek en zorg bij georganiseerd wordt.
- We versterken lokaal de samenwerking met ondernemers via het Ondernemersloket en de accountmanager, en sluiten waar relevant aan bij programma's van Midpoint Brabant.
- In 2027 financieren en realiseren we de doorontwikkeling naar Ondernemer Centraal en bereiden we samen met de regiogemeenten een structurele financiering vanaf 2028 voor. Als externe financiering uitblijft, maken we in 2027 keuzes over de toekomstige programmering en dienstverlening van Midpoint Brabant.
- We bouwen voort op de SPUK-samenwerking om de verduurzaming van de zeventien bedrijventerreinen in Hart van Brabant te versnellen, met de focus op de uitvoering van concrete maatregelen. Daarnaast onderzoeken we hoe parkmanagement kan bijdragen aan een structurele organisatie van duurzame ontwikkeling. De bedrijventerreinen Kerkhoven-Laarakkers hebben hierin prioriteit. Vanuit de integrale aanpak bedrijventerreinen werken we hier als eerste aan de uitvoering van ruimtelijke, duurzame, economische en sociale maatregelen uit dit plan die voor deze locaties relevant zijn.

Toerisme & recreatie

Met het uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme (2025–2029) geven we focus aan onze inzet op samenhang en verbinding, spreiding, economische en maatschappelijke meerwaarde, innovatie en (omgevings)kwaliteit. We werken samen met partners zoals Bezoek Oisterwijk, Centrummanagement, Buitengebiedmanagement, BrabantPartners en Natuurmonumenten, en waar nodig op regionaal en provinciaal niveau. Zo dragen we bij aan een aantrekkelijk gebied voor zowel inwoners als bezoekers en aan een goed voorzieningenniveau.

In 2027 ligt de focus op:

- **Spreiding van bezoekers**
Ontwikkelen van alternatieve locaties en opvanggebieden met passende basisvoorzieningen (o.a. informatie, parkeren, horeca en bewegwijzering). Dit voorkomt overbelasting van kwetsbare natuur en druk op leefbaarheid.

- **Duurzame mobiliteit**

Stimuleren en promoten van fiets, OV en andere alternatieven voor de auto bij inwoners, werknemers en bezoekers.

- **Regionale en internationale samenwerking**

Deelname aan een nieuw Interreg Noordwest-Europa project (vervolg op MONA; Mobility Oriented Nature regions) en aan het project Duurzame Recreatie binnen de GGA Kampina Oisterwijkse Vennen, gericht op spreiding, duurzame mobiliteit en ontlasting van kwetsbare natuur.

Recreatieparken met toeristisch perspectief

We zetten in op het versterken van recreatieparken met voldoende toeristisch perspectief. Daarover gaan we actief in gesprek met eigenaren en andere betrokkenen. Door ontwikkelingen en signalen tijdig te monitoren, kunnen we knelpunten vroegtijdig signaleren en waar nodig bijsturen. Zo ondersteunen we een gezonde en toekomstbestendige ontwikkeling van deze parken.

Daarnaast stellen we, in lijn met het bestuursakkoord, nieuw beleid op voor recreatief verblijf op locaties met voldoende toeristisch perspectief. Dit beleid biedt duidelijke kaders voor gebruik en ontwikkeling en draagt bij aan het versterken van de toeristische kwaliteit. Daarmee creëren we meer duidelijkheid voor ondernemers en betrokkenen en verschuiven we van een reactieve naar een meer sturende en voorspelbare aanpak, met blijvende aandacht voor leefbaarheid, veiligheid en ruimtelijke kwaliteit.

Recreatieparken zonder toeristisch perspectief

Binnen het thema Duurzaam en Veilig Recreëren willen we permanente bewoning mogelijk maken op de vier recreatieparken zonder toeristisch perspectief: Albion, Sparrenburg, Villapark Hermitage en Recreatiepark Hermitage. Hieraan werken we mee via een planologische procedure, onder duidelijke voorwaarden voor leefbaarheid, veiligheid en ruimtelijke kwaliteit.

De parken stellen een procesplan op, waarin de aanpak, participatie en financiële afspraken zijn uitgewerkt. De concept-procesnotitie met financiële uitgangspunten vormt de basis voor de anterieure overeenkomst. Na instemming van zowel de VvE's als het college kan de planologische procedure worden gestart.

Evenementen

Evenementen dragen bij aan de levendigheid, ontmoetingen en de aantrekkingskracht van Oisterwijk. We blijven initiatieven ondersteunen. We stimuleren evenementen die bijdragen aan de identiteit, leefbaarheid en aantrekkingskracht van Oisterwijk. Daarbij faciliteren we organisatoren waar mogelijk en werken we samen aan kwalitatief sterke evenementen met een (boven)regionale uitstraling en passend bij het Oisterwijks DNA, zoals Art in Oisterwijk in 2027.

- We sluiten aan bij de gemeentebrede inzet op verbetering en digitalisering van processen, zodat ondersteuning en vergunningverlening voor evenementen steeds toegankelijker en efficiënter worden

Hoe kunnen we dat meten?

- In 2027 staat er een (extra) sportcontainer in de gemeente waar gesport kan worden in de openbare ruimte.
- In 2027 is de herinrichting van het rugbycomplex aan de Scheibaan voltooid.
- Een toename of gelijk blijven van het aantal vestigingen van bedrijven in Oisterwijk.

- Een toename of gelijk blijven van het aantal banen in Oisterwijk.
- Het aantal hectare bedrijventerrein blijft minimaal op het huidige niveau, met als streven uitbreiding waar mogelijk.
- Een toename of gelijk blijven van het aantal banen in de gastvrijheidssector.

Reguliere werkzaamheden

Onderstaande infographic geeft een indruk van de werkzaamheden die de gemeente uitvoert voor haar inwoners

Wat kost het?

Wat mag programma 2 kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 2	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk						

Programma 2	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Ruimtelijke ontwikkelingen	-3.603	-1.954	-1.109	-896	-785	-785
Openbare ruimte	-13.115	-14.999	-14.236	-14.025	-14.407	-14.481
Veiligheid	-2.703	-2.816	-3.038	-3.038	-3.038	-3.038
Cultuur, sport en economie	-5.149	-6.142	-5.084	-5.181	-5.026	-5.098
Grondbedrijf	-1.610	-5.897	-2.232	-3.101	-127	-2
Totaal Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	-26.181	-31.809	-25.698	-26.241	-23.384	-23.405
Baten						
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 2						
Algemene reserve	3.404	6.530	0	0	0	0
Bestemmingsreserve	505	4.835	1.093	919	691	573
Totaal MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 2	3.909	11.365	1.093	919	691	573
Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk						
Ruimtelijke ontwikkelingen	2.243	775	329	329	329	329
Openbare ruimte	9.764	9.067	9.543	9.383	9.383	9.383
Veiligheid	132	0	0	0	0	0
Cultuur, sport en economie	859	628	620	620	620	620
Grondbedrijf	2.012	5.770	2.105	2.974	0	0
Totaal Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	15.010	16.240	12.597	13.306	10.332	10.332
Totaal Baten	18.920	27.605	13.690	14.225	11.023	10.905
Saldo van baten en lasten	-7.262	-4.204	-12.008	-12.016	-12.361	-12.500
Stortingen						
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 2						
Algemene reserve	0	3.638	0	0	0	0
Bestemmingsreserve	1.730	6.005	345	226	0	0
Totaal MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 2	1.730	9.643	345	226	0	0
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 2 Grondbedrijf						
Algemene reserve	2.360	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	4.090	9.643	345	226	0	0
Saldo	-11.352	-13.847	-12.353	-12.242	-12.361	-12.500

Toelichting verschillen

De belangrijkste verschillen tussen de jaren 2027 en 2026 lichten we hieronder toe. De genoemde bedragen zijn in duizenden Euro's.

Lagere kosten afval (635V)

In 2027 zijn de kosten voor afval lager dan in 2026, omdat we in 2026 eenmalig kosten hadden vanwege de overgang van Afvalstoffendienst 's-Hertogenbosch naar BAT Tilburg.

Bestek bomen (350V)

In 2026 zijn eenmalige kosten opgenomen voor actualisatie bestek bomen. Dit geeft een voordeel ten opzichte van 2027.

Exploitatie Staalbergven (750V)

Vanaf 2027 zijn er geen exploitatiekosten meer opgenomen voor zwembadvoorziening Staalbergven. Hierdoor ontstaat een voordeel ten opzichte van 2026.

Overhevelingen (896V)

Er zijn budgetoverheveling vanuit 2025 naar 2026. Dit geeft een voordeling saldo ten opzichte van 2027.

Lagere mutatie reserve (975N)

De mutatie van de reserve geeft een nadeel ten opzichte van 2026.

Investeringsen

Bedragen x € 1.000	2027	2028	2029	2030
Renovatie atletiekbaan	500			
Kleinschalige renovaties groen	300	300	300	300
Burg. Verwielstraat		647		
Kerkstraat Noord tot Mgr Bekkersplein				961
Verhoevenlaan (riool + wegen)	496			
Aanpassing Industrieweg Noord-Zuid				490
Aanpassing Industrieweg oost west				360
Rotonde Heusdensebaan		800		
Langzaamverkeer verbinding Haarendael - Haaren				350
Vergroening St. Jansplein Moergestel		110		
Verbreden parallelweg Rijksweg (Raamse Akkers - Mgr. Zwijssenstraat)				750
Herinrichten kruipunt Langvennen Noord-Pannenschuurlaan			600	
Fietsroute Pannenschuurlaan (oostzijde)			750	
Fietsverbinding Kloosterlaan - Oostelvoortjes		100		
Herinrichting Schoolstraat (Sonman I), irt Donkers	250			
Diverse rioleringsprojecten	438			
Revitaliseren bomenbestand	3.000			
Vorbereidingskrediet Unilinterein, Beneluxstraat	250			
Grondstrategie Oostflank	1.600			
Nemelaer velden 2027	131			
Hoco terrein 2027	49	49		
Bedrijfsmiddelen	475	440	215	0
Hoco terrein 2029			936	
Trinitas Velden 2029			47	
Nemelear velden 2029			543	
SV Roef combiveld 2030				168
Hoco terrein 2030				61
Trinitas Velden 2030				18
Nemelaer velden + terrein 2030				281

Verplichte beleidsindicatoren

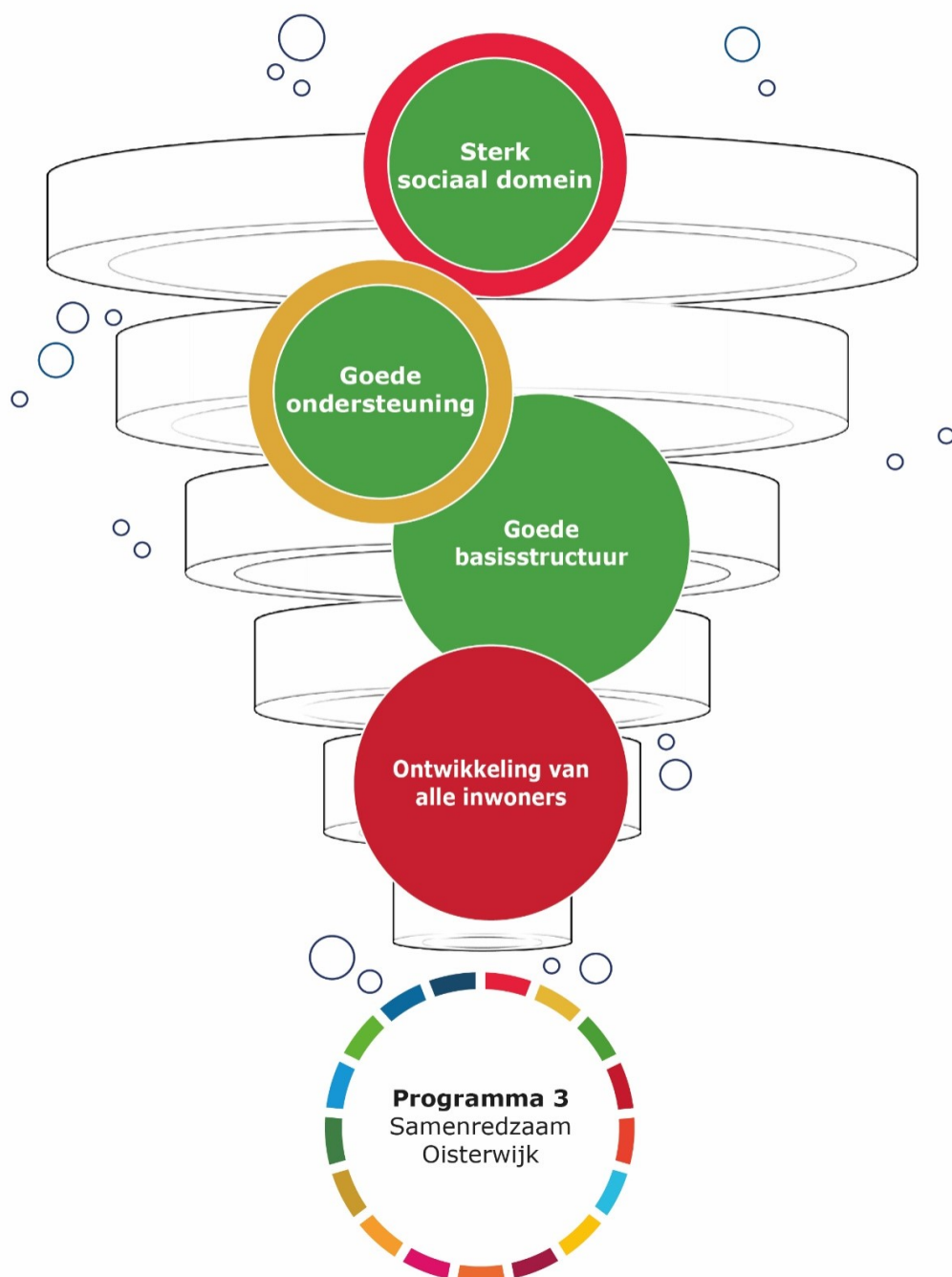
Indicator	Periode	Nederland	Oisterwijk
Banen	2025	858,8	807,1
Functiemenging	2025	54,6	52,5
Jongeren met een delict voor de rechter	2023	1	1
Misdrijven - Gewelddsmisdrijven	2025	4,6	2,4
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	2025	5,7	3,6
Misdrijven - Diefstallen uit woning	2025	1,2	2,0
Misdrijven - Winkeldiefstallen	2025	2,1	0,8
Nieuw gebouwde woningen	2024	8,4	5,7
Omvang huishoudelijk restafval	2024	148	91
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	2024	42,8	41,7
Verwijzingen Halt	2025	10	11
Vestigingen (van bedrijven)	2025	196,1	240,5

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Programma 3 Samenredzaam Oisterwijk

Programma 3 Samenredzaam Oisterwijk

Algemene beleidsdoelstelling van dit programma

Doel van dit programma is een samenredzaam Oisterwijk. Dat betekent dat inwoners, ondernemers, (zorg)organisaties, welzijnspartijen en de gemeente er samen voor zorgen dat iedereen mee kan doen. Met inwoners voor wie dit (tijdelijk) niet vanzelfsprekend is, zoeken we naar een passende oplossing: zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig.

We streven naar een sociaal domein dat transparant, doelgericht en financieel beheersbaar is. Ook werken we aan het ontschotten van het sociaal domein. Zo organiseren we ondersteuning integraal, samenhangend en dicht bij de inwoner. We blijven werken aan duidelijke kaders, beter meetbare resultaten en vernieuwend beleid, waarin de mens centraal staat. We ondersteunen inwoners die hulp nodig hebben op een efficiënte en effectieve manier. Daarbij hebben we oog voor hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden.

Tegelijkertijd blijft het belangrijk dat zorg betaalbaar is. Zo kunnen we nu en in de toekomst ondersteuning bieden aan inwoners die ondersteuning echt nodig hebben. In dit programma staat wat we daarvoor dit jaar concreet doen.

Maatschappelijk effect

Inwoners ervaren dat ze worden geholpen op een manier die past bij de vier bouwstenen van een Samenredzaam Oisterwijk:

- Oisterwijk is **inclusief**, iedereen kan meedoen.
- Als er een hulpvraag is wordt die laagdrempelig en **dichtbij** opgelost.
- Inwoners weten waar ze terecht kunnen en de communicatie rondom een hulpvraag en de oplossing is **duidelijk & begrijpelijk**.
- Inwoners met een hulpvraag ervaren dat gemeente en (zorg)organisaties **integraal** denken dus vanuit de leefwereld van de inwoner en niet vanuit hokjes en schotten.

Ambitie 1: We hebben een sterk sociaal domein door een goede basisstructuur

Wat willen we bereiken?

We koersen op een 'Samenredzaam Oisterwijk' in 2030: inclusief, dichtbij, duidelijk en begrijpelijk, integraal.

We werken aan een samenredzaam Oisterwijk met een sterke sociale basis en basisstructuur. In deze sociale basis kan iedereen meedoen. We versterken de sociale basis door inwoners naar elkaar te laten omzien in buurten, wijken en dorpen. Daarvoor zijn organisaties, vrij toegankelijke activiteiten en voorzieningen nodig die ontmoeting, ondersteuning, ontplooiing en ontspanning stimuleren. Zo bouwen we aan een gemeenschap waarin alle inwoners, ongeacht afkomst, geslacht, leeftijd, geaardheid of beperking, kunnen samenleven en actief deelnemen aan de samenleving.

Tegelijkertijd staan we voor een grote en urgente opgave. Het aantal ouderen neemt sterk toe. Ook zijn er personeelstekorten, wonen mensen langer zelfstandig thuis en groeit de druk op mantelzorgers. Daarom zetten we in op sterke en veerkrachtige gemeenschappen in onze buurten, wijken en dorpen. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat inwoners zich tijdig voorbereiden op een veranderende woon- en zorgvraag. We stimuleren ouderen om vooruit te kijken en passende keuzes te maken, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig en prettig kunnen blijven wonen in hun eigen leefomgeving.

Daarnaast ondersteunen we inwoners actief bij het vinden van een gezonde balans tussen wonen, werken, privéleven en financiën. Daarmee dragen we bij aan het versterken van bestaanszekerheid en welzijn.

We zetten in op preventie en positieve gezondheid binnen het sociaal domein. Voorkomen is beter dan genezen. Verenigingen, vrijwilligers, sport en cultuur spelen hierbij een belangrijke rol. Zij stimuleren ontspanning, beweging en sociale verbondenheid. Ook dragen zij bij aan sterke sociale netwerken. Deze netwerken vormen de basis voor een gezonde en betrokken samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewustwording en duidelijke informatie

Duidelijke en begrijpelijke informatie helpt inwoners om zich goed voor te bereiden op de toekomst. Ook helpt deze informatie inwoners om de juiste ondersteuning te vinden en deel te nemen aan activiteiten waar zij andere inwoners ontmoeten. Daarom voeren we verschillende acties uit om inwoners te activeren en de informatievoorziening te verbeteren.

- We werken *Ouder worden in Oisterwijk* verder uit tot een samenhangend en herkenbaar beleidskader in de vorm van een kadernota. Deze nota beschrijft het beleid, de voorzieningen en de initiatieven die senioren ondersteunen bij gezond, gelukkig en zelfstandig ouder worden. We zetten daarbij in op toegankelijke informatie. Zo kunnen inwoners zich tijdig voorbereiden op de toekomst, de juiste ondersteuning vinden en deelnemen aan activiteiten die ontmoeting en participatie stimuleren. Via de dorpsplatformen bieden we actuele en toegankelijke informatie. Hierdoor blijven ondersteuning, voorzieningen en mogelijkheden goed vindbaar. De eerste stappen hiervoor worden gezet in 2027 met als doel een kadernota Ouderen in 2028.
- In 2027 blijft de campagne *Voor Elkaar* zichtbaar binnen de gemeente. De campagne vergroot de bewustwording rondom samenredzaamheid, ouder worden en langer thuis wonen. Samen met verschillende welzijnsorganisaties en door herhaalde communicatie vergroten we de betrokkenheid van inwoners. Ook stimuleren we samenredzaamheid, gezond ouder worden en een goede voorbereiding op langer zelfstandig thuis wonen.
- In 2027 zijn de nieuwe subsidieregelingen onder de werking van de nieuwe Algemene Subsidie Verordening (ASV) van kracht. Hiermee bieden we de organisaties duidelijke kaders voor het aanvragen en verantwoorden van subsidies. Ook zorgen we voor een transparante, doelmatige en impact gerichte inzet van subsidiegelden.

Gemeenschapskracht

In 2027 versterken we de sociale basis en de gemeenschapskracht in onze wijken en dorpen verder. Dit doen we met de volgende acties:

- In onze gemeente ontstaan steeds meer buurtcirkels. In deze buurtcirkels staat niet alleen ontmoeting centraal, maar ook het helpen van elkaar. We stimuleren inwoners, met praktische handvatten, om deze buurtcirkels op gang te brengen. Daarnaast bieden we, via het budget Buurt aan Z! incidentele ondersteuning voor de eerste activiteiten. Deze activiteiten helpen inwoners elkaar te ontmoeten. Zo stimuleren we samenredzaamheid en versterken we de sociale verbondenheid in de wijken en dorpen.
- We stimuleren de samenwerking tussen informele netwerken, vrijwilligersorganisaties en professionele partijen. Daarmee bevorderen we de ontwikkeling van zorgzame en verbonden buurten en versterken we de sociale basis in onze gemeente.

- We investeren in 2027 gericht in ontmoeting, sociale verbinding en samenredzaamheid. We zetten de succesvolle pilot met de community builder in de De Schouw voort en breiden deze, op basis van de positieve resultaten, uit naar andere wijken. Ook zetten we gerichte interventies in op locaties waar dat nodig is. Hiermee versterken we de sociale basis en investeren preventief. Zo stimuleren we inwoners om meer naar elkaar om te zien en verkleinen we de afhankelijkheid van professionele ondersteuning. De effecten van deze inzet, zoals meer samenredzaamheid en minder afhankelijkheid van professionele ondersteuning, worden vaak pas op een langere termijn zichtbaar. Daarom zijn we voornemens de pilot met twee jaar te verlengen. Na deze periode wordt bekeken of en op welke wijze hier een vervolg aan wordt gegeven.

Ontmoeting

Onze wijk- en ontmoetingscentra zijn waardevolle ontmoetingsplekken voor inwoners. Zij spelen een belangrijke rol bij ontmoeting, participatie en samenredzaamheid. In 2027 zetten we de uitvoering van de intentieverklaring voort. Daarmee werken de gemeente en de besturen van de wijkcentra samen aan sterke, toegankelijke en toekomstbestendige ontmoetingsplekken. Deze plekken dragen bij aan sociale samenhang en het welzijn van inwoners. Met wijkscans brengen we daarnaast ook in beeld hoe inwoners de functie en betekenis van deze centra ervaren. Deze inzichten gebruiken we om wijk- en ontmoetingscentra verder te ontwikkelen als laagdrempelige ontmoetingsplekken.

Project Beekdalpark laat zien hoe ontmoeting een vanzelfsprekende plek kan krijgen in de wijk. Door de sociale opzet en bewuste inrichting van de leefomgeving worden bewoners, omwonenden en passanten uitgenodigd elkaar te ontmoeten.

In 2027 werken we een subsidieregeling uit voor gemeenschapshuis Den Domp. Hiermee leggen we de basis voor een duurzame exploitatie vanaf 2028 en borgen we de maatschappelijke functie van deze toekomstige ontmoetingsplek in Haaren.

Meedoen voor kwetsbare inwoners

Mantelzorg is ook in 2027 een belangrijk onderdeel van ons beleid. We verbeteren de informatievoorziening, vergroten de zichtbaarheid van ondersteuningsmogelijkheden, bieden collectieve trainingen aan en stimuleren contact tussen mantelzorgers. Hiervoor werken we samen met onze partners in de sociale basis. Daarnaast zorgen we ervoor dat deze partners goed op de hoogte zijn van het aanbod aan mantelzorgondersteuning. Zo kunnen mantelzorgers tijdig de juiste ondersteuning vinden. Hiermee zetten we een belangrijke stap richting de doelen uit het landelijke Hoofdpijnenakkoord Ouderen (HLO).

In 2025 ontving de gemeente Oisterwijk het certificaat *Dementievriendelijke Gemeente*. Dementievriendelijkheid blijft een structureel aandachtspunt. We zetten in op dementievriendelijke ontmoetingsruimten en gebruiken de Sociale Benadering Dementie als leidend gedachtegoed. Samen met maatschappelijke partners en belangenorganisaties werken we eraan dat inwoners met dementie zo lang mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen aan het dagelijks leven.

Samen met onze partners verzorgen we voorlichtingsprogramma's gericht op de-stigmatisering en inclusie. De afgelopen jaren hebben we jeugd- en jongerenwerkers getraind in basiskennis over LHBTQIA+ thema's. In 2027 zetten we deze acties voort.

Opvang en huisvesting vluchtelingen en statushouders

De huisvesting van statushouders blijft ook in 2027 een grote uitdaging. Dit komt onder meer door het beperkte aantal vrijkomende sociale huurwoningen. Daarom zetten wij in op een beter gebruik van de bestaande woningvoorraad, het benutten van vastgoed van derden en nieuwbouw. We nemen het initiatief om de prestatieafspraken met de woningcorporaties aan te passen om beter uitvoering te kunnen geven aan de door het Rijk opgelegde taakstelling huisvesting statushouders.

In Oisterwijk verblijven zowel volwassenen asielzoekers als alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) op de opvanglocatie van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Deze locatie maakt al 30 jaar deel uit van onze gemeenschap. Het COA herontwikkelt de komende jaren het terrein van het asielzoekerscentrum (AZC) in Oisterwijk.

Ook de opvang van ontheemden uit Oekraïne vraagt de komende jaren aandacht. De Europese Raad heeft besloten om de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) met één jaar te verlengen. Hierdoor mogen vluchtelingen uit Oekraïne tot en met 4 maart 2028 in landen binnen de Europese Unie verblijven. Nederland volgt dit besluit.

Binnen de Regionale Regietafel (RRT) Hart van Brabant hebben de regiogemeenten afgesproken het aantal opvangplaatsen voor de Gemeentelijke Opvang Ontheemden (GOO) te behouden op het niveau van juni 2024. Gezien het aandeel dat Oisterwijk levert, behouden wij het huidige aantal opvangplaatsen van maximaal 305.

Bestaanszekerheid

We streven naar bestaanszekerheid voor al onze inwoners. Daarbij richten wij ons vooral op inwoners met een kwetsbare financiële positie. Zij hebben te maken met armoede en/of schulden. Wij pakken armoede en schulden zo vroeg mogelijk aan. Zo creëren wij financiële rust. Ook zetten wij ons in voor meer ontwikkelingskansen en participatie. Onze focus ligt op:

- Het voorkomen en aanpakken van financiële problemen en schulden, onder meer door vroegsignalering.
- Het bieden van toegankelijke en doeltreffende schuldhulpverlening.
- Het vergroten van het inkomen via goed toegankelijke minimaregelingen.
- Samenwerking met en subsidiëring van onze netwerkpartners de Voedselbank, Stichting Leergeld, Stichting Charitas en Stichting Sociaal Huis.
- Participatie en meedoen voor alle inwoners, bij voorkeur via betaald werk.

Preventieve inzet jeugdcriminaliteit

Een veilige leefomgeving begint bij het voorkomen van jeugdcriminaliteit en grensoverschrijdend gedrag. Daarom zetten wij in op preventie. Samen met Halt bereiken wij jongeren vroegtijdig. Zo versterken wij hun bewustzijn en weerbaarheid.

Halt verzorgt voorlichtingen op scholen en sluit aan bij onderwerpen die onder jongeren spelen. Jongeren krijgen inzicht in de gevolgen van hun gedrag en leren verantwoorde keuzes maken. Ook ondersteunt Halt scholen en andere partners bij het herkennen van signalen en het voorkomen van risicovol gedrag.

Met deze preventieve aanpak grijpen wij vroegtijdig in waar dat nodig is. Zo verkleinen wij de kans dat jongeren in aanraking komen met politie en justitie. Tegelijk dragen wij bij aan een veilige schoolomgeving, minder overlast en een sterk opvoed- en opgroeiklimaat.

Hoe kunnen we dat meten?

- Minimaal 95% van de 70+ inwoners woont in 2025 zelfstandig; dit aandeel blijft in 2026 op hetzelfde niveau of stijgt. *(Bron: www.waarstaatjegemeente.nl)*
- Het aantal meldingen van discriminatie waarbij mensen worden gediscrimineerd op basis van seksuele gerichtheid blijft gelijk aan voorgaande jaren; geen meldingen van een voorval in de gemeente, 1 melding door inwoner van de gemeente bij een ADV; *(Bron: regionale monitor Discriminatie 2025, RADAR)*
- We streven ernaar te voldoen aan de opgelegde taakstelling huisvesting statushouders.
- We behouden ten minste 305 plekken voor het opvangen van ontheemden uit Oekraïne.
- We monitoren middels een klanttevredenheidsonderzoek hoe jeugdigen die gebruik maken van het jongerenwerk in gemeente Oisterwijk dit ervaren. We streven ernaar om dit cijfer boven de 9 te houden. *(Bron: KTO Oisterwijk R-Newt)*
- We monitoren het bereik van het jongerenwerk in gemeente Oisterwijk (zowel binnen de jongerencentra, in de wijken als op de andere vindplaatsen als in de wijk en binnen onderwijs) en streven naar een stijging van het aantal jongeren. *(Bron: KTO Oisterwijk R-Newt)*

Ambitie 2: We hebben een sterk sociaal domein met goede ondersteuning

Wat willen we bereiken?

We koersen op een 'Samenredzaam Oisterwijk in 2030': inclusief, dichtbij, duidelijk en begrijpelijk, integraal.

Inwoners die ondersteuning nodig hebben, krijgen vaak betere hulp als zij kunnen terugvallen op mensen in hun omgeving. Daarom investeren we niet alleen in passende hulp en ondersteuning, maar ook in de sociale netwerken en leefgemeenschappen van onze inwoners. Sterke netwerken dragen bij aan veerkracht, zelfredzaamheid en het vermogen om uitdagingen samen op te vangen.

Het is belangrijk dat inwoners met een hulpvraag snel en eenvoudig de juiste ondersteuning vinden. Daarom zorgen we voor een laagdrempelige toegang tot hulp. Inwoners kunnen met hun vragen op de juiste plek terecht.

Hiervoor beschikken we over een Sterk Lokaal Team (SLT) met voldoende kennis en expertise. Dit team werkt nauw samen met huisartsen, specialistische zorgaanbieders en andere lokale voorzieningen. Door deze samenwerking krijgen inwoners snel toegang tot passende ondersteuning. Waar nodig biedt het lokale team zelf lichte hulp en begeleiding. Deze ondersteuning richt zich op het versterken van het gewone leven en de eigen kracht en veerkracht van inwoners van alle leeftijden, van 0 tot 100 jaar.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samenwerken in regio Hart van Brabant

We werken regionaal en sub-regionaal (GHO-verband) samen aan de transformatie van het sociaal domein. Deze samenwerking maakt het mogelijk om resultaten te behalen die we niet alleen kunnen bereiken. Denk aan het ontwikkelen van innovaties door expertise te bundelen, het versterken van samenwerking met andere partijen, het aantrekken van aanvullende financiering van het Rijk en de provincie en het uitvoeren van wettelijke taken die vragen om regionale of sub-regionale samenwerking.

We bouwen daarbij voort op de bestaande inhoudelijke koers en bewezen werkwijzen, zoals de samenwerking binnen de bestuurscommissie Jeugd. De transformatie van het sociaal domein vraagt om een lange adem en een consistente aanpak.

Tegelijkertijd spelen we in op actuele ontwikkelingen en uitdagingen. Daarbij gaat het onder meer om de krapte op de arbeidsmarkt, in samenwerking met Midpoint Brabant, de woonzorgopgave, het zorgtoezicht, de aanhoudende financiële druk en de toenemende complexiteit van de casuïstiek waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn. Door regionaal samen te werken, versterken we onze slagkracht en kunnen we deze opgaven effectief aanpakken.

In 2027 vergroten we de bekendheid en vindbaarheid van Loket Wegwijs Oisterwijk. Dat doen we met gerichte communicatie. Zo weten inwoners en verwijzers, zoals huisartsen en scholen, het loket beter te vinden.?

Loket Wegwijs is het centrale aanspreekpunt voor inwoners met een ondersteuningsvraag. We kijken breed naar wat een inwoner nodig heeft. Ook stimuleren we inwoners om zich vroegtijdig te melden met lichte ondersteuningsvragen. Zo zetten we sneller passende ondersteuning in. Daarmee voorkomen we dat problemen groter worden en specialistische zorg nodig is.?

Daarnaast investeren we in een laagdrempelige toegang. Inwoners voelen zich hierdoor welkom, gehoord en geholpen. Zo versterken we de preventieve werking van Loket Wegwijs. Ook vergroten we de zelfredzaamheid van inwoners.?

Jeugdhulp steviger verbinden met aanpalende domeinen

In 2025 hebben we samen met huisartsen en jeugdartsen gewerkt aan verwijsafspraken voor jeugd- en opvoedvragen. Op 1 januari 2026 zijn de nieuwe samenwerkingsafspraken ingegaan. Sindsdien verwijzen huisartsen en jeugdartsen meer (lichte) jeugd- en opvoedvragen naar Loket Wegwijs voor een brede intake. Om deze ontwikkeling te ondersteunen, hebben we de personele inzet binnen meerdere teams van Loket Wegwijs uitgebreid. In 2027 bouwen we hierop voort. We versterken de positie van Loket wegwijs verder en breiden de samenwerking met aanpalende domeinen, zoals het onderwijs en partners binnen de veiligheidsketen, verder uit. Zo organiseren we ondersteuning zo dichtbij mogelijk. Ook zetten we in op tijdige en resultaatgerichte hulp. Daarmee zorgen we ervoor dat capaciteit en middelen zoveel mogelijk direct ten goede komen aan kinderen, jongeren en gezinnen.

We monitoren en evalueren de resultaten van deze aanpak. De opgedane inzichten verwerken we in het integrale beleidsplan voor de inzet van ons SLT.

- Met deze aanpak dragen we bij aan drie thema's uit de landelijke Hervormingsagenda Jeugd: stevige lokale teams, het terugdringen van jeugdhulp met verblijf en het versterken van de regionale organisatie van specialistische jeugdhulp. We werken aan een integrale aanpak, zodat ook onderliggende problemen worden gesignaleerd en aangepakt.
- We ondersteunen ouders en jeugdigen zoveel mogelijk met vrij toegankelijke hulp van onze partners. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar een passend collectief aanbod.
- Specialistische jeugdhulp blijft beschikbaar, maar is aanvullend op de ondersteuning vanuit Loket Wegwijs. Loket Wegwijs vervult daarbij, waar nodig, de rol van verbinder en regisseur.

Stevig Lokaal Team

In 2027 werken wij verder aan de doorontwikkeling van Loket Wegwijs naar een SLT. We organiseren ondersteuning laagdrempelig en zo dicht mogelijk bij de plek waar inwoners hun vraag stellen. Daarvoor werken wij wijkgericht. Medewerkers van Loket Wegwijs zoeken actief de samenwerking met partners in de wijken. Door deze samenwerking komen inwoners sneller in contact met Loket Wegwijs als ondersteuning nodig is.

We zetten ondersteuning waar mogelijk laagdrempelig in, zonder beschikking. Het team Maatschappelijke Ondersteuning (MO) van Loket Wegwijs speelt hierin een belangrijke rol. Specialistische hulp is niet langer het uitgangspunt, maar blijft beschikbaar als dat nodig is. Wanneer specialistische hulp nodig is, zetten wij deze snel in. Daarover maken wij afspraken met gecontracteerde zorgaanbieders. Daarbij kijken wij nadrukkelijk of een collectief aanbod passend is.

De samenwerkingsafspraken met huisartsen die in 2026 zijn gestart, leiden naar verwachting ook in 2027 tot een toename van het aantal hulpvragen. Deze toename sluit aan bij de doelstelling dat ouders met opvoed en jeugdhulpvragen sneller de weg vinden naar Loket Wegwijs. Dat zorgt voor een brede blik op hulpvragen, passende ondersteuning dichtbij huis en naar verwachting een afname van specialistische hulp. Om dat mogelijk te maken, ontwikkelen we nieuw collectief aanbod voor individuele jeugdhulpvragen. Deze ontwikkelingen dragen bij aan een SLT.

Uniforme aanpak echtscheidingen

Complexe scheidingen vormen een belangrijke oorzaak van ondersteuningsvragen binnen de jeugdhulp en kunnen leiden tot langdurige en hoogspecialistische zorgtrajecten. In 2025 hebben we samen met de gemeenten Goirle en Hilvarenbeek een uniforme scheidingsaanpak ontwikkeld. In 2027 willen we deze aanpak structureel borgen.

De scheidingsaanpak zorgt voor een eenduidige vorm van hulp en advies bij een echtscheiding. Hierdoor kunnen inwoners zelf tijdig actie ondernemen. Daarnaast kunnen wij vroeg ondersteuning bieden als dat nodig is. Door deze aanpak samen met onze buurgemeenten uit te voeren, versterken we de kwaliteit en organiseren we de uitvoering efficiënter. Daarbij houden we oog voor lokale behoeften en behouden we de werkwijzen die in onze gemeenten goed werken.

Iedereen een (t)huis

Vanuit het regionale actieplan dakloosheid *Iedereen een (t)huis* werken gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders samen aan voldoende passende woonplekken voor aandachtsgroepen. De focus ligt op het voorkomen en verminderen van dakloosheid, het bevorderen van doorstroom en het ontwikkelen van passende woonvormen tussen opvang, beschermd wonen en zelfstandig wonen.

Huishoudelijke ondersteuning

De aanbesteding voor huishoudelijke ondersteuning is in 2026 afgerond. Voor inwoners die in aanmerking komen voor een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) onderzoeken we of de inzet van herstelondersteuning passend is. Deze aanpak, ook wel reablement genoemd, richt zich op coaching en praktische ondersteuning door een ergotherapeut. Hierdoor leren inwoners, waar mogelijk, huishoudelijke taken weer zelfstandig uit te voeren.

Hoe kunnen we dat meten?

- In 2027 worden 21 woningtoewijzingen gerealiseerd via de regionale matchingtafel 'Weer Thuis', conform de taakstelling voor de gemeente Oisterwijk.

- Door de nieuwe samenwerkingsafspraken daalt het aantal verwijzingen vanuit het medisch domein naar specialistische jeugdhulp in 2027 naar 18% ten opzichte 22 % in 2024.
- Het percentage hulpvragen dat door Loket Wegwijs Oisterwijk wordt doorverwezen naar een vrij toegankelijke voorziening neemt toe in 2027. In 2024 was dat 37,5% en in 2025 was dat 38,3%. *(Bron: dashboard Loket Wegwijs)*
- Het aantal inwoners dat een hulpvraag stelt bij Loket Wegwijs Oisterwijk en geholpen wordt door een oplossing vanuit de sociale basis stijgt met tenminste 5%. In 2024 waren dit 74 doorverwijzingen en in 2025 ging het om 83 doorverwijzingen. *(Bron: dashboard Loket Wegwijs individuele en collectieve oplossingen basisstructuur)*
- Het aantal inwoners dat door Loket Wegwijs Oisterwijk wordt geholpen met een collectief aanbod (training of bijeenkomst) stijgt met minimaal 5%. In 2024 werden 21 mensen op deze manier geholpen en in 2025 waren dat 54 deelnemers *(Bron: dashboard Loket Wegwijs en Verantwoording Stichting MEE de Meentgroep en Stichting Farent)*
- We monitoren doorlopend de clienttevredenheid van inwoners die gebruik maken van hulp op basis van de Jeugdwet en de Wmo. In 2025 oordeelde 73% van de inwoners met ondersteuning vanuit de Wmo positief over de kwaliteit van de hulp. In 2026 streven we naar een stijging van dit percentage naar minimaal 74%. In 2025 vond 89% van de inwoners met een vraag over jeugd dat zij goed geholpen zijn bij deze vraag. We streven in 2026 naar een gelijkblijvend percentage.

Ambitie 3: Alle inwoners kunnen zich ontwikkelen

Wat willen we bereiken?

We koersen op een Samenredzaam Oisterwijk in 2030: inclusief, dichtbij, duidelijk en begrijpelijk, integraal.

Mensen zijn gelukkig(er) en meer betrokken als zij kunnen meedoen, zo zelfstandig mogelijk kunnen leven en zich gehoord en gezien voelen. Daarom streven we naar een inclusieve samenleving waarin iedereen op zijn of haar eigen manier kan deelnemen. Dat vraagt om een samenleving die toegankelijk is en aansluit bij de behoeften van alle inwoners. In de gemeente Oisterwijk vinden we het belangrijk dat iedereen de kans krijgt om mee te doen. Het liefst via betaald werk, maar ook op andere manieren die passen bij iemands mogelijkheden en talenten.

Om dit mogelijk te maken, ondersteunen we inwoners bij het versterken van hun basisvaardigheden. Zo bieden we iedereen de kans om zich te ontwikkelen en vaardigheden te leren die nodig zijn om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. We zetten ons hiervoor in voor zowel volwassenen als jeugdigen. Dat doen we in nauwe samenwerking met het onderwijs. Op die manier creëren we kansen voor ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie voor alle inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Lokaal Plan

In 2027 geven we, op basis van de tussenevaluatie, verdere uitvoering aan het *Lokaal Plan: Iedereen doet mee in Oisterwijk 2024-2027*. Dat doen we samen met onze inwoners en partners. Hierbij zetten we onder meer in op:

- Het versterken en verbreden van de samenwerking van Loket Wegwijs, WSD, het Regionaal Werkcentrum, werkgevers en onze collega's van werk en inkomen. De vraag en behoefte van de inwoner staat hierbij centraal. We werken dicht bij de inwoner en sluiten aan bij wat nodig is.
- Het realiseren van een sluitende aanpak voor jongeren van 16 tot en met 27 jaar vanuit de Wet Van School naar Duurzaam Werk. Dit betekent dat alle jongeren in beeld zijn en begeleiding en/of ondersteuning krijgen richting een vervolgopleiding of werk. Daarbij werken we samen met doorstroompunten en scholen.

Inburgering

Statushouders zijn verplicht om in te burgen. Hiervoor volgen zij – afhankelijk van hun niveau en perspectief - een inburgeringstraject via de Z-route, de B1-route of de onderwijsroute. Verschillende contractpartners verzorgen deze trajecten. Een deel van de contracten loopt af in 2027. Daarom starten we een nieuwe inkoopprocedure.

In 2027 besteden we, naar aanleiding van landelijke ontwikkelingen en een motie van de gemeenteraad, extra aandacht aan werk en participatie naast de inburgering. Dit noemen we dualiteit. Op verzoek van de raad gaan we aan de slag met startbanen voor statushouders.

Participatiewet in balans

Per 1 januari 2027 gelden nieuwe maatregelen vanuit de Participatiewet in Balans. Deze maatregelen zijn gebaseerd op maatwerk en vertrouwen. Het doel is om de positie van inwoners met een bijstandsuitkering te versterken, zowel op het gebied van inkomen als bij de ondersteuning naar werk.

Een van de nieuwe wettelijke verplichtingen is het bieden van maatschappelijke participatie aan inwoners met een uitkering die (nog) niet in staat zijn om betaald werk te verrichten. Met de pilot die in 2026 is gestart en doorloopt in 2027, verkennen we hoe we hier in Oisterwijk invulling aan geven. Op basis van de evaluatie volgt een voorstel voor een eventuele structurele uitvoering vanaf 2028.

Het kabinet is voornemens om de Oekraïense ontheemden onder de Participatiewet te laten vallen. In dat geval wordt de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van inkomen en begeleiding naar werk wanneer deze mensen dat nodig hebben. Dit heeft organisatorische en mogelijk ook financiële gevolgen. In 2027 bereiden we ons organisatorisch voor op deze aangekondigde wijziging. Voor de financiële consequenties wachten we de besluitvorming van het Rijk af.

Onderwijskansen

We blijven samen met het onderwijs, de kinderopvang en maatschappelijke partners werken aan het verbeteren van onderwijskansen. In 2027 geven we uitvoering aan het geactualiseerde onderwijskansenbeleid 2027-2030. Daarbij verschuift de focus van afzonderlijke opgaven naar een integrale aanpak. Deze aanpak richt zich op gelijke ontwikkelkansen, een sterke doorgaande ontwikkellijn en inclusieve ondersteuning dichtbij huis. Daarnaast onderzoeken we samen met scholen en maatschappelijke partners hoe we jongeren meer kunnen betrekken bij democratie, bestuur en maatschappelijke participatie.

In 2027 geven we prioriteit aan de volgende acties:

- Het vergroten van het bereik van voorschoolse voorzieningen.
- Het versterken van de doorgaande ontwikkellijn tussen voorschool en onderwijs.
- Het verbeteren van de kwaliteit van voorschoolse educatie door een structurele kwaliteitsdialoog.

- Het versterken van de samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, welzijn en jeugdhulp. Zo kunnen we kinderen eerder passende ondersteuning te bieden.
- Het starten met de uitvoering van het programma Mentale Veerkracht op basisscholen.

Verbeteren basisvaardigheden

We helpen inwoners hun basisvaardigheden te verbeteren. Daarbij kijken we ook naar onszelf en naar andere organisaties. We willen duidelijk en eenvoudig communiceren.

Eind 2026 is het nieuwe regioplan *Verbeteren basisvaardigheden (2026-2028): Samen begrijpen we elkaar steeds beter* in werking getreden. Dit regioplan is opgesteld samen met de arbeidsmarktregio Midden-Brabant. In 2027 gaan we verder met de uitvoering van dit plan. Daarbij hebben we extra aandacht voor het structureel opnemen van basisvaardigheden in het sociaal beleid. Basisvaardigheden raken namelijk meerdere beleidsterreinen. Daarom werken we met de thema's werk en geld, gezin en gezondheid. Ook versterken we de aanpak op de onderdelen herkennen, doorverwijzen en opvolgen.

Positieve gezondheid

Als gemeente blijven we in 2027 stevig inzetten op preventie en positieve gezondheid. Daarmee versterken we de beweging van zorg naar welzijn. We investeren vroeg in een gezonde leefstijl, mentale veerkracht en het voorkomen van gezondheidsproblemen. Zo verbeteren we de gezondheid van inwoners en verminderen we de druk op zorg en ondersteuning. We hebben hierbij aandacht voor zowel fysieke als mentale gezondheid.

Onze sociale basis speelt hierin een belangrijke rol. Verenigingen, vrijwilligers, sport en cultuur dragen bij aan gezondheid, ontmoeting en sterke sociale netwerken. Zo ondersteunen we inwoners om langer gezond, zelfstandig en actief mee te doen.

Een deel van deze aanpak komt voort uit landelijke afspraken, zoals het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA). Samen met onze partners geven we uitvoering aan deze afspraken. We werken onder meer aan mentale gezondheid, met laagdrempelige steunpunten en sociaal verwijzen. Ook zetten we in op vitaal ouder worden, bijvoorbeeld met valpreventie. Binnen het thema leefstijl werken we aan het verminderen van overgewicht. Daarnaast zetten we via Kansrijke Start in op een goede start voor kinderen.

Lokale coalitie Kansrijke Start

De lokale coalitie Kansrijke Start is in februari 2025 gestart. Deze coalitie stimuleert een laagdrempelige samenwerking tussen het medisch en sociaal domein tijdens de eerste duizend dagen van een kind. Daarbij werken onder meer verloskundigen, kraamzorg, kinderopvang, huisartsen en Loket Wegwijs samen. Samen met inwoners en partners ontwikkelen we laagdrempelige voorzieningen voor (aanstaande) ouders. Hier kunnen zij elkaar ontmoeten, ervaringen delen en van elkaar leren. Professionals vanuit de coalitie begeleiden deze bijeenkomsten. Zij kunnen ouders ondersteunen en de weg wijzen bij vragen of zorgen. In 2027 bouwen we de ontmoetingsgroepen voor ouders verder uit. Na Moergestel en De Coppele onderzoeken we de behoeften in andere kernen en wijken. Daarnaast organiseren en coördineren we, als er zorgen zijn over een gezin, een multidisciplinair overleg met betrokken partners. Zo kunnen we kwetsbare gezinnen vroegtijdig ondersteunen. Deze overleggen helpen ook om beter samen te werken en ondersteuning goed op elkaar af te stemmen.

Samen Mentaal Sterk

In 2026 hebben we het regionaal programma Samen Mentaal Sterk ingevoerd. In 2027 werken we dit programma verder uit. Het programma komt voort uit het IZA. Het versterkt de samenwerking tussen huisartsen, geestelijke gezondheidszorg en het sociaal domein. Hierdoor krijgen inwoners sneller passende hulp en ondersteuning dichtbij huis. Met werkwijzen zoals het Verkennend Gesprek, multidisciplinair overleg en de FACT+-aanpak kijken we eerder en breder naar de hulpvraag. De FACT+-aanpak is een vernieuwde zorgvorm waarin professionals uit de geestelijke gezondheidszorg (ggz) en het sociaal domein (gemeentelijke hulp) vastberaden en vast en zeker samenkomen in één integraal team. Dit team werkt met één gezamenlijk plan en één gedeeld dossier rondom mensen met ernstige en ingewikkelde psychische problemen. We verwachten daardoor minder doorverwijzingen en kortere wachttijden. De uitvoering is budgetneutraal en wordt gefinancierd uit een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk.

Welzijn op Recept

Welzijn op Recept blijkt sinds de start van de pilot in 2026 een succesvol instrument voor het versterken van het mentale welzijn van inwoners. Door inwoners gericht te verwijzen naar passende ondersteuning, activiteiten en voorzieningen binnen de sociale basis, ontvangen zij de juiste hulp op de juiste plek. Op basis van de positieve resultaten van de pilot en de aansluiting bij het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA), waarin sociaal verwijzen is onderdeel is van de basisfunctionaliteiten binnen het leefgebied Mentale gezondheid, zetten we *Welzijn op Recept* vanaf 2027 structureel voort.

Zorgzame Wijken en Buurten

In 2026 werkten we samen met de gemeenten uit de regio Hart van Brabant aan de regionale pilot *Zorgzame Wijken en Buurten*. De pilot wordt uitgevoerd in de buurt 't Westend, die voor de regio fungeert als proeflocatie voor het versterken van de samenwerking tussen inwoners, welzijnspartijen en zorgpartijen. Zo versterken we de beweging van zorg naar welzijn. De pilot wordt bekostigd vanuit het Integraal Zorg Akkoord (IZA). De ervaringen uit deze Pilot bieden waardevolle inzichten voor het verder versterken van de samenwerking tussen inwoners, welzijn en zorg. Ook in 2027 zetten we deze beweging voort en werken we verder aan het versterken van de gemeenschapskracht in buurten en wijken. De verdere uitvoering van de pilot is afhankelijk van besluitvorming over de inzet van regionale middelen en de beschikbaarheid van externe financiering.

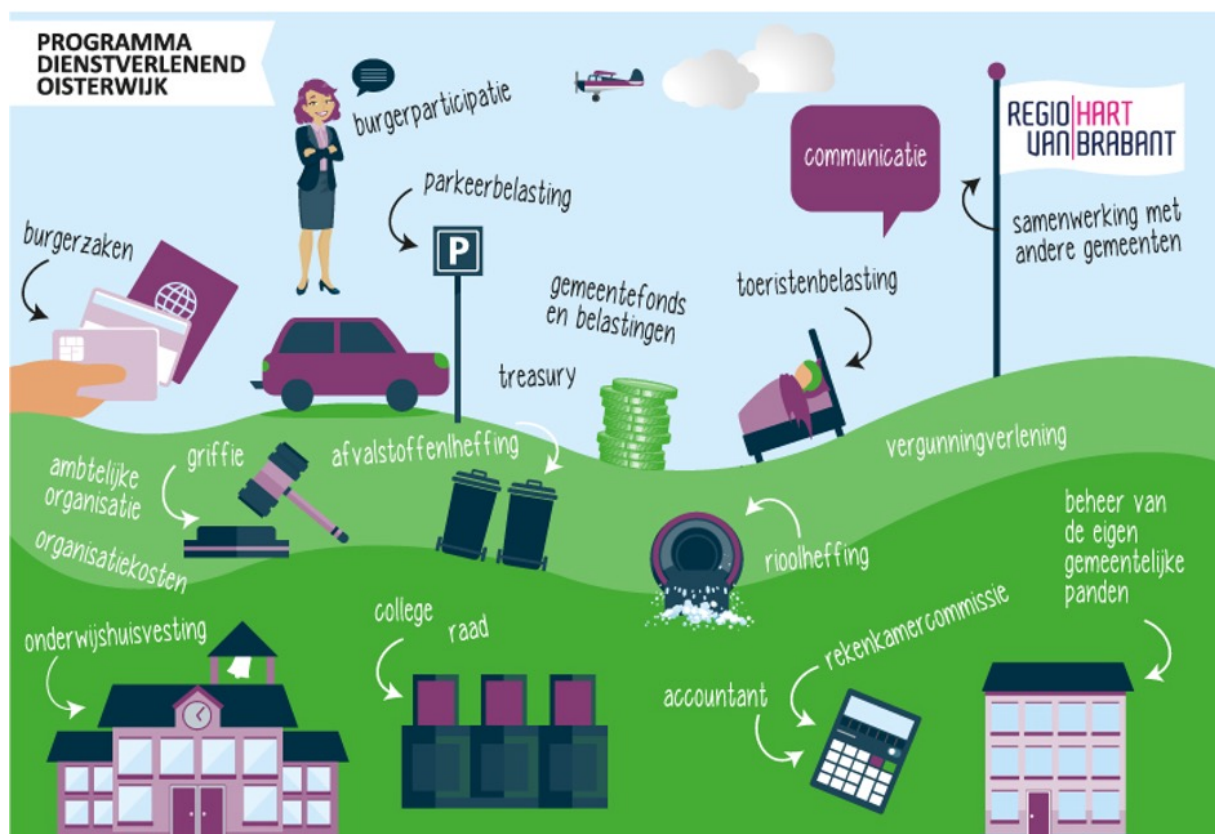
Hoe kunnen we dat meten?

- In 2027 stijgt het bereik van het aantal peuters met een VVE-indicatie met 10%. In Q1 2025 lag het bereik op 53%, en in Q1 2026 op 61%.
- Door de inzet van de Onderwijs-Zorg-Welzijnscombinatie op 2college Durendael neemt het aandeel leerlingen met individueel beschikte jeugdhulp af van 13,3% in 2025 naar 12% in 2027.
- In 2027 is het aanbod van de ouderontmoetingsgroep Kletskopjes vanuit Kansrijke Start uitgebreid naar minimaal één extra locatie.
- Meer partners sluiten zich aan bij de aanpak 'Midden-Brabant maakt het duidelijk' en deze partners sturen inwoners vaker door naar hulp. Het aantal doorverwijzingen per organisatie stijgt hierdoor met 10%.

- In 2027 neemt het aantal mensen dat werkt of participeert met ondersteuning vanuit de Participatiewet toe. In 2024 waren dit 208 unieke personen (60% van het totaal aantal unieke personen met een Participatiewet-uitkering), in 2025 waren dit 217 unieke personen (62% van het totaal unieke personen met een Participatiewet-uitkering). De cijfers over 2026 zijn nog niet bekend (*Bron: Dashboard Participatie, tabblad Participatieladder, onderdeel Trede Betaald werk met ondersteuning; Onbetaald werk; Deelname georganiseerde activiteiten gefilterd op aantal participatie cliënten met een PW-uitkering*).
- In 2027 neemt het aantal niet-uitkeringsgerechtigden dat werkt of participeert met ondersteuning vanuit de Participatiewet toe. (In 2024 waren dit 92 unieke personen (72% van het totaal unieke Nuggers), in 2025 waren dit 109 unieke personen (86% van het totaal unieke Nuggers). De cijfers over 2026 zijn nog niet bekend. (*Bron: Dashboard Participatie, tabblad Participatieladder, onderdeel Trede Betaald werk met ondersteuning; Onbetaald werk; Deelname georganiseerde activiteiten gefilterd op aantal unieke Nuggers*).)
- In 2027 streven we naar een toename van 10% van het aantal inburgering plichtige inwoners dat werkt naast het volgen van de inburgering.

Reguliere werkzaamheden

Onderstaande infographic geeft een indruk van de werkzaamheden die de gemeente uitvoert voor haar inwoners.

Wat kost het?

Wat mag programma 3 kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 3	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
Samenredzaam Oisterwijk						
Basisstructuur	-13.690	-14.697	-7.499	-7.499	-7.464	-7.464
Goede zorg	-29.326	-30.675	-31.269	-30.597	-28.610	-28.579
Ontwikkelen	-1.250	-1.438	-1.602	-1.602	-1.601	-1.601
Totaal Samenredzaam Oisterwijk	-44.266	-46.809	-40.369	-39.698	-37.675	-37.645
Baten						
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 3						
Algemene reserve	993	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve	25	240	462	0	0	0
Totaal MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 3	1.018	240	462	0	0	0
Samenredzaam Oisterwijk						
Basisstructuur	7.152	6.851	25	25	25	25
Goede zorg	7.623	7.957	8.389	9.177	9.246	9.246
Ontwikkelen	530	526	531	489	489	489
Totaal Samenredzaam Oisterwijk	15.304	15.335	8.945	9.691	9.760	9.760
Totaal Baten	16.322	15.575	9.407	9.691	9.760	9.760
Saldo van baten en lasten	-27.944	-31.234	-30.962	-30.007	-27.915	-27.885
Stortingen						
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 3						
Bestemmingsreserve	843	0	0	0	0	0
Saldo	-28.787	-31.234	-30.962	-30.007	-27.915	-27.885

Toelichting verschillen

De belangrijkste verschillen tussen de jaren 2027 en 2026 lichten we hieronder toe. De genoemde bedragen zijn in duizenden Euro's.

Budgetoverhevelingen van 2025 naar 2026 (162 V)

Deze kosten zijn eenmalig in 2026 opgenomen en betreffen middelen voor "energietoeslag" en "inburgering en participatietrajecten".

3.1 Basisstructuur

Algemeen:

Het verschil dat zichtbaar is in de baten en in de lasten, compenseren elkaar voor het grootste deel. Dit is het effect van de -incidentele – specifieke uitkeringen van het Rijk, die we in de begroting 2027 nog niet gesplitst kunnen opnemen, omdat de bedragen nog niet bekend zijn.

Reserve Jeugdproblematiek/aanpak wachtlijsten (462 V)

We stellen de raad voor om de bestemmingsreserve "Aanpak wachtlijsten" in 2027 vrij te laten vallen en daarmee de hierboven vermelde stijging van de kosten jeugdzorg in 2027 te dekken. Sinds het instellen van de reserve in 2022 is deze slechts beperkt ingezet.

Verplichte beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Nederland	Oisterwijk
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2025	7,4	20,6
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2025	28	21
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2024	6	3
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2024	2	1
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	per 10.000 inwoners	2025	720	740
Demografische druk	%	2026	71,3	84,6
Jongeren met jeugdhulp	% van jongeren tot 18 jr	2025	13,7	11,9
Jongeren met jeugdbescherming	%	2025	1	0,6
Jongeren met jeugdreclassering	%	2023	0,3	0,2
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2025	217,8	171,4
Netto arbeidsparticipatie	%	2025	73,2	74,1
Niet-sporters	%	2024	42,5	39,9
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2025	281,2	132,8
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2025	2,3	1,9

Bron: waarstaatjegemeente.nl

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf leest u over de stand van zaken en de beleidsvoornemens op het gebied van bedrijfsvoering.

Organisatieontwikkeling

In 2027 werken we verder aan een organisatie die inwoners centraal stelt en goed samenwerkt aan de opgaven van onze gemeente. Dat betekent dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kunnen rekenen op een gemeente die beter bereikbaar is, duidelijk communiceert over rollen en verantwoordelijkheden en sneller samenhangende oplossingen biedt voor vragen, initiatieven en maatschappelijke opgaven.

Om dit te realiseren geven we invulling aan onze organisatieontwikkeling langs vier strategische ontwikkelthema's: Mens Centraal, Richting & Rolduidelijkheid, Integraal Samenwerken en Verbonden & Bereikbaar. Vanuit onze kernwaarden Samen, Vernieuwend en Professioneel investeren we in de ontwikkeling van medewerkers, teams en leiderschap. Daarmee versterken we onze deskundigheid, samenwerking en slagkracht, zodat we beter kunnen inspelen op wat inwoners en de samenleving van ons vragen.

Personeelsbeleid

In 2027 zetten we verder in op het versterken van ons werkgeversmerk, competentiegericht werven en selecteren, het benutten van intern talent en het verder professionaliseren van onboarding en offboarding. Ook investeren we in AI-vaardigheden, digitalisering en datagedreven werken zodat medewerkers voorbereid zijn op toekomstige ontwikkelingen.

In 2026 hebben we al belangrijke stappen gezet:

- Kortere doorlooptijd voor het invullen van vacatures;
- Hogere instroom en lagere uitstroom van medewerkers;
- Nieuwe en creatieve wervingsmethoden, waaronder succesvolle videocampagnes;
- Vernieuwde P&O-strategie voor de periode 2026-2030;
- Het verder ontwikkelen van een datagedreven P&O-aanpak. Het verbeterde inzicht in personeelsdata, zoals in-, door- en uitstroom, verzuim, resultaat- en ontwikkelgesprekken en leer- en ontwikkelactiviteiten via het Ontwikkelplein Oisterwijk, stelt het management in staat gerichter te sturen op o.a. personeelsontwikkeling, duurzame inzetbaarheid en toekomstige personeelsbehoefte;
- Verbeterde arbeidsvoorwaarden, zoals een leasefietsregeling.

Onze P&O-focus in 2027 is gericht op:

- Versterken van ons werkgeversmerk en toekomstgericht werven en selecteren;
- Aantrekken, binden en behouden van talent in een krappe arbeidsmarkt;
- Verder ontwikkelen van leiderschap, vakmanschap & professionalisering en teamontwikkeling;
- Bevorderen van vitaliteit, werkgeluk en duurzame inzetbaarheid;
- Versterken van interne mobiliteit en loopbaanontwikkeling;

- Doorontwikkelen van P&O-data en stuurinformatie;
- Vergroten van digitale vaardigheden en AI-bekwaamheid van medewerkers;
- Verder stimuleren van een open, veilige en lerende organisatiecultuur.

Met deze stappen zorgen we ervoor dat de gemeente Oisterwijk aantrekkelijk blijft als werkgever.

Goed werkgeverschap

Goed werkgeverschap krijgt vorm door sterk leiderschap, vakmanschap en een open organisatiecultuur. Het leiderschapsprogramma wordt verder geïmplementeerd en teamontwikkeling wordt actief ondersteund. Via werkbelevingsonderzoeken en andere P&O-instrumenten monitoren we de ontwikkeling van onze organisatiecultuur.

Hybride werken en huisvesting

De werkplek van onze toekomst is meer dan een gebouw. Het is een plek waar onze maatschappelijke missie zichtbaar en voelbaar is – waar we met trots en plezier werken aan de leefwereld van onze inwoners. In ons nieuwe gemeentehuis creëren we een inspirerende, inclusieve en toekomstbestendige werkomgeving. Een plek die ontmoeting, samenwerking, betrokkenheid en een positieve werksfeer stimuleert.

Onze fysieke werkomgeving ondersteunt verschillende werkvormen; teamwerk, projectmatig werken, reflectie én concentratie – met aandacht voor diversiteit en werkplezier. Onze digitale werkplek is veilig, toegankelijk en vernieuwend en stelt ons in staat om flexibel samen te werken, ongeacht locatie. Zo verbinden we mensen, kennis en ideeën – binnen én buiten ons gemeentehuis.

Leren en ontwikkelen

Via ons online leerplatform Ontwikkelplein Oisterwijk, de Oisterwijkse opleidingsweken en diverse ontwikkelprogramma's investeren we in vakmanschap, leiderschap, onboarding, loopbaanontwikkeling, digitale vaardigheden en duurzame inzetbaarheid. De resultaat- en ontwikkelgesprekken (R&O-methodiek) vormen daarbij een belangrijk instrument. In deze gesprekken staan ontwikkeling, talentbenutting, werkplezier, ambities en loopbaanperspectief centraal. Door medewerkers actief te ondersteunen bij hun groei en ontwikkeling, versterken we zowel hun inzetbaarheid als de toekomstbestendigheid van onze organisatie. Hiermee vergroten we de wendbaarheid van de organisatie.

Samenwerken met Goirle en Hilvarenbeek

Op tactisch en operationeel niveau werken we samen met gemeenten Goirle en Hilvarenbeek (GHO-samenwerking). Dit doen we vanuit een bestuurlijk gedragen visie, vertaald naar een samenwerkingsagenda met daarin werkzaamheden en projecten. We zetten in op een intensivering van deze samenwerking. Hierbij blijven we mogelijkheden verkennen voor het verder delen van kennis, het invoeren van gedeelde werkprocessen, het uitwisselen van personeel en het gezamenlijk in dienst hebben van professionals met specifieke (vakinhoudelijke) kennis en kunde. Samen met Goirle en Hilvarenbeek bieden wij zo een aantrekkelijke werkomgeving en groeimogelijkheden binnen de drie organisaties. We richten ons hierbij op de vier K's: verminderen van kwetsbaarheid en kosten, verhogen van de kwaliteit van het werk dat de drie gemeenten doen voor inwoners, bedrijven en instellingen, en het vergroten van kansen voor medewerkers.

Planning & Control cyclus

In de financiële verordening is geregeld hoe de planning & control (P&C) cyclus is georganiseerd. Samen met de gemeenten Goirle en Hilvarenbeek maken we gebruik van een financieel systeem waarmee we aan de landelijke regelgeving kunnen voldoen.

In navolging van de aangenomen motie van de raad werkten we de afgelopen jaren aan het verbeteren van de leesbaarheid en transparantie van de P&C documenten. Zo kunnen we met trots uw raad de eerste digitale begroting aanbieden. We blijven met uw raad in in gesprek hoe we P&C producten kwalitatief kunnen verbeteren en houden uiteraard rekening met de wensen vanuit uw raad .

Interne controle en interne beheersing

Jaarlijkse actualiseren we het intern beheersplan. Hierbij richten we ons op de belangrijkste en meest risicovolle processen. Vanaf 2027 besteden we de gegevensgerichte audits, die voortkomen uit het intern controleplan uit. We denken zo scherpere aanbevelingen te krijgen.

Informatiebeveiliging en privacy

In een tijdperk waarin technologie een integraal onderdeel is geworden van ons dagelijks leven, worden ook gemeenten steeds afhankelijker van digitale systemen en infrastructuur. Voor digitale bestuurskracht is het belangrijk om de basis van processen op orde te hebben. Het beveiligen van de digitale systemen en infrastructuur is hierin van essentieel belang.

Gemeenten moeten zich bewust zijn van de cyberrisico's en hier proactief maatregelen op inrichten. Dit doen we op grond van de BIO2.0 (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), waarin normen voor informatiebeveiliging zijn weergegeven. Deze beveiligingsvereisten zijn verplicht op grond van de Cybersecuritywet (Cbw) die in 2026 in werking is getreden.

De Cbw en de AVG vereisen dat gemeenten aantoonbaar in control zijn voor informatieveiligheid en privacy. Om deze reden zal er meer aandacht moeten komen voor Governance, Risk en Compliance (GRC) op de afdelingen. In 2025 is hiervoor een voorstel aangenomen door de gemeentesecretarissen, dat in 2026 verder is uitgewerkt. In 2027 komt er extra nadruk op verantwoordelijkheden en bewustwording en training van personeel.

Gegevensmanagement, I-visie en samenwerking op Informatievoorziening

De Rijksoverheid stelt hoge eisen aan de digitalisering van de gemeentelijke dienstverlening. Zo moet de inwoner of ondernemer producten digitaal kunnen afnemen, met aandacht voor iedereen die niet of minder digitaal vaardig is. Inspelen op die ontwikkelingen vraagt om digitalisering, om inzicht, om goede interne processen, om heldere communicatie en om ontwikkeling van vaardigheden en kennis van onze medewerkers.

Als gemeentelijke organisatie en binnen het samenwerkingsverband van Equalit en de GHO-samenwerking (Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk), geven we hier dagelijks uitvoering aan.

Als gemeente met een beperkte omvang zijn we onvoldoende in staat om zelfstandig in te spelen op een snel veranderende digitale samenleving, waarbinnen ook aspecten van informatieveiligheid en privacy steeds belangrijker worden. Daarom bundelen we kennis, kunde en financiële middelen, zodat we onze organisatie steeds verder meenemen in de digitale toekomst.

Onze dienstverlening is hierbij leidend. Binnen het samenwerkingsverband met onze ICT-partner Equalit stelden we een strategische agenda op om samen te digitaliseren. Deze agenda helpt ons ook om digitalisering van informatie en processen te realiseren voor een betere dienstverlening en bedrijfsvoering.

Om in de samenwerking volgende stappen te kunnen zetten, werken we toe naar harmonisatie in uitvoering en applicatielandschap. Zo creëren we samen een eigentijdse, veilige en excellente digitale gemeentelijke dienstverlening.

Binnen het samenwerkingsverband GHO, werkt een datateam voor de drie gemeenten aan het ontwikkelen van het datagedreven werken. Met datakwaliteit op orde geven we inzicht in

ontwikkelingen. Deze ondersteunen beleidskeuzes en besluitvorming en dragen daarmee bij aan een betere dienstverlening. In 2027 zetten we verder in op het ontwikkelen van de data- en AI-geletterdheid en werken we toe naar het succesvol data gedreven werken.

Informatiemanagement en informatiebeheer

De samenleving wordt steeds digitaler. Inwoners, ondernemers en medewerkers moeten kunnen vertrouwen op informatie die juist, veilig, toegankelijk en goed vindbaar is. Met informatiemanagement verbinden we onze beleidsdoelen aan werkprocessen, gegevens en digitale oplossingen. Onze dienstverlening en de menselijke maat blijven daarbij leidend.

In 2027 werken we verder aan een samenhangende koers voor onze informatievoorziening. We versterken de sturing op digitale veranderingen, processen en projecten en verbeteren het informatiebeheer. Daarmee zorgen we dat informatie duurzaam wordt bewaard en goed kan worden teruggevonden, onder meer voor de Wet open overheid en de Archiefwet. Waar het meerwaarde en versnelling oplevert haken we aan op landelijke en regionale initiatieven en doen we dingen gezamenlijk in o.a. GHO en Equalit verband om schaalvoordeel te benutten. We hoeven in veel gevallen niet zelf het wiel opnieuw uit te vinden, tegelijk houden we regie op lokale keuzes, prioriteiten en resultaten.

We zien ook dit jaar de structurele kosten voor onze informatievoorziening stijgen. Vanaf 2027 maken we structureel hogere kosten voor de dienstverlening van Equalit, waaronder voor informatiebeveiliging, inzet van Copilot Pro, verSaaSing van applicaties en specialistische ondersteuning voor Microsoft 365. Hiermee houden we de bestaande dienstverlening op peil en kunnen we deze verder verbeteren.

Om de ambities uit het bestuursakkoord om te zetten in concrete resultaten vragen we daarnaast voor 2027 een ontwikkelbudget voor automatisering, AI en datagedreven werken. Hiermee zetten we specialistische kennis in, onderzoeken we kansen en risico's en voeren we pilots en praktijkproeven uit. Ook investeren we in kennis en vaardigheden van medewerkers en brengen we in beeld welke rollen, functies en structurele kosten vanaf 2028 nodig zijn. Dit stelt ons in staat om de snelle digitale ontwikkelingen beter bij te houden en hier tijdig op in te spelen. Het gevraagde ontwikkelbudget heeft betrekking op 2027; gedurende dat jaar bepalen we welke vervolgstappen, investeringen en (structurele) middelen vanaf 2028 noodzakelijk zijn.

AI (kunstmatige intelligentie)

AI kan medewerkers ondersteunen bij repeterend werk, het zoeken naar informatie en het maken of samenvatten van teksten. Door routinematige taken slimmer te ondersteunen en waar mogelijk te automatiseren, kan efficiënter worden gewerkt en neemt de beschikbare tijd voor complexere werkzaamheden toe. Ook kan AI bijdragen aan een snellere, toegankelijker en meer klantvriendelijke dienstverlening. AI is daarbij geen doel op zich. De mens blijft verantwoordelijk voor besluiten en voor het contact met inwoners.

In 2027 werken we onze ambities voor AI uit in een integrale visie en concrete uitvoeringsagenda en zetten we de eerste stappen in de uitvoering. We maken duidelijke regels voor verantwoord gebruik, brengen kansen en risico's in beeld en regelen toetsing en eigenaarschap. Ook investeren we in kennis, bewustwording en vaardigheden van medewerkers.

We starten klein met veilige en praktische pilots. Voorbeelden zijn het samenvatten van interne overleggen en documenten, het begrijpelijker maken van teksten, het sneller vinden van interne kennis en het ondersteunen van werkprocessen. We schalen alleen op als de meerwaarde, kosten, risico's, privacy, informatiebeveiliging en het beheer voldoende duidelijk zijn. Zo benutten we de kansen van AI, zonder de menselijke maat uit het oog te verliezen.

Datagedreven werken

Datagedreven werken wordt steeds belangrijker in een complexe omgeving. Betrouwbare data helpen ons om betere keuzes te maken, ontwikkelingen eerder te herkennen en te zien of beleid en maatregelen het gewenste effect hebben. Binnen de GHO-gemeenten werkt een datateam aan de verdere ontwikkeling en professionalisering hiervan.

In 2027 brengen we per domein en team de huidige situatie en de belangrijkste informatiebehoefte in beeld. Op basis daarvan maken we een gezamenlijke koers en een plan voor de komende jaren. We verbeteren de kwaliteit en vindbaarheid van data, maken duidelijk wie verantwoordelijk is voor gegevens en investeren in de kennis en vaardigheden van medewerkers. Ook onderzoeken we wat nodig is voor een toekomstbestendig dataplatform. We zetten datagedreven werken in bij maatschappelijke opgaven, onder meer om onze dienstverlening verder te verbeteren.

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in het weerstandsvermogen van de gemeente en de risicobeheersing door de gemeente.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de (weerstands)capaciteit die een gemeente heeft om onvoorziene uitgaven, voortvloeiende uit de risico's, op te vangen. Het is de bedoeling dat de gemeente ook aangeeft hoe zij denkt deze risico's te beheersen.

Voor het kunnen beoordelen van het benodigde (minimale) weerstandsvermogen is het gewenst de aanwezige weerstandscapaciteit te analyseren, in samenhang met de omvang en de achtergronden van de risico's.

Eerst presenteren we de beschikbare weerstandscapaciteit (wat hebben we) en benodigde weerstandscapaciteit (wat is nodig). Vervolgens berekenen we het weerstandsvermogen, waarbij we de verhouding tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit toelichten.

Daarna gaan we in op het beleid rondom het risicomanagement en lichten we de onderkende risico's toe. Tot slot presenteren we de verplichte financiële kengetallen

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Oisterwijk bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De algemene reserve is de graadmeter voor ons weerstandsvermogen. Daarmee moeten we de berekende risico's afdekken.

Algemene reserve (inclusief reserve grondbedrijf)	Bedragen x € 1.000
Geprognosticeerde stand per 1 januari 2027	12.536
Af: onttrekking voor incidentele posten	51
Bij: resultaatbestemming saldo begroting 2027	29
Geprognosticeerde stand per 31 december 2027	12.514

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast, omdat het reserveren van het maximale bedrag van € 153.075.000 ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Op basis van de risicosimulatie is het weerstandsvermogen berekend: het is voor 90% zeker dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 5.709.805.

Weerstandsvermogen

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. (bedragen x € 1.000)

	Beschikbare weerstandscapaciteit		€12.535.711	
Ratio weerstandsvermogen =	----- -----	=	----- -----	= 2.195
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 5.709.805	

De normtabel is ontwikkeld door Naris in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De ratio valt in klasse A. Dit duidt op een weerstandsvermogen dat uitstekend is.

De rapportage omtrent het weerstandsvermogen is een momentopname. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel negatief of positief beïnvloeden, waardoor het weerstandsvermogen een andere waardering krijgt.

Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

In 'Kadernota Risicomanagement' worden de doelstellingen en begrippen betreffende het weerstandsvermogen en de risicobeheersing uiteengezet. Er zijn geen landelijke (wettelijke) normen voor de bepaling van de minimale weerstandscapaciteit. Iedere gemeente voor zich bepaalt deze norm. Deze norm staat in relatie tot de risico's die de gemeente loopt. De gemeente maakt gebruik van de normtabel zoals deze is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente.

We willen risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

Risico's: Bedrijfsproces Financieel Imago / Politiek Informatie / Strategie Juridisch / Aansprakelijkheid Kennissbank Letsel / Veiligheid Materieel Milieu Personeel / Arbo Product	Weerstandscapaciteit: Algemene reserve Algemene bedrijfsreserve Grondbedrijf
---	---

Weerstandsvermogen

Risicoprofiel

De Gemeente Oisterwijk acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen verkrijgen is er een risico-inventarisatie uitgevoerd. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie. Op basis van de geïnventariseerde risico's is tevens het weerstandsvermogen berekend.

In het onderstaande overzicht zijn de 10 grootste risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico's	Gevolgen	Kans	Maximaal financieel gevolg	Invloed
(Plan)schadeclaims: Ondernemers / inwoners dienen planschadeclaim in bij gemeente omdat zij schade ondervinden van omgevingsplannen, zoals het omgevingsplan Buitengebied	De gemeente heeft financiële schade	30%	€ 6.000.000	26.44%
Garantstellingen / Achtervangovereenkomst	Financieel	1%	€ 131.919.000	13.87%
Ruimte voor Ruimte titels: Oisterwijk heeft in december 2024 25 ruimte-voor-ruimte-bouwtitels van de provincie gekocht. Doel is om deze te verkopen aan initiatiefnemers die titels nodig hebben om tot ontwikkeling te komen. De ruimte-voor-ruimte-regeling loopt per 1 januari 2030 af. Er bestaat een risico dat we de titels niet tijdig hebben verkocht.	De gemeente heeft financiële schade	30%	€ 2.625.000	11.95%
Ontwikkelbedrijf REKS: Oisterwijk is in 2023 ingestapt als aandeelhouder in het Publiek Ontwikkelbedrijf REKS. Deelname aan het Publiek ontwikkelbedrijf is niet zonder financiële risico's.	Financieel	50%	€ 878.000	6.65%

Risico's	Gevolgen	Kans	Maximaal financieel gevolg	Invloed
Het kopen van aandelen kost geld en aan elke bedrijfsmatige activiteit kleef het risico dat er iets misgaat of anders loopt dan vooraf ingeschat. Doordat het POB nog volop in ontwikkeling is, hebben we dit gekwalificeerd als een gemiddeld risico.				
Uitval ICT voorzieningen: Door uitval van Equalit, Microsoft 365, Digid, netwerkvoorzieningen of een kritieke SaaS-leverancier zijn gemeentelijke processen tijdelijk niet uitvoerbaar.	Dienstverlening valt stil, er ontstaan achterstanden, handmatig herstel, Tijdelijke voorzieningen Extra inzet personeel	30%	€ 1.000.000	3.76%
Inbreuk op privacywetgeving	Boete toezichthouder, media aandacht, juridische procedures	30%	€ 750.000	3.39%
Sociaal domein: Verschillende landelijke akkoorden, waaronder de Hervormingsagenda Jeugd en het Integraal Zorgakkoord (IZA), verplichten gemeenten om de beweging te maken van zorg naar welzijn. We staan daarmee aan de lat voor een hervorming van het totale sociale domein. De eerste jaren loopt deze beweging nog parallel met de huidige kosten voor specialistische inzet vanuit de Wmo, Jeugdwet en Participatiewet. Deze wetten hebben een opneemderregeling. Daarmee is het risico dat de kosten hoger uitvallen dan begroot. Daarnaast is er sprake van een regionale inkoop waarbij een bepaalde mate van solidariteit is afgesproken. Het risico is dat het werkelijke gebruik afwijkt van het bedrag wat we als gemeente betalen op basis van de regionale verdeelsleutel. Dit fluctueert en kan in het voordeel van de gemeente Oisterwijk, maar ook in het nadeel uitpakken.	Geen sluitende begroting	30%	€ 750.000	3.37%
Krapte op de arbeidsmarkt: Dit geldt zowel voor de gemeente als voor leveranciers / maatschappelijke partners	Dure inhuurkrachten, moeilijk om dienstverlening op orde te houden of doelstellingen te halen. Sociaal domein: Moeilijk om zorg op orde te houden. Risico op calamiteiten in de zorg, langere wachttijden, verergering problemen en inzet duurdere zorg.	40%	€ 500.000	3.03%
Onvoldoende borging informatie: Door versnipperde en onvoldoende beheerde informatie in zaaksystemen, M365, SaaS, email, chat en AI-toepassingen kan overheidshandelen niet goed worden geconstrueerd.	Hoge zoek en herstelkosten, problemen met WOO-verzoeken, juridische procedures, verlies van vertrouwen en niet-naleving van regelgeving.	30%	€ 750.000	2.87%

Kengetallen

Alle gemeenten moeten een tabel met financiële kengetallen opnemen in de begroting en de jaarstukken. Deze cijfers geven de gemeenteraad een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente. Ook moet er in de jaarstukken een toelichting worden gegeven op de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen en wat dat betekent voor de financiële positie van de gemeente.

De verplichte kengetallen die in de begroting/jaarstukken moeten staan, zijn:

1A. Netto schuldquote: Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Dit kengetal wordt zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden, omdat bij leningen onzekerheid bestaat of ze allemaal worden terugbetaald. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

2. Solvabiliteit: Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

3. Structurele exploitatieruimte: Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

4. Grondexploitatie: De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitatie is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

5. Belastingcapaciteit: Dit cijfer geeft inzicht in hoe de gemeentelijke woonlasten zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente mogelijk meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

	Jaar rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1A netto schuldquote	41%	49%	56%	66%	82%	86%
1B netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	38%	46%	51%	61%	78%	81%
2 Solvabiliteitsrisico	31%	23%	23%	20%	17%	17%
3 Structurele exploitatieruimte	4,4%	0,1%	1,0%	-0,3%	0,2%	0,9%
4 Grondexploitatie	4,3%	4,7%	4,2%	3,0%	3,4%	3,3%
5 Belastingcapaciteit	97%	98%	98%	98%	98%	98%

Toelichting op de kengetallen

De schuldquote (nr. 1A en 1B) loopt op door de verwachte investeringen in de toekomstige jaren. Geld voor investeringen lenen wij voor een groot gedeelte bij de bank.

De solvabiliteit (nr. 2) is door het overschot in de jaarrekening 2025 toegenomen. Door de verwachte investeringen de komende jaren zal hij weer gaan dalen. Doordat de gemeente meer geld leent (vreemd vermogen), neemt de ratio af.

De structurele exploitatieruimte (nr. 3.) is de komende jaren, met uitzondering van 2028, positief.

Grondexploitatie (nr. 4) heeft in het algemeen een laag percentage. Een groot deel van de grondexploitaties worden de komende jaren afgerond.

De belastingcapaciteit (nr 5.) is de belastingdruk in Oisterwijk afgezet tegen de gemiddelde landelijke belastingdruk. We nemen de getallen over die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties publiceert (Findo).

Paragraaf Financiering

Inleiding

Deze paragraaf vloeit voort uit bepalingen van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet beoogt het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden en het beheersen van financiële risico's. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat in ieder geval de beleidsvoornemens van het risicobeheer van de financieringsportefeuille genoemd worden in deze paragraaf. Deze financieringsparagraaf is zowel voor de begroting als voor de programmarekening, in samenhang met de financiële verordening, een belangrijk instrument voor het transparant maken, het sturen, het beheersen en het controleren van de financieringsfunctie.

Rentevisie

De rentevisie voor de komende vier jaar

De wet Financiering decentrale overheden (Fido) beoogt de risico's die gemeenten lopen bij financiering te beperken. Hiervoor is ons Treasurystatuut van toepassing. Belangrijke elementen zijn:

Kasgeldlimiet

Onzekerheid over de toekomstige te betalen rente op de korte termijn brengt een risico met zich mee. In de Wet Fido is een kasgeldlimiet vastgelegd om het renterisico bij decentrale overheden te beheersen door een grens te stellen aan financiering op korte termijn. Dit betekent dat de korte schuld voor gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De korte schuld bestaat uit de opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd korter dan één jaar en de schuld in rekening-courant en is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven.

Renterisiconorm

Voor de lange termijn wordt de renteonzekerheid uitgedrukt in het renterisico. In de Wet Fido is een renterisiconorm voor decentrale overheden vastgelegd. Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden (leningen met een looptijd van langer dan één jaar). Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen, dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moeten worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten.

De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Hierbij is een minimumbedrag van het begrotingstotaal bepaald van € 2,5 miljoen.

Visie college

Het college onderschrijft het belang van een adequate beheersing van rentekosten, zeker nu de rente het afgelopen jaar opgelopen is. De bepalingen van de wet Fido en het treasurystatuut vormen het uitgangspunt van het handelen. De rente vormt een redelijk onberekenbare factor en is nauwelijks te sturen. Daarom staan wij op het standpunt dat we optimaal gebruik moeten maken van de mogelijkheden die de wet Fido biedt, uiteraard met inachtneming van de hiervoor genoemde limieten. Meer dan het rentepercentage van een moment is voor ons van belang om de gemiddelde rente in de loop van de jaren zo laag en zo stabiel mogelijk te houden.

Kasgeldlimiet

(Bedragen x € 1.000)	2026	2027
Begrotingstotaal (totaal lasten)	124.433	112.194
Percentage regeling	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	10.577	9.536

Toelichting

De kasgeldlimiet voor de gemeente bedraagt in 2027 € 9.536.000. Bij het opnemen van kasgeldleningen wordt rekening gehouden met deze limiet.

We beoordelen periodiek of herfinanciering van onze leningenportefeuille tot de mogelijkheden behoort.

Renterisiconorm

(Bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
1. Renteherzieningen	-	-	-	-
2. Aflossingen	3.834	5.260	5.260	5.260
3. Renterisico (1 + 2)	3.834	5.260	5.260	5.260
4a. Begrotingstotaal	112.194	111.269	106.162	106.684
4b. Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm	22.439	22.254	21.232	21.337
5a. Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	18.605	16.994	15.972	16.077
5b. Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting

Volgens de huidige prognose blijft de gemeente Oisterwijk voor de begrotingsjaren 2027 – 2030 onder de renterisiconorm.

Overzicht opgenomen geldleningen

(Bedragen x € 1.000)	Start jaar	Loop tijd	Rente %	Saldo 1-1-2027	Nieuw	Rente kosten	Aflossing	Saldo 31-12-2027
Lening BNG	2018	15	0,915	4.533	0	41	567	3.966
Lening BNG	2018	15	0,970	4.800	0	47	600	4.200
Lening BNG	2019	30	0,180	12.000	0	22	500	11.500
Lening BNG	2022	15	2,464	8.000	0	197	667	7.333
Lening BNG	2026	10	3,177	5.000	0	159	500	4.500
lening NWB	2026	25	3,564	10.000	0	356	400	9.600
lening NWB	2026	25	3,445	15.000	0	517	600	14.400
Herfinanciering								
Totaal langlopende geldleningen				59.333	0	1.339	3.834	55.499

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Onze wegen, groenstructuren, riolering, civieltechnische kunstwerken en openbare verlichting vormen samen de kapitaalgoederen (assets) van de openbare ruimte. Deze assets vertegenwoordigen een grote financiële en maatschappelijke waarde.

De aanleg en het onderhoud leggen een aanzienlijk beslag op de gemeentelijke begroting. Tegelijkertijd gebruiken inwoners en bezoekers de openbare ruimte steeds intensiever. Veel assets naderen het einde van hun technische levensduur.

Om deze waarde te behouden, werken we continu aan goed beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Kaders Beleids en Beheer

Wij beheren de openbare ruimte met oog voor de toekomst. Deze aanpak hebben we vastgelegd in de Visie Openbare Ruimte, die de raad in 2023 heeft vastgesteld. Ook stelde de raad in 2023 het Financieel Beheerplan Wegen en Groen vast.

Deze documenten vormen de basis voor ons beheer en onderhoud in de periode 2023 tot en met 2027. Hierin staat onder andere dat wij wegen en groen beheren op kwaliteitsniveau B volgens de CROW-systematiek. Voor de dorpscentra geldt kwaliteitsniveau A.

De huidige beheerplannen sluiten steeds minder goed aan op de opgaven in de openbare ruimte. Daarom richten wij in 2027 een nieuwe beheersystematiek in volgens het CROW Assetmanagementmodel.

Assetmanagement richt zich op beheer en inrichting op basis van waarde. Daarbij kijken we niet alleen naar techniek en financiën. Ook leefbaarheid, verkeersveiligheid, duurzaamheid en klimaatbestendigheid wegen mee gedurende de volledige levensduur van een asset.

Deze aanpak helpt ons om beter in te spelen op de ambities uit het Bestuursakkoord. Dit leidt tot een nieuw strategisch beheerplan met een financiële doorkijk voor de middellange termijn. Deze beheerplannen, inclusief meerjarige doorkijk, presenteren we bij de begroting van 2028.

Beleid	Jaar Herziening
Integrale Visie Openbare Ruimte	2023
Kadernota Rood (Wegen, Openbare verlichting, Wegmeubilair, Civieltechnische kunstwerken)	2027
Handboek Openbare Ruimte	2026
Leidraad Toegankelijke Openbare Ruimte Oisterwijk	2027
Programma Groen	2026
Programma Water en Riolerings (voorheen V-GRP)	2023
Beheerplan Groen	2027
Beheerplan Rood	2027
Kadernota vastgoed	2025
Nota Rationeel Gebouwenbeheer	2024

Het beleid, zoals in bovenstaande beleidsnota's opgenomen, wordt geactualiseerd indien daar noodzaak voor is.

Dagelijks Beheer

Voordat we een nieuw beheer- en financieel systeem invoeren, brengen we eerst de basis op orde.

Het afgelopen jaar hebben we een belangrijke stap gezet in het actualiseren van onze beheerdata. Deze werkzaamheden ronden we in 2027 af. De gegevens vormen de basis voor nieuwe beheerplannen en het bijbehorende financiële kader.

Daarnaast gebruiken we deze informatie voor nieuwe onderhoudscontracten voor de periode 2028 tot en met 2031. Deze contracten hebben betrekking op:

- het onderhoud van bomen en beplantingen;
- het maaien van bermen en sloten;
- het vegen van verhardingen.

Dit biedt ook kansen om ons beheer beter te laten aansluiten op opgaven rond biodiversiteit, versterking van het groenareaal en ecologisch groenbeheer.

We besteden de nieuwe onderhoudsbestekken in 2027 aan.

Voor het beheer van deze gegevens nemen we een functioneel beheerder beheersystemen aan. Deze medewerker werkt voor de drie GHO-gemeenten. De kosten verdelen we volgens de samenwerkingsovereenkomst van GHO.

Integrale investeringsprojecten Openbare Ruimte

Assets die niet meer met regulier onderhoud op het gewenste kwaliteitsniveau komen, komen in aanmerking voor vervanging of herinrichting. Dat geldt ook voor locaties waar grotere integrale opgaven spelen.

Andersom kijken we bij projecten vanuit beleid en uitvoeringsprogramma's naar kansen om werkzaamheden te combineren. Zo maken we werk met werk.

Ons doel is een integraal ontwerp met een uitgangspunt van 60 jaar levensduur.

In 2027 werken we aan de laatste projecten uit de Meerjaren Investeringsplanning 2022-2026. Het gaat onder andere om:

- een deel van het Lindepark;
- het westelijke deel van de Schoolstraat (zijde Sonman);

- de Kantstraat;
- de Gemullehoekenweg;
- de Schoutenbuurt.

Ook staat de reconstructie van de Heusdensebaan en Haarenseweg gepland. Het fietspad Spoor Noord, tussen station NS en de Laarakkerweg, kruist beide wegen. Daarom combineren we de aanleg van dit fietspad met de werkzaamheden aan deze straten.

Door deze projecten samen uit te voeren beperken we de overlast en werken we kostenefficiënt.

Het fietspad langs de Ambachtstraat vormt eveneens een belangrijke schakel in het fietsnetwerk. In 2027 bereiden we de realisatie hiervan verder voor.

Daarnaast starten we met de aanleg van de rotonde Heusdensebaan-Sprendlingenstraat. Deze kruising wordt al jaren als onveilig ervaren. We combineren de aanleg van de rotonde met groot onderhoud aan de rijbaan van de Sprendlingenstraat.

Infrastructuur

De gemeente Oisterwijk beheert ongeveer 3.300.000 m² aan wegverhardingen. Dit bestaat uit:

- ongeveer 1.000.000 m² asfaltverharding;
- 1.600.000 m² elementenverharding;
- 3.200 m² betonverharding;
- 700.000 m² half- en onverharde wegen.

Daarnaast beheren we meer dan 8.000 lichtmasten en ongeveer 50 civieltechnische kunstwerken.

Wij hebben een wettelijke zorgplicht voor onze wegen. Deze zorgplicht is vastgelegd in artikel 16 van de Wegenwet. Daarom zorgen we ervoor dat onze infrastructuur veilig en comfortabel blijft.

Volgens NEN 3140 zijn wij ook verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en de veiligheid van onze elektrische installaties. In de openbare ruimte gaat het onder andere om:

- openbare verlichting;
- verkeersregelinstallaties;
- marktkasten;
- rioolgemalen;
- pompinstallaties.

Voor deze installaties moeten wij een installatieverantwoordelijke aanwijzen.

Om deze verantwoordelijkheid goed te organiseren, brengen we eerst het volledige areaal in beeld. Ook onderzoeken we waar reparaties of aanpassingen nodig zijn. De financiële gevolgen hiervan verwerken we later in de planning- en controlcyclus van 2027.

Naast onze eigen werkzaamheden vraagt ook de afstemming met ontwikkelaars en nutsbedrijven veel aandacht. Netcongestie zorgt voor omvangrijke werkzaamheden in de openbare ruimte.

De verwachting is dat in de komende tien jaar ongeveer een derde van onze straten open gaat voor kabels en transformatorstations. Een goede afstemming met netbeheerders en een wijkgerichte aanpak zijn daarom belangrijk.

We koppelen onze GIS-kaart aan die van de netbeheerders via het platform SynergieNL. Hierdoor delen we informatie over beheer en uitbreiding en stemmen we planningen beter op elkaar af.

Voorziening uitgesteld onderhoud

De afgelopen twee jaar hebben we hard gewerkt aan het terugdringen van uitgesteld onderhoud aan wegverhardingen.

Het maximaal aanvaardbare aandeel schadebeelden van kwaliteitsniveau C en D ligt tussen de 5% en 7%. Uit de wegininspectie van 2026 blijkt dat het aandeel C- en D-kwaliteit is gedaald van ongeveer 15% in 2022 naar ongeveer 9% eind 2026.

Deze ontwikkeling zetten we in 2027 voort. Ons doel is om dit aandeel terug te brengen naar 5%.

In Moergestel en enkele wijken van Oisterwijk liggen relatief veel oudere verhardingen. Een schadebeeld van kwaliteitsniveau C of D zegt niet altijd iets over de uitstraling of bruikbaarheid van de verharding. Daarom combineren we onderhoud waar mogelijk met vervanging.

Volgens ons beleid vervangen we verharding in 30-kilometergebieden door gebakken straatklinkers. Over de volledige levensduur is dit een duurzamere en kostenefficiëntere oplossing.

Tijdens het wegwerken van het uitgestelde onderhoud bleek dat enkele locaties niet meer met regulier onderhoud zijn te herstellen. Daar is reconstructie nodig.

Het gaat om:

- 't Bruggelaar;
- de Gooyaarsdijk;
- de fietspaden langs de Heusdensebaan.

Ook de Monseigneur Verhoevenlaan en de Tilburgseweg, tussen de rotonde Moergestelseweg en de Monseigneur Verhoevenlaan, maken onderdeel uit van deze opgave. Omdat hier ook de riolering moet worden vervangen, voeren we deze werkzaamheden uit als reconstructie.

Deze projecten staan in 2027 op de planning.

Civieltechnische Kunstwerken

Tot dit areaal behoren ongeveer 50 bruggen, vlonders en geluidschermen.

Het beheer van deze objecten is op orde. Via een raamovereenkomst houden we het onderhoud jaarlijks op peil.

Een uitzondering vormt de fietsbrug aan de Waterhoefweg. Uit inspecties in 2026 bleek dat de liggers sterk zijn aangetast door houtrot. Daarom vervangen we deze in 2027.

Openbare Verlichting

Wij beheren ongeveer 8.300 lichtmasten. Ongeveer 2500 lichtmasten zijn nog geen LED.

In 2027 zetten we verdere stappen in de verduurzaming van de openbare verlichting. Armaturen die nog geen LED-verlichting hebben, vervangen we door LED.

Ook starten we met het verwijderen van onnodige verlichting in het buitengebied.

Eind 2027 verwachten we dat 80% van het areaal is voorzien van LED-verlichting. De resterende 20% volgt in het jaar daarna.

Groen

Oisterwijk beschikt over een omvangrijk groenareaal. Wij beheren ongeveer:

- 43.000 bomen;
- meer dan 40 hectare gazon;
- 250.000 m² beplanting;
- 200 kilometer bermen.

De gevolgen van klimaatverandering worden steeds zichtbaarder in de openbare ruimte. Vooral ons bomenbestand ondervindt hiervan effecten.

Uit inspecties blijkt dat sprake is van achterstallig onderhoud. Hierdoor nemen veiligheidsrisico's toe en wordt het lastiger om aan de wettelijke zorgplicht te voldoen.

Om deze achterstand weg te werken voeren we een uitgebreid project uit. Daarbij combineren we inspecties, onderzoeken, snoeiwerkzaamheden en herplant.

Het doel is om eind 2027 weer te beschikken over een veilig en beheersbaar bomenbestand.

Daarnaast is vanaf 2027 structureel extra budget nodig voor het beheer van bomen. Door de toenemende leeftijd van het bomenbestand en de effecten van klimaatverandering zijn de huidige beheerbudgetten niet langer voldoende.

Extra middelen zijn nodig voor controles, snoeiwerkzaamheden en vervanging van bomen. Zonder structurele uitbreiding van het budget ontstaan opnieuw onderhoudsachterstanden.

Riolering en Stedelijk water

Onder riolering en stedelijk water vallen het beheer en onderhoud van het gemeentelijke vrijvervalriool en drukriool.

Daarnaast zorgen wij voor:

- de afvoer van regenwater;
- het beheer van sloten;
- het beheer van waterretenties.

Een goed functionerend systeem helpt ons om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Een goed infiltrerend systeem beperkt droogte. Bij hevige neerslag moet voldoende ruimte aanwezig zijn om water te bergen en af te voeren naar de juiste locaties.

In 2027 starten we een breed onderzoek naar de staat van onze open watersystemen, zoals sloten, duikers en retenties. Daarmee brengen we knelpunten en eventueel achterstallig onderhoud in beeld.

Een belangrijk speerpunt is het opsporen en herstellen van verkeerd aangesloten huisaansluitingen. Vooral in het buitengebied veroorzaken deze aansluitingen storingen en extra belasting van het drukriool.

Met deze maatregelen verminderen we de belasting van het systeem en besparen we op energie- en onderhoudskosten.

Gebouwen

Vastgoedbeleid

In 2027 leggen wij, in lijn met de actualisatie van het accommodatiebeleid, een voorstel voor een geactualiseerd vastgoedbeleid voor. Wij beheren en onderhouden een brede vastgoedportefeuille. Hieronder vallen onder meer het gemeentekantoor, het raadhuis, onderwijsgebouwen, sportfaciliteiten, culture instellingen en maatschappelijke accommodaties. Goed onderhoud is belangrijk. Het zorgt voor veilige, functionele en duurzame gebouwen. Ook draagt het bij aan een doelmatige inzet van middelen.

Doelstellingen

Het vastgoedonderhoud is gericht op:

- Het waarborgen van de veiligheid en gezondheid van gebruikers.
- Het behouden en verbeteren van de technische staat van gebouwen.
- Het voldoen aan wettelijke verplichtingen en normen.
- Het efficiënt inzetten van middelen op basis van lange termijnplanning.
- Het faciliteren van maatschappelijke en bestuurlijke functies.

Uitgangspunten

Planmatig onderhoud

Wij werken met duurzame meerjarige onderhoudsplannen (DMJOP's) per object. Deze plannen baseren wij op inspecties en technische beoordelingen, we actualiseren de plannenperiodiek. Preventief onderhoud heeft prioriteit. Daarmee voorkomen wij storingen en hoge herstelkosten.

Vanaf 2026 werken wij met een voorziening voor het incidenteel planmatige onderhoud. Hiervoor doen wij jaarlijks een vaste storting in de voorziening. De werkelijke onderhoudskosten brengen wij vervolgens ten laste van de voorziening.

In 2027 starten wij met groot onderhoud bij Cultureel Centrum Tiliander en De Krekul. Ook renoveren en restaureren wij de molen in Moergestel.

Wettelijke kaders

Alle onderhoudswerkzaamheden voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Hieronder vallen onder andere het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet), brandveiligheidsvoorschriften en milieuwetgeving. Wij zorgen ervoor dat ons vastgoed voldoet aan actuele eisen voor veiligheid, toegankelijkheid en energieprestatie.

Toegankelijkheid

Wij streven ernaar dat onze gebouwen toegankelijk zijn voor iedereen. Dit geldt ook voor mensen met een fysieke, visuele, auditieve of cognitieve beperking. Bij onderhoud en renovatie houden wij rekening met toegankelijkheidsnormen. Voorbeelden hiervan zijn drempelvrije ingangen, automatische deuren, aangepaste sanitaire voorzieningen en duidelijke bewegwijzering. Zo dragen wij bij aan inclusiviteit en gelijke toegang tot gemeentelijke diensten en voorzieningen.

Duurzaamheid

Bij renovatie en vervanging kiezen wij, waar mogelijk, voor energiezuinige en toekomstbestendige oplossingen. Denk aan isolatiemaatregelen, efficiënte installaties en het gebruik van circulaire materialen.

Transparantie en verantwoording

Het vastgoedbeheer is transparant en controleerbaar. Wij rapporteren over de staat van het vastgoed, uitgevoerde werkzaamheden en financiële bestedingen. Zo dragen wij bij aan goed bestuur en publieke verantwoording.

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Exploitatie	621	394	784	800	1.002	1.049
Kapitaallasten	1.549	1.609	1.589	2.015	1.999	1.982
Onderhoudskosten	1.169	0	0	0	0	0
Dotatie onderhoudsvoorziening	0	2.066	866	866	866	866
Totaal	3.339	4.069	3.239	3.681	3.866	3.896

Paragraaf Grondbeleid

Doelstelling

Het voeren van gemeentelijk grondbeleid is geen doel op zich, maar biedt ondersteuning aan verschillende beleidsvelden om ambities en beleidsdoelen te halen. Het grondbeleid vormt een kapstok voor een integrale benadering van deze beleidsvoornemens in gebiedsontwikkelingen. Door het grondbeleid integraal in te zetten wordt de gemeente in staat gesteld het maatschappelijk rendement te halen dat ze wil realiseren door middel van ruimtelijke ontwikkelingen.

Naast het maatschappelijke rendement speelt ook het financiële rendement. Het maatschappelijke rendement wordt afgezet tegen het financieel rendement van de ruimtelijke ontwikkeling op de gemeentebegroting. Zo ontstaat een afwegingskader dat het gemeentebestuur in staat stelt om weloverwogen beslissingen te nemen over verschillende ruimtelijke ontwikkelingen.

De kaders zijn vastgelegd in de kadernota Grondbeleid. Deze nota is in 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. In de kadernota is vastgelegd dat integraliteit en flexibiliteit de uitgangspunten zijn bij het voeren van grondbeleid. Er wordt gestreefd naar een integrale benadering van gebiedsontwikkelingen. Zoals aangegeven zijn daarbij niet alleen naar de financiële gevolgen van een ontwikkeling van belang, maar wordt nadrukkelijk ook gekeken, naar de maatschappelijke impact, waarbij de beleidsthema's die raakvlak hebben met deze ontwikkeling integraal worden meegenomen.

Doelstellingen

De doelstellingen van het grondbeleid zijn als volgt geformuleerd:

- Invloed uitoefenen op het ruimtegebruik, opdat op diverse beleidsterreinen van de gemeente een gewenst maatschappelijk rendement gerealiseerd kan worden.
- Het realiseren van een zo goed mogelijk integraal resultaat in een ruimtelijke ontwikkeling, dat bestaat uit de optimale mix van maatschappelijk en financieel rendement.
- Een kader scheppen waardoor het gemeentebestuur in staat wordt gesteld om op basis van het integrale resultaat van de ruimtelijke ontwikkeling, keuzes te maken over:
 - De rol die de gemeente zelf wenst aan te nemen om een ontwikkeling gerealiseerd te krijgen.
 - De gewenste maatschappelijke doelen versus de daarmee verband houdende financiële gevolgen voor de gemeente.

- De verschillende scenario's om tot ontwikkeling van een locatie/gebied te komen.
 - Eventueel noodzakelijke prioriteringen voor verschillende ontwikkelmogelijkheden.
- Duidelijkheid verschaffen over processen, spelregels en kaders die de gemeente hanteert in gebiedsontwikkelingen.

Kaders

In de kadernota Grondbeleid 2019 is aangegeven dat het grondbeleid:

Inzicht geeft in rendement van gebiedsontwikkelingen

- Grondbeleid geeft inzicht in de gevolgen van een gebiedsontwikkeling. Dit is belangrijk omdat dit inzicht gebruikt kan worden om verschillende scenario's die mogelijk zijn voor een bepaalde locatie op een goede manier te kunnen beoordelen en om prioriteiten voor een ontwikkeling af te wegen.
- Grondbeleid geeft een kader voor de verschillende ambities die samen moeten komen in een ontwikkeling door deze met elkaar in verband te brengen en afwegingen daarin mogelijk te maken.
- Doordat de aanleiding van een ontwikkeling als uitgangspunt wordt genomen, kan voorafgaand aan besluitvorming over een ontwikkeling in beeld worden gebracht welke ambities de gemeente Oisterwijk daadwerkelijk hiermee wil realiseren. Dit stelt de gemeente ook in staat om de juiste vragen te stellen aan partijen die willen ontwikkelen en hierdoor een goed overwogen besluit te kunnen nemen.

Situationeel grondbeleid

- De gemeente Oisterwijk hanteert situationeel grondbeleid. Dit houdt in dat er per gebiedsontwikkeling via een afwegingskader tot een advies wordt gekomen voor een door de gemeente aan te nemen rol. Het doel is om de gemeente op een verantwoorde manier zo soepel mogelijk te laten inspelen op de actuele vraag.

Juridische instrumenten

- De gemeente wil bij voorkeur resultaten op het gebied van grondaankopen bereiken op minnelijke (vrijwillige) basis.
- Wanneer dit niet mogelijk blijkt kan de gemeente de publiekrechtelijke instrumenten Wet voorkeursrecht gemeenten en/of de Onteigeningswet inzetten.
- Kostenverhaal in eigen projecten wordt verrekend door het hanteren van marktconforme verkoopprijzen. Kostenverhaal bij projecten derden wordt bij voorkeur via een anterieure overeenkomst verhaald.
- Wanneer bij projecten derden niet tot overeenstemming kunnen komen dit alsnog afdwingen door het opnemen van financiële kostenverhaalsregels.
- Bovenplanse kosten worden verhaald via de Nota kostenverhaal.

Financiële kaders

- Hanteren van de voorschriften volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- Transparant grondbeleid tijdens de planning en control cyclus (PPN, begroting en de jaarrekening).

Bepalingen bij gronduitgifte

- De verkoop/uitgifte van gemeentegrond wordt, waar mogelijk, afgestemd op de gewenste programmering uit het meest actuele woningbehoefteonderzoek (aantallen, soort woningen, planning, doelgroepen).
- Bij de uitgifte wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de prioritaire maatschappelijke thema's die genoemd zijn in hoofdstuk 4 van de Kadernota grondbeleid; wonen, duurzaamheid (inclusief groen) en economie. Afhankelijk van de locatie zijn meer/minder thema's mogelijk. Verder wordt rekening gehouden met demografische factoren en veranderingen in de markt.
- Bij grondverkoop voor woningen voor bijzondere doelgroepen en/of bedrijven wordt het anti-speculatiebeding toegepast (aangegeven in de algemene verkoopvoorwaarden). Het college kan, gemotiveerd, ontheffing hiervoor verlenen.
- Uiteindelijke bestemming van de grond wordt bepaald door afweging van alle opties en prioriteitstelling. Bij de besluitvorming wordt dit aangegeven.

Grondprijzen

- De gemeente hanteert bij verkoop/uitgifte van grond op het betreffende beleid afgestemde marktconforme grondprijzen. Deze prijzen zijn opgenomen in de Grondprijsbrief.
- Elk jaar worden de richtprijzen voor verkoop van diverse categorieën gronden via een raadsinformatiebrief ter kennisname aangeboden aan de raad. In de grondprijsbrief worden richtprijzen aangegeven. Deze richtprijzen zijn door een externe deskundige gewaardeerd. Bij het waarderen van woningbouwkavels is gekozen voor een residuele benadering. Bij het waarderen van overige gronden is veelal gekozen voor de comparatieve benadering. In een beperkt aantal gevallen wordt de kostprijsbenadering gehanteerd.
- De definitieve grondprijs wordt op basis van een taxatie bepaald. Hiermee wordt op een transparante wijze gegarandeerd dat de grondprijs marktconform is.
- Voor sociale huurwoningen worden vaste grondprijzen per kavel gehanteerd. De grondprijs voor sociale huurwoningen ligt ongeveer 35% lager dan voor een vergelijkbare sociale koopwoning.
- De Grondprijsbrief wordt jaarlijks vastgesteld. De in de Grondprijsbrief genoemde prijzen zijn geldig vanaf 1-1 tot en met 31-12. Per 1-1-2027 zal er dus weer een nieuwe Grondprijsbrief worden vastgesteld.

Risico's en weerstandsvermogen

- Voor niet voorzienbare/moeilijk kwantificeerbare risico's binnen de grondexploitaties wordt, op basis van een jaarlijkse actuele risicoanalyse, de gewenste reserve bepaald.
- Om de risico's zoveel mogelijk te beperken worden, waar nodig, beheersmaatregelen genomen.
- Jaarlijks bij de begroting en jaarrekening kunnen voorstellen gedaan over de hoogte van de algemene bedrijfsreserve grondbedrijf. Jaarlijks worden risicoanalyses uitgevoerd.

Transparant grondbeleid

Het toepassen van de kadernota Grondbeleid van de gemeente Oisterwijk door onder andere:

- Jaarlijks de grondexploitaties te actualiseren en door de raad vast te laten stellen ten behoeve van de begroting.

- Verantwoording afleggen over de financiën en voortgang van de grondexploitaties in de paragraaf grondbeleid en in de Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG). Dit is een rapportage waarin informatie wordt gegeven over de financiële voortgang en risico's van grondexploitaties. Het doel van de MPG is om inzicht en overzicht te bieden over alle grondexploitaties.
- Actuele risico-inventarisatie van de lopende grondexploitaties. Het weerstandsvermogen van het grondbedrijf wordt telkens bij de jaarrekening hierop afgestemd.

Belangrijkste ontwikkelingen grondexploitaties

Zoals aangegeven in de kadernota Grondbeleid worden de grondexploitaties jaarlijks geactualiseerd. Bij de actualisatie wordt gekeken naar wijzingen op de onderdelen kosten en opbrengsten, rente, (woning)programma en de planning. Ook de indexeringen van kosten en opbrengsten wordt meegenomen. Hoe hiermee wordt omgegaan en welke afweging hieraan ten grondslag hebben gelegen is vastgelegd in een afzonderlijk door het college vastgestelde Notitie parameters. De verantwoording is opgenomen in de MPG. De jaarlijkse actualisatie heeft als peildatum 1-1 van het komende jaar. De actualisatie in het kader van de jaarrekening 2025 heeft dus als peildatum 1-1-2026. Bij de actualisatie wordt teruggekeken waarbij de daadwerkelijke resultaten worden vergeleken met de eerder gemaakte ramingen (back-testing). Daarnaast wordt in een nieuwe raming vooruitgekeken en wordt ingegaan op hetgeen er naar verwachting gerealiseerd gaat worden in de resterende jaren van de verschillende grondexploitaties.

De rente is volgens de geldende spelregels van BBV aangepast en de planning van de kosten en opbrengsten is bijgesteld. De waardering vindt plaats op basis van Netto Contante Waarde (NCW). Daarnaast wordt ook de Eindwaarde (EW) aangegeven. Deze waarde laat immers zien wat een ontwikkeling daadwerkelijk heeft gekost.

Het resultaat van een aantal grondexploitaties is de afgelopen jaren verslechterd vanwege de indexering van de kosten terwijl de opbrengsten nagenoeg niet stegen.

De grond uitgifteprijsen zijn per 1-1-2026 geactualiseerd. Op grond van het BBV dient er over een boekjaar van een grondexploitatie winst of verlies genomen te worden. Voor verliesgevende exploitaties worden voorzieningen gevormd, danwel afgeboekt op eindwaarde. De gemeente Oisterwijk kiest voor het vormen van een voorziening.

Onderstaande tabel geeft de resultaten weer uit de Notitie parameters 2026. Deze notitie is gebruikt bij de herziening in het kader van de jaarrekening 2024. In december 2026 zal een Notitie parameters 2027 worden opgesteld.

	2026	2027	2028	2029 e.v.
Rente	0,30%	0,30%	0,30%	0,30%
Disconteringsvoet	2,00%			
<i>Kostenstijging</i>				
GWW en overige kosten	3,00%	3,00%	3,00%	2,00%
Plankosten	4,00%	3,00%	3,00%	2,00%
Gemiddeld	3,50%	3,00%	3,00%	2,00%
<i>Opbrengstenstijging</i>				
Vrije sector	Grondprijsbrief	5,00%	5,00%	2,00%
Betaalbare koop	Grondprijsbrief	3,00%	3,00%	2,00%
Sociale koop	Grondprijsbrief	3,00%	3,00%	2,00%
Middenhuur	Grondprijsbrief	2,00%	2,00%	2,00%
Sociale huur	Grondprijsbrief			
Bedrijventerrein	Grondprijsbrief	3,00%	3,00%	2,00%
Overige opbrengsten	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Gemiddeld		3,00%	3,00%	2,00%

Belangrijkste wijzigingen per project

Pannenschuur Buiten

In Pannenschuur Buiten zijn inmiddels alle zelfbouw kavels van fase I overgedragen aan de kopers en zijn de opbrengsten gegenereerd. Er volgt nog een verkaveling van de laatste 5 kavels, die op dit moment nog in een stankcirkel liggen. De opbrengsten van deze kavels zijn geraamd op € 0,9 miljoen.

De voorbereidingen om het bestemmingsplan te wijzigen zijn reeds gestart. Er is geen belemmering meer om dit plan verder op te pakken. Op dit moment is de ambtelijke capaciteit schaars. De verwachting is dat de opbrengsten pas in 2028 en 2029 gegenereerd kunnen worden.

KVL - Terrein

Het bestemmingsplan voor de ontwikkeling van de 27 appartementen door Leystromen is inmiddels onherroepelijk. Leystromen is bezig met de voorbereidingen voor de daadwerkelijke bouw.

De ontwikkeling van het perceel aan de Gasstraat – Ambachtstraat is in 2024 verder uitgewerkt, voor het totale gebied is een initiatiefplan ingediend. Er is nog geen sprake van een definitief plan. De gemeente en de ontwikkelaar hebben beiden de wens uitgesproken om deze ontwikkeling in een breder perspectief te bekijken omdat op die manier wellicht meer mogelijkheden ontstaan.

De resterende werkzaamheden zijn geïnventariseerd en conform huidige parameters geraamd. De laatste geactualiseerde grondexploitatie resulteert in een contante waarde van € 6,2 miljoen negatief. Dit is ten opzichte van de grondexploitatie vorig jaar een daling van het tekort met € 0,4 miljoen.

Locatie de Leye

In het voorjaar van 2025 is het voormalig zwembad en sportcentrum gesloopt. Het fietspad heeft in het najaar van 2025 een nieuw tracé gekregen. Het nieuwe tracé van het fietspad ligt langs het gebouw van Thebe en langs het beekdal. Het achtergelaten puin is gedeeltelijk

gebruikt voor de fundering van het nieuwe fietspad. Het overige deel van het puin kan gebruikt worden bij de realisatie van de woongebouwen.

In september 2025 zijn we gestart met de aanbesteding om een ontwikkelaar te selecteren voor deze locatie. Er was veel animo. In de eerste fase schreven elf ontwikkelaars in. We beoordeelden de eerste inschrijvingen en selecteerden vijf ontwikkelaars die een plan mochten maken voor de locatie. Op basis van de aanbesteding hebben wij een ontwikkelaar geselecteerd met een plan wat voorziet in 13 sociale koopwoningen, 27 betaalbare woningen en 14 vrije sector woningen.

Daarnaast bevat het plan ook 2 maatschappelijke ruimtes en 100 parkeerplaatsen waarvan 74 ondergronds.

Met Leystromen en Dura Vermeer (de ontwikkelaar) zijn inmiddels overeenkomsten gesloten.

Risico's

In het kader van de herziening van de jaarrekening 2024 is per project gekeken naar projectgebonden en conjuncturele risico's. Projectgebonden risico's zijn beïnvloedbaar door het nemen van beheersmaatregelen. Conjuncturele risico's zijn niet beïnvloedbaar.

Projectgebonden risico's

De projectgebonden risico's zijn onderverdeeld in verschillende categorieën, waarbij gekeken is naar de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet en de impact die dit heeft op het project. Op deze manier ontstaat er een gewogen risicobedrag per project.

Categorie indeling projectgebonden risico's	Bedragen in €
- Ruimtelijk / planologisch	49.610
- Organisatorisch	70.000
- Juridisch	177.000
- Financieel / Commercieel	54.000
- Bestuurlijk / politiek / maatschappelijk	1.255.845
- Technisch / raming	14.239
- Programma	185.711
Totaal	1.806.405

De Leye

Bij de Leye speelt een combinatie van risico's. Deze hebben betrekking op het ruimtelijk besluit, om het programma mogelijk te maken is er een planwijziging nodig.

KVL – terrein

Het risico in de grondexploitaties KVL zit vooral in het nog te realiseren programma. Een groot deel staat al vast. Daar wordt met verschillende partijen aan een overeenkomst gewerkt. Voor het deel waar de supermarkt is beoogd wordt door de gemeente gezamenlijk met de ontwikkelaar gekeken naar de mogelijkheden in een breder perspectief. Dit kost tijd.

Pannenschuur buiten

Om de laatste kavels in dit project te kunnen uitgeven moet een agrarisch bedrijf worden verplaatst. De gemeente en de eigenaar zijn hierover in gesprek.

Groen Pannenschuur (Pannenschuur VI)

Voor dit project wordt een nieuwe grondexploitatie geopend. De concrete risico's zijn nog niet bekend. Deze zullen worden opgenomen op het moment dat de grondexploitatie daadwerkelijk wordt vastgesteld.

Projectgebonden risico's	Gewogen risicobedrag in €
De Leye	69.610
KVL - terrein	126.500
Pannenschuur buiten	207.449
Totaal	403.559

Dit is bedrag aan risico's wordt geheel afgedekt door de reserve grondexploitaties.

Conjuncturele risico's

De conjuncturele risico's worden bepaald over de hele portefeuille. Deze zijn niet beïnvloedbaar.

Stijging omslagrente over de portefeuille

Op dit moment is de omslagrente laag. Wanneer de omslagrente zou gaan stijgen, dan stijgen de kosten sneller dan de opbrengsten, omdat onze grondexploitaties overwegend een tekort kennen.

Stijging materiaalkosten door externe heffingen

Wanneer importheffingen worden geheven kunnen de materiaalkosten harder stijgen dan nu wordt voorzien.

Conjuncturele risico's	in €
Stijging omslagrente over de portefeuille	1.000.000
Stijging materiaalkosten door externe heffingen	0
Totaal	1.000.000

De Conjuncturele risico's worden toegevoegd aan de algemene risicoreserve van de gemeente.

Opgemerkt moet worden dat dit jaar de verliesvoorzieningen van alle grondexploitaties op netto contante waarde en eindwaarde zijn berekend.

Resultaten op Netto Contante Waarde en eindwaarde

Exploitatie	Boekwaarde 31/12/2025	Einde looptijd	Te maken kosten tot einde looptijd	Te realiseren opbrengsten tot einde looptijd	Eindwaarde bij einde looptijd	Netto contante waarde bij einde looptijd
De Leye	1.110.396	2028	2.145.031	5.600.533	2.233.586	2.104.758
KVL Terrein	9.343.482	2029	657.247	3.482.010	-6.518.719	-6.073.663
Pannenschuur buiten	421.215	2028	129.629	1.481.047	1.131.866	1.066.583
Totalen	10.875.093		2.931.907	10.563.590	-3.153.267	-2.902.322

Paragraaf Verbonden partijen

Verbonden partijen

Visie en beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen

Verbonden partijen voeren meestal gemeentelijke taken uit met een groot politiek belang. Ze leveren een bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Participatie in verbonden partijen levert gemeenten niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's. Om voordelen optimaal te benutten en risico's te beheersen is aandacht voor de sturingsrelatie en risicobeheersing bij verbonden partijen belangrijk.

Een partij wordt beschouwd als een verbonden partij als de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft in die partij.

Er worden vier categorieën van verbonden partijen onderscheiden, te weten:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Vennootschappen
3. Stichtingen en verenigingen (niet van toepassing in Oisterwijk)
4. Overige verbonden partijen (niet van toepassing in Oisterwijk)

GGD Hart voor Brabant, gevestigd te Tilburg

Doelstelling	Het bewaken, beschermen en bevorderen van de volksgezondheid.
Publiek belang en reden voor deelname	• Uitvoeren van de Wet publieke gezondheid (Wpg), die de gemeente verplicht tot het instellen en in stand houden van een gezondheidsdienst (incl. een bijdrage bij het opschalen bij grote incidenten). • Toezichtstaken Wet kinderopvang. • Taken voor gemeentelijke lijkschouwer die de Wet op de lijkbezorging noemt. • Diensten voor de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) • Toezichtstaken die de wet maatschappelijke ondersteuning 2015 noemt.
Wijze van samenwerking	De taken van de GGD zijn ondergebracht in het basispakket en in de plustaken. Het basispakket vloeit voort uit wettelijke verplichtingen en uit de keuzes van het Algemeen Bestuur en vormt naar omvang een verplicht pakket. De afname van plustaken door een gemeente is vrijwillig. De GGD levert bouwstenen aan voor de vier jaarlijkse vaststelling van het regionale gezondheidsbeleid, de regionale nota

	publieke gezondheid 2024-2027. In 2027 wordt er gewerkt aan een volgende regionale nota publieke gezondheid vanaf 2028.
Zeggenschap van de gemeente	Gemeenschappelijke regeling van negentien gemeenten Het Algemeen Bestuur heeft negentien leden, van elke gemeente één collegelid met één stemrecht. Het Dagelijks Bestuur heeft zes of zeven leden, de voorzitter daaronder inbegrepen.
Financieel belang	De inwonersbijdrage 2027 voor Oisterwijk bedraagt €1.599.322 voor het basispakket (exclusief plustaken). Dit is gebaseerd op een inwonersaantal van 33.347. Het geprognoseerde eigen vermogen begin 2027 bedraagt € 6.677.000 Het geprognoseerde vreemd vermogen begin 2027 bedraagt € 12.171.000 Het exploitatieresultaat 2025 bedroeg € 1.308.000
Overige relevante gegevens en risico's	Verdere samenwerking met RIVM/VWS en andere GGD-en inzake infectieziektebestrijding. Afstemmen WMO met werkzaamheden GGD (uitvoering regionaal en lokaal gezondheidsbeleid). Vergroten van de veiligheid in samenwerking met de veiligheidsregio's.

Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, gevestigd te Tilburg

Doelstelling	Uitvoering van alle vergunning-, toezicht- en handhavingstaken (VTH) op het gebied van milieu die behoren tot het verplichte basistakenpakket, aanpak van ketenvraagstukken en milieucriminaliteit (regio-overstijgende taken) en uitvoering van verzoektaken van gemeenten en provincie (milieutaken die niet tot het basistakenpakket behoren).
---------------------	---

Publiek belang en reden voor deelname	Iedere gemeente is verplicht een groot aantal milieutaken (de zogenaamde basistaken) uit te laten voeren door een omgevingsdienst. Voor de gemeente Oisterwijk is dat de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Dit biedt de volgende voordelen: 1. Er is een kritische massa georganiseerd die het mogelijk maakt om te beschikken over de vereiste menskracht en deskundigheid. 2. Geen verschil meer in de aanpak van de handhaving en behandeling van burgers en bedrijven. 3. De mogelijkheid om omgevingsproblemen aan te pakken die afzonderlijke besturen te boven gaan. 4. De informatiehuishouding- en uitwisseling stroomlijnen voor de aanpak van de zware en georganiseerde milieucriminaliteit.
Wijze van samenwerking	De juridische verankering is geregeld via een Gemeenschappelijke Regeling.
Zeggenschap van de gemeente	Aan de Gemeenschappelijke Regeling nemen 27 gemeenten en de provincie deel. Deze 28 partners zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur. Wethouder Fons Potters is afgevaardigde van de gemeente Oisterwijk in het algemeen bestuur.
Financieel belang	De (voorlopige) bijdrage van de gemeente Oisterwijk in de door het AB vast te stellen begroting 2027 van de OMWB bedraagt € 1.067.299. De definitieve invulling van de bijdrage vindt plaats aan de hand van het bestuurlijk vast te stellen werkprogramma en de eindafrekening gebeurt op basis van de werkelijk afgenomen producten en diensten. Het exploitatieresultaat 2025 bedroeg € 4.519.000 positief. Het eigen vermogen begin en ultimo 2025 bedroeg resp. € 8.652.000 en € 6.086.000. Het vreemd vermogen begin en ultimo 2025 bedroeg resp. € 4.163.000 en € 5.768.000.
Overige relevante	De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden

gegevens en risico's	
-----------------------------	--

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, gevestigd te Breda

Doelstelling	De Veiligheidsregio is ingesteld om de crisisbeheersing en rampenbestrijding in ons land te verbeteren, zodat burgers beter beschermd worden tegen de risico's van brand, rampen en crisis.
Publiek belang en reden voor deelname	De deelname is verplicht op basis van de bestaande regelingen, zoals de Wet Veiligheidsregio's.
Wijze van samenwerking	Onder de basistaken van de Veiligheidsregio behoren het in stand houden van een brandweer, de bijbehorende meldkamerfunctie en het organiseren van rampenbestrijding en crisisbeheersing. In het programmaplan van de Veiligheidsregio zijn daarnaast een aantal thema's gedefinieerd waar extra aandacht voor is.
Zeggenschap van de gemeente	In de Veiligheidsregio nemen 24 gemeenten deel. De gemeente Oisterwijk wordt vertegenwoordigd door de burgemeester, die net als de andere gemeenten één stem heeft in het algemeen bestuur. Daarnaast is de burgemeester lid van het dagelijks bestuur met de portefeuille middelen.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Oisterwijk aan de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant in 2027 is € 2.406.861.
Overige relevante gegevens en risico's	Er is een risico op ongewenste budgetoverschrijdingen. Het eventuele aandeel van Oisterwijk hierin is echter dermate klein dat dit specifieke risico voor onze gemeente te verwaarlozen is. Daarnaast is er gezien het huidige financiële beleid geen reden om deze risico's als onaanvaardbaar te beschouwen.

Sociale werkvoorziening WSD, gevestigd te Boxtel

Doelstelling	De Wet sociale werkvoorziening uitvoeren.
Publiek belang en reden voor deelname	Deelname aan de gemeenschappelijke regeling WSD maakt volwaardige participatie mogelijk.
Wijze van samenwerking	De gemeenschappelijke regeling levert in opdracht van de gemeente Oisterwijk een aantal gesubsidieerde arbeidsplaatsen, die op voorhand zijn bepaald in een contractspecificatie.
Zeggenschap van de gemeente	Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit het Algemeen Bestuur (AB) en het Dagelijks Bestuur (DB). Het AB bestaat uit een raadslid per deelnemende gemeente; voor de gemeente Oisterwijk is dit Dhr. J. Coumans Er zijn negen deelnemende gemeenten met elk één stemrecht. Het DB bestaat uit een wethouder per deelnemende gemeente. Voor de gemeente Oisterwijk is dit Dhr. Dankers.
Financieel belang	De WSD werkt binnen het budget voor de Sociale Werkvoorziening en Participatie dat de gemeente Oisterwijk meerjarig beschikbaar heeft voor de doelgroep. De beschikbare bedragen worden bij elke circulaire van het rijk herzien. Op basis van de meicirculaire 2026 bedraagt de rijksbijdrage Wsw € 3.854.893 en de rijksbijdrage Sociale infrastructuur is € 36.222. Het exploitatieresultaat 2025 bedroeg € 5.241.000 positief. Het eigen vermogen begin en ultimo 2025 bedroeg resp. € 36.403.000 en € 39.911.000 Het vreemd vermogen begin en ultimo 2025 bedroeg resp. € 9.995.000 en € 9.459.000
Overige relevante gegevens en risico's	Per 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Dit betekent dat de Sociale Werkvoorziening op slot is en er geen nieuwe instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) meer mogelijk is. Dit betekent dat het aantal Wsw medewerkers bij WSD vanaf 1 januari 2015 door natuurlijke uitstroom afneemt (geraamde uitstroom 2022 is 6% van het huidige personeelsbestand). De financiering van de Wsw loopt vanaf 1 januari 2015 via de Participatiewet (integratiefonds) en is dus geen apart budget meer.

	De huidige Gemeenschappelijke regeling is opgericht om de Wet Sociale Werkvoorziening uit te voeren voor de deelnemende gemeenten. Op basis van de lokale plannen en daarbij horende nieuwe risico-inschatting bekijkt het dagelijks bestuur van de WSD in 2025 welke algemene reserve van de WSD aangehouden kan worden.
--	---

Hart van Brabant, gevestigd te Tilburg.

Doelstelling	Een netwerksamenwerking van Brabantse gemeenten om vanuit het publieke domein de ontwikkeling van de regio Midden-Brabant , uitgaande van het beginsel van lokale autonomie, te faciliteren en stimuleren. Maatschappelijke uitdagingen op gebied van Mens & Samenleving, Economie en Leefomgeving & Milieu worden gezamenlijk opgepakt.
Publiek belang en reden voor deelname	Schaalgrootte is nodig op verschillende, gemeentegrens overstijgende, thema's om deze effectief op te kunnen pakken met oog op de toekomst. Grote maatschappelijke opgaven zoals in het sociaal domein kunnen alleen opgepakt worden in samenwerking. Net als de grote opgaven op gebied van milieu en energiegebruik.
Wijze van samenwerking	De ambities voor een bestuursperiode staan in een gezamenlijk opgestelde kernagenda met daarin de diverse uitvoeringsprojecten. In portefeuillehoudersoverleggen komen bestuurders uit de verschillende deelnemende gemeenten samen om op deze ambities te sturen. Gemeenschappelijk overleg vindt plaats op de Hart van Brabant-dag, die vier keer per jaar plaatsvindt. Op deze dag is bestuurlijke vertegenwoordiging van alle gemeenten in Midden-Brabant aanwezig.
Zeggenschap van de gemeente	Het aantal deelnemende gemeenten aan deze gemeenschappelijke regeling is elf. Elke gemeente heeft één gelijke stem. Alle burgemeesters vormen het algemeen bestuur. Er is een dagelijks bestuur met vertegenwoordiging van enkele gemeenten. De gemeenteraad heeft een rol in het besluitvormingsproces van de gemeenschappelijke regeling door middel van zienswijzeprocedures bij ontwerpbegrotingen, voorgestelde begrotingswijzigingen, aanpassingen in de tekst van de gemeenschappelijke regeling en bij de vaststelling van een nieuwe kernagenda.
Financieel belang	De inwonerbijdrage is voor 2027 vastgesteld op €4,68 per inwoner. Dit komt voor Oisterwijk neer op een totaalbijdrage in 2027 van € 158.371 Het geprognoseerde eigen vermogen 2027 bedraagt € 103.000.

Overige relevante gegevens en risico's	Sinds 2024 is een Regionale Adviescommissie (RAC) actief voor deze gemeenschappelijke regelingen bestaande uit raadsleden uit de verschillende deelnemende gemeenten.
---	---

Midpoint Brabant, gevestigd te Tilburg.

Doelstelling	Als economisch samenwerkingsprogramma van Midden-Brabant fungeert Midpoint Brabant als schakel tussen bedrijven, overheden (inclusief de samenwerkende gemeenten van Regio Hart van Brabant), onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Dit wordt een multihelix samenwerking genoemd. Hiermee worden maatschappelijke uitdagingen op gebied van economie gezamenlijk opgepakt en wordt de ontwikkeling van de regio Midden-Brabant gefaciliteerd en ondersteund.
Publiek belang en reden voor deelname	Schaalgrootte is nodig op verschillende, gemeentegrens overstijgende, thema's om toekomstgericht te zijn. De grote vraagstukken rondom thema's zoals duurzaamheid, digitalisering & AI, human capital en gezondheid worden opgepakt vanuit drie met elkaar samenhangende kerntaken: 1. Versterken van het bestaande mkb 2. Ontwikkelen van de nieuwe economie 3. Verbeteren van het vestigingsklimaat
Wijze van samenwerking	Het verzorgingsgebied van Midpoint Brabant omvat momenteel negen van de elf in de GR Regio Hart van Brabant deelnemende gemeenten: Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk. Deze negen gemeenten werken samen aan economische thema's binnen Midpoint Brabant. De portefeuillehouders (bestuurders uit deelnemende gemeenten) sturen op de inhoud. Gemeenschappelijk overleg vindt met name plaats op de Hart van Brabant-dagen, die 4 keer per jaar plaatsvinden. Op deze dag is bestuurlijke vertegenwoordiging van alle deelnemende gemeenten in Midden-Brabant aanwezig.
Zeggenschap van de gemeente	Vanaf 2025 is de governance van Midpoint Brabant veranderd en is de aansturing en financiering via Regio Hart van Brabant (RHvB) ingericht. Regio Hart van Brabant neemt deel in de stichting Midpoint Brabant en benoemt een aantal bestuurders van deze stichting. Hierdoor is de inhoud van de kernagenda RHvB en de financiële bijdrage aan Midpoint Brabant via de begroting van RHvB aan elkaar gekoppeld.

Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Oisterwijk voor 2027 is € €177.820.
Overige relevante gegevens en risico's	N.v.t.

Stadsgewest 's-Hertogenbosch

Doelstelling	Het beheer van de gesloten stortplaats De Vlagheide, behartiging van de belangen van het Stadsgewest, alsmede de zogeheten contractgemeenten binnen de Bestuursraad van het Provinciale Nazorgfonds.
Publiek belang en reden voor deelname	In verband met de opsplitsing van de gemeente Haaren is de gemeente Oisterwijk toegetreden tot de GR Stadsgewest 's-Hertogenbosch. Gemeente Oisterwijk is daarom nu formeel deelnemer van deze GR.
Wijze van samenwerking	GR Stadsgewest 's-Hertogenbosch
Zeggenschap van de gemeente	1,62%
Financieel belang	Het Stadsgewest blijft de komende jaren verantwoordelijk voor het beheer van de stortplaats. Dit brengt kosten met zich mee voor de nazorg. De gemeentelijke bijdrage van Oisterwijk is gebaseerd op het inwoneraantal van oude gemeente Haaren. De bijdrage van de gemeente Oisterwijk bedraagt in 2026 € 7.550 en in 2027 €7.187. De provincie heeft 15 april 2026 een voorlopige aanslag opgelegd waaruit blijkt dat het Stadsgewest €4.091.937,83 moet betalen. Dit bedrag is gebaseerd op het doelvermogen voor de locatie Vlagheide, dat is vastgesteld op €22.382.727,25. In het Nazorgfonds is momenteel een vermogen van €18.290.789,42 beschikbaar. Het verschil tussen deze bedragen vormt de aanvullende betaling die nodig is om het fonds te vullen. Het berekende bedrag is gebaseerd op een sluitingsdatum van 1 januari 2030 en is netto contant gemaakt tegen een rekenrente van 3,3%. Deze betaling is noodzakelijk om de toekomstige nazorg van de stortlocatie Vlagheide financieel veilig te stellen bij de overdracht van de verantwoordelijkheid aan de provincie. De leden van het Stadsgewest

	dienen het restant bedrag € 4.091.937,83 te betalen. 4 mei heeft het Stadsgewest een verzoek om uitstel van betaling gedaan bij de heffingsambtenaar van de provincie. Dit verzoek om uitstel kan betekenen dat we op een later moment alles in 1 keer betalen of in 4 termijnen. Bij een eenmalige betaling bedraagt het totaalbedrag voor gemeente Oisterwijk €65.471,01. Bij een betaling in 4 termijnen is dat €17.740,01 per termijn wat resulteert in een totaalbedrag van €70.960,02. Het Stadsgewest, het AB, moet hier o.b.v. de (raads)besluiten per gemeente, ook nog over besluiten. De intentie is er om in de vergadering van Algemeen Bestuur van 2 november hierover te kunnen besluiten. Betalen zal dan vermoedelijk in 2027 starten (1 keer geheel of 1 termijn).
Overige relevante gegevens en risico's	De jaarlijkse lasten van het beheer van de stortplaats worden vanaf 2021 gedekt uit een bedrag per inwoner. Onderliggende verdeelsleutel is het inwonertal per 1 januari 1998 (datum in liquidatie gaan van het Stadsgewest).

Vennootschappen

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG), gevestigd te 's-Gravenhage

Doelstelling	Voor de gemeente Oisterwijk vormt het aandeelhouderschap van de BNG een duurzame belegging. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Zeggenschap van de gemeente	Via het stemrecht op de aandelen heeft de gemeente Oisterwijk zeggenschap.
Financieel belang	De gemeente Oisterwijk heeft 19.123 aandelen van € 2,50 per aandeel. Er is een jaarlijkse dividenduitkering geprognosticeerd van ca € 48.000. De nettowinst na belastingen 2025 bedroeg € 172 mln.

	Het eigen vermogen begin en ultimo 2025 bedroeg resp. € 4,9 mld. en € 4,8 mld. Het vreemd vermogen begin en ultimo 2025 bedroeg resp. € 123,1 mld. en € 110,7 mld.
--	--

Brabant Water NV, gevestigd te 's-Hertogenbosch

Doelstelling	Doelstelling is het verzorgen van een betrouwbare en zuivere watervoorziening voor iedereen binnen het werkgebied van Brabant Water.
Zeggenschap van de gemeente	Als aandeelhouder heeft de gemeente stemrecht bij de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	De gemeente beschikt over 36.320 aandelen Brabant-Water, zonder boekwaarde. Het financiële risico is daarmee nihil. Er wordt geen dividend uitgekeerd. De nettowinst na belastingen 2025 bedroeg € 50,9 mln. Het eigen vermogen begin en ultimo 2025 bedroeg resp. € 716,4 mln. En € 767,2mln. Het vreemd vermogen begin en ultimo 2024 bedroeg resp. € 694,9 mln. en € 714,0 mln.

Publiek Ontwikkelbedrijf REKS BV, gevestigd te Tilburg

Doelstelling	Doelstelling van het Publiek Ontwikkelbedrijf REKS BV is het ontwikkelen van de energiehubbs die zijn opgenomen in de Regionale Energie- en Klimaat Strategie (REKS) Hart van Brabant en het financieel ondersteunen van klimaatadaptatieprojecten door middel van een Regionaal Klimaatfonds.
Zeggenschap van de gemeente	Als aandeelhouder heeft de gemeente stemrecht bij de aandeelhoudersvergaderingen.
Financieel belang	De gemeente neemt voor € 878.000 deel in deze BV. Dit is ca 5,1 % van het totaal beschikbaar gesteld kapitaal.

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

We gaan in deze paragraaf in op de ontwikkeling van de lokale algemene belastingen en de gevolgen voor de lokale belastingdruk. We sluiten de paragraaf af met het kwijtscheldingsbeleid. Maar eerst gaan we in op het verschil tussen algemene belastingen, bestemmingsbelastingen en retributies.

Algemene belastingen

De opbrengsten van de algemene belastingen gaan naar de algemene middelen van de gemeente. Algemene belastingen zijn onroerendezaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting.

Bestemmingsbelastingen

Onze bestemmingsbelastingen bestaan uit riool- en waterzorgheffing en afvalstoffenheffing.

Bestemmingsbelastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Een gemeente mag op basis van de Gemeentewet artikel 229b niet meer heffen dan de begrote kosten die gedekt worden met de specifieke belasting. De mate waarin we de kosten betalen met de opbrengsten wordt kostendekkendheid genoemd.

Retributies

Retributies worden geheven aan personen aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent. De belangrijkste retributies zijn leges. Voor een bij de gemeente aangevraagde dienst zijn leges verschuldigd. Denk hierbij aan het aanvragen van een omgevingsvergunning of een paspoort. Net als bij bestemmingsbelastingen mogen de retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De OZB heffen we over onroerende zaken in de gemeente. Het gaat om twee belastingen; een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. Het gebruikersdeel van de OZB geldt alleen voor niet-woningen. Huurders van een woning betalen dus geen OZB.

Jaarlijkse indexatie

We indexeren de tarieven met 2,5%.

Waardeontwikkelingen

Jaarlijks worden - op grond van de Wet waardering onroerende zaken - alle onroerende zaken gewaardeerd. De waardeontwikkeling verdisconteren we in het tarief.

Bij een waardestijging verlagen we het tarief OZB om niet meer dan de gewenste geïndexeerde totaalopbrengst (exclusief areaal = volume-toename aantallen) te genereren. Dit uitgangspunt werkt uiteraard ook andersom. Wanneer de WOZ-waarde daalt, moeten we met een hoger tarief de begrote totaalopbrengst behalen.

Verwachte waardeontwikkeling naar peildatum 1 januari 2026

We rekenen met een waardeontwikkeling naar peildatum 1 januari 2026. De ontwikkeling voor onze gemeente is nog niet bekend. Vandaar dat we vooralsnog rekenen met de landelijke inschatting bij de meicirculaire 2026 van de waardeontwikkeling. Dit leidt tot een waardestijging van 6,5 % voor de woningen en voor niet-woningen van 2,75%. We maken dit onderscheid omdat de waardeontwikkeling van beide categorieën van elkaar verschilt.

Tarieven 2027

Rekening houdend met het vorenstaande komen de tarieven uit op:

Categorie	Tarief 2027	Tarief 2026	Tarief 2025
Woningen Eigenaren	0,0887%	0,0922%	0,0992%
Niet-woningen Eigenaren	0,2051%	0,2056%	0,2557%
Niet-woningen Gebruikers	0,1780%	0,1784%	0,1899%

Reclamebelasting

We heffen reclamebelasting in het centrum van Oisterwijk. We hanteren twee zones, zone A betreft de Dorpsstraat en de Lind en zone B betreft een deel van de Kerkstraat, een deel van de Hoogstraat, Spoorlaan, een deel van de Gemullehoekenweg, een deel van de Johannes Lenartzstraat en een deel van de Burg. Verwielstraat. De opbrengst dragen we af aan het stichting Centrummanagement. We verhogen de tarieven met 2,5%.

Toeristenbelasting

We indexeren de tarieven met 2,5%.

De tarieven bedragen:

- € 2,45 per persoon per overnachting;
- € 2,25 per overnachting voor mobiel kampeeronderkomen en/of op vaste standplaatsen;
- € 1,95 per overnachting voor groepsaccommodatie;
- € 425,80 jaartarief mobiel kampeeronderkomen of stacaravan op vaste standplaats.

Tabel - Tarievenoverzicht toeristenbelasting ten opzichte van vorig jaar

	2027	2026
Tarief toeristenbelasting per persoon per overnachting	€ 2,45	€ 2,40
Tarief p.p.p.n voor een mobiel kampeeronderkomen en/of op vaste standsplaats	€ 2,25	€ 2,20
Tarief p.p.p.n. in een groepsaccommodatie	€ 1,95	€ 1,90
Jaartarief voor een mobiel kampeeronderkomen of stacaravan op vaste standplaats	€ 425,80	€ 415,40

Forensenbelasting

We heffen forensenbelasting van natuurlijke personen die geen hoofdverblijf in de gemeente hebben maar gedurende meer dan 90 dagen van het belastingjaar een gemeubileerde woning beschikbaar houden voor zichzelf of voor hun gezin. In de regel gaat het om eigenaren en gebruikers van recreatieverblijven, zoals vakantiewoningen of stacaravans.

De tarieven forensenbelasting zijn afhankelijk van de WOZ-waarde. We indexeren de tarieven met 2,5%.

Tabel - Tarievenoverzicht forensenbelasting ten opzichte van vorig jaar

	2027	2026
WOZ-waarde tot € 75.000	€ 425,80	€ 415,40
WOZ-waarde meer dan € 75.000 en tot € 250.000	€ 464,10	€ 452,80
WOZ-waarde meer dan € 250.000 en tot € 550.000	€ 773,60	€ 754,70
WOZ-waarde meer dan € 550.000	€ 1.160,40	€ 1.132,10
Zonder WOZ-waarde	€ 425,80	€ 415,40

Parkeerbelasting

We verhogen de parkeervergunningen voor 2027 met de indexatie van 2,5%. De parkeertarieven wijzigen niet.

De kosten voor de naheffingsaanslag parkeerbelasting verhogen we van € 76,00 naar € 84,30.

Precariobelasting

Gemeenten kunnen precariobelasting heffen voor het gebruik van de openbare ruimte door particulieren en bedrijven. Denk bijvoorbeeld aan gebruik voor terrassen en standplaatsen. We verhogen de tarieven met de indexatie van 2,5%.

Tarieven terrassen per m2 per jaar

	2027	2026
Centrum van de kern Oisterwijk; Dorpsstraat, De Lind	€ 72,95	€ 71,15
Centrum van de kern Oisterwijk; Gemullehoekenweg, Lindeplein	€ 56,90	€ 55,50
Overig gemeentelijk grondgebied	€ 34,10	€ 33,25

Marktgelden

We verhogen het tarief met de standaard indexatie van 2,5%.

Tarief per strekkende meter per dag:

	2027	2026
Marktterrein de Lind	€ 2,10	€ 2,05
Marktterrein St. Jansplein	€ 0,85	€ 0,80

Riool- en waterzorgheffing

We belasten niet alleen de gebruikers van het rioolstelsel maar ook degenen die profiteren van onze hemelwaterafvoer en van de maatregelen die we nemen voor onze grondwaterstand. Dus ook eigenaren van panden, die geen gebruikers zijn. Voor religieuze kappellen komt een voorstel in de verordening om deze vrij te stellen. Daarnaast kent de riool- en waterzorgheffing voor agrarische percelen een speciale regeling. Al het water dat zij naar hun perceel toevoeren, lozen zij namelijk niet volledig via de gemeentelijke riolering. We bepalen de riool- en waterzorgheffing op basis van het gebruik, maar de agrarische percelen plaatsen we standaard in de derde staffel van de riool- en waterzorgheffing. Deze staffelcode is van toepassing bij een waterverbruik tussen 251 m³ en 500 m³ per jaar.

Extra indexering raadsbesluit

De raad heeft bij het vaststellen van het Programma Water en Riolering (2023-2027) besloten om de rioolheffing jaarlijks te verhogen met de indexering en met 0,1% extra.

Tabel – Tarievenoverzicht Riool- en waterzorgheffing

	Tarief 2027	Tarief 2026
Eigenaren woningen	€ 135,13	€ 125,32
Eigenaren niet-woningen	€ 229,41	€ 213,11
Eigenaren garageboxen	€ 66,64	€ 62,66
Gebruikers afgevoerd water tot en met 130 m3	€ 39,84	€ 36,96
Gebruikers afgevoerd water van 131 tot en met 250 m3	€ 175,20	€ 162,72
Gebruikers afgevoerd water van 251 tot en met 500 m3	€ 418,32	€ 388,44
Gebruikers afgevoerd water van 501 tot en met 1.500 m3	€ 1.522,32	€ 1.413,48
Gebruikers afgevoerd water van 1.501 tot en met 5.000 m3	€ 4.656,60	€ 4.323,72
Gebruikers afgevoerd water van 5.001 m3 en meer	€ 14.937,00	€ 13.869,12

Afvalstoffenheffing

Het huishoudelijk afval zamelen we in via afzonderlijke minicontainers in twee formaten, 140 liter en 240 liter. Een aantal (appartementen)complexen heeft een eigen inzamelsysteem met ondergrondse containers. Daarnaast hebben we ook de milieustraat, waar huishoudens verschillende afvalstromen kunnen brengen.

Tabel - Tarievenoverzicht afvalstoffenheffing

	Tarief 2027	Tarief 2026
Vast tarief per maand	€ 17,97	€ 16,65
Variabel tarief per lediging Restafvalcontainer 140 liter	€ 9,15	€ 8,50
Variabel tarief per lediging Restafvalcontainer 240 liter	€ 18,20	€ 16,90
Tarief per inworp 60liter zak in ondergrondse container	€ 2,60	€ 2,40

Leges

De legesverordening omvat de belastingtarieven voor onder andere burgerzaken, de APV en de omgevingsvergunningen en bestaat uit 3 hoofdstukken. Voor de legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel is het van belang om de tarieven niet zodanig vast te stellen dat de geraamde baten uitkomen boven de geraamde lasten. We spreken ook wel over de opbrengstenlimiet ofwel de kostendekkendheid. Dit is expliciet bepaald in artikel 229b lid 1 Gemeentewet.

Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening. De meeste tarieven zijn geïndexeerd. Bij reisdocumenten, Nederlandse identiteitskaart en rijbewijzen gelden wettelijke maximumtarieven. Er is gerekend met de voorlopige wettelijke tarieven per belastingjaar 2026 omdat de nieuwe wettelijke tarieven nog niet bekend zijn.

Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet. De tarieven zijn geïndexeerd.

Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2. De tarieven zijn geïndexeerd.

Bedragen x €1.000

Kostendekkendheid	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3	Totaal
Lasten (inclusief toegerekende btw)	756	1.141	22	1.919
Overhead	333	964	25	1.322
Totale lasten	1.089	2.105	47	3.241
Baten	1.173	1.745	30	2.948
Totaal	108%	83%	63%	91%

Toelichting

De lastenkant is opgebouwd uit directe kosten. Hiertoe behoren de salariskosten, kapitaallasten en materiële kosten die in direct verband staan met de specifieke dienstverlening, inclusief bijbehorende BTW (BCF) en overheadkosten. De kosten die niet rechtstreeks samenhangen met, of veroorzaakt worden door de dienstverlening, verhalen wij niet bij de inwoner. Dit betekent dat wij de kosten van beleidsvoorbereiding, handhaving en algemene inspraak-, bezwaren beroepsprocedures niet meenemen bij de berekening van de kostendekkendheid. We voldoen aan de wet- en regelgeving, op basis waarvan de kostendekkendheid op begrotingsbasis niet hoger mag zijn dan 100%. Oisterwijk streeft sinds de vaststelling van de begroting 2020 naar een minimale kostendekkendheid van 90%.

Geraamde inkomsten

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Onroerend zaakbelasting	10.255	10.133	10.386
Afvalstoffenheffing	3.818	4.086	4.418
Rioolheffing	3.583	3.838	3.938
Leges	2.397	2.424	2.954
Parkeerbelasting	1.052	1.039	1.068
Toeristenbelasting	745	841	943
Forensenbelasting	139	179	183
Precariobelasting	113	109	112
Reclamebelasting	99	107	109
Marktgelden	26	28	29
Totaal	22.227	22.784	24.140

Ontwikkeling lokale lastendruk

In deze paragraaf vergelijken we de totale gemeentelijke lasten 2027 voor een gemiddeld gezin ten opzichte van 2026. Dit doen we voor zowel een eigenaar als voor een huurder van een woning.

Ontwikkeling Belastingdruk eigenaar woning	2027	2026	Mutatie 2027 t.o.v. 2026
Afvalstoffenheffing	€ 307	€ 284	7,97%
Riool- en waterzorgheffing	€ 310	€ 286	8,51%
OZB – eigenaar	€ 537	€ 525	2,22%
Totaal	€ 1.154	€ 1.095	5,35%

Ontwikkeling Belastingdruk huurder woning	2027	2026	Mutatie 2027 t.o.v. 2026
Afvalstoffenheffing	€ 307	€ 284	7,97%
Riool- en waterzorgheffing	€ 175	€ 162	7,99%
Totaal	€ 482	€ 446	7,98%

Uitgangspunten

Bij de bepaling van de belastingdruk zijn we uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

Tabel - Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing	Tarief 2027	Tarief 2026	Aantal ledigingen	Totaal 2027	Totaal 2026
Vast tarief per maand	€ 17,97	€ 16,65		€ 215,64	€ 199,80
Variabel tarief per lediging restafval 240 liter	€ 18,20	€ 16,90	5	€ 91,00	€ 84,50
Totaal (afgerond)				€ 307	€ 284

Riool- en waterzorgheffing

We hanteren de staffel van 131 m³ tot en met 250 m³ waterverbruik als grondslag voor de berekening van de riool- en waterzorgheffing en gaan uit van een twee ouderhuishouden met één kind.

OZB – eigenaar

Voor de OZB-vergelijking rekenen we met de volgende uitgangspunten:

- voor het jaar 2026 rekenen we met een gemiddelde WOZ-waarde van € 569.000 (WOZ waarde € 515.000 verhoogd met 10,5%)
- voor het jaar 2027 rekenen we met een gemiddelde WOZ-waarde van € 605.000 (voorlopige WOZ waarde € 569.000 verhoogd met 6,5% voorlopige inschatting waardeontwikkeling)

Categorie	Tarief 2027	Tarief 2026	Tarief 2025
Woningen Eigenaren	0,0887%	0,0922%	0,0992%
Niet-woningen Eigenaren	0,2051%	0,2056%	0,2557%
Niet-woningen Gebruikers	0,1780%	0,1784%	0,1899%

Kwijtscheldingsbeleid

We voeren een actief kwijtscheldingsbeleid voor riool- en waterzorgheffing en afvalstoffenheffing. De begrote kosten bedragen € 96.000 voor het kwijtscheldingsbeleid voor afvalstoffenheffing en rioolheffing (exclusief uitvoeringskosten).

Mate van kostendekkendheid

Riool- en waterzorgheffing

Riool- en waterzorgheffing 2027		Bedragen x € 1.000
Lasten riol		3.301
Overhead en btw		812
Totale lasten		4.113
Baten riol- en waterzorgheffing		3.956
Dekkingspercentage		96%

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing 2027		Bedragen x € 1.000
Lasten afval		4.631
Baten afval (opbrengsten afvalstromen en milieustraten)		-979
Overhead		121
Btw		877
Totale lasten		4.651
Baten afvalstoffenheffing		4.418
Dekkingspercentage		95%

Paragraaf Openbaarheid

Deze paragraaf is een nieuwe verplichte paragraaf. Hierin moeten o.a. de beleidsvoornemens opgenomen worden.

Sinds 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) deels in werking getreden. Deze wet heeft als doel om overheden en semi-overheden transparanter te maken. Overheidsinformatie moet hierdoor beter vindbaar en uitwisselbaar worden. De Woo bepaalt hoe informatie op verzoek openbaar gemaakt moet worden en welke informatie overheden uit eigen beweging moeten publiceren. Deze wet heeft gevolgen voor onze dienstverlening én voor de manier waarop we onze informatievoorziening organiseren.

Wij hebben een inventarisatie gedaan van alle documenttypen die onder de Woo verplicht gepubliceerd moeten worden. Deze documenttypen worden stapsgewijs verplicht gesteld, in zogenaamde tranches. We voldoen inmiddels aan de verplichtingen uit Tranche 1. Op dit moment werken we de overige tranches uit en maken we twee pilotprocessen Woo-compliant. Op basis van de ervaringen met die pilots kunnen we dan vanaf januari 2026 alle andere relevante werkprocessen oppakken.

In Equalitverband is in 2025 een integraal systeem geïmplementeerd waarmee we in staat zijn alle Woo-plichtige documenten (deels geautomatiseerd) volgens de wettelijke eisen te publiceren. We zullen dan ook, door middel van uitgebreide zoekfunctionaliteit, eenvoudiger en sneller Woo-verzoeken kunnen afhandelen.

Kijkend naar onze planning en de landelijke ontwikkelingen verwachten we binnen de wettelijke termijnen aan onze Woo-verplichtingen te gaan voldoen.

Financiële begroting

Financiële positie en toelichting

Uitgangspunten en grondslagen

De uitgangspunten waarop deze begroting is gebaseerd zijn dezelfde als bij het opstellen van de Perspectiefnota 2027 - 2030 en lichten we hier nogmaals toe.

Constance prijzen

We begroten op basis van constante prijzen. Dat betekent dat we alleen indexeren voor het eerste jaar van de op te stellen begroting. De bedragen in de meerjarenbegroting 2027-2030 ramen we tegen het prijspeil 2027.

Indexeringen

Zowel de uitgaven als inkomsten in deze begroting zijn vermeld op prijspeil 2027. Daarbij hanteren we zoals gebruikelijk de indexering 2027 van de "Prijs bruto binnenlands product" volgens het Centraal Economisch Plan 2026 (CEP 2026). Deze bedraagt 2,5%. We wijken hier op specifieke posten alleen van af, als er andere informatie beschikbaar is die dat rechtvaardigt.

Rente

Voor de rente van nieuwe leningen hanteren we als uitgangspunt het CEP 2026 lange rente Nederland prognose 2027. Deze bedraagt 2,9%. In deze begroting hanteren we dit rentepercentage voor de financiering van de investeringen die nieuw worden opgenomen. In de begroting 2027 bepalen we in totaliteit onze financieringsbehoefte en gebruiken we dit percentage voor de berekening van benodigde nieuwe leningen. Voor korte financiering (kasgeld) is dit 2,2%. Deze percentages hanteren we bij het bepalen van onze rentelasten in de begroting. Wel zien we dat de rente nu hoger is dan waar het CEP mee rekent. We nemen ook een stijgende trend waar. Dit is een risico voor onze structurele rentelasten.

Kostendekkendheid Afvalstoffen- en rioolheffing

Het uitgangspunt is dat beide heffingen 100% kostendekkend zijn.

Incidentele lasten

Incidentele baten en lasten kunnen via een mutatie in de algemene reserve verwerkt worden in de begroting.

Overzicht van baten en lasten

De baten en lasten geven het volgende totaalbeeld voor Oisterwijk.

Een uiteenzetting van de financiële gevolgen ten opzichte van de actuele meerjarenbegroting 2026-2029 van het bestaande en het nieuwe beleid is opgenomen bij de programma's.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2025	2026	2027	2028	2029	2030
1 Dienstverlenend	41.930	45.815	46.126	45.331	45.103	45.634
2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig	26.181	31.809	25.698	26.241	23.384	23.405
3 Samenredzaam	44.266	46.809	40.369	39.698	37.675	37.645
Totaal lasten	112.378	124.433	112.194	111.269	106.162	106.684
1 Dienstverlenend	85.960	85.922	89.420	86.569	85.451	87.035
2 Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig	15.010	16.240	12.597	13.306	10.332	10.332
3 Samenredzaam	15.304	15.335	8.945	9.691	9.760	9.760
Totaal baten	116.274	117.497	110.962	109.566	105.543	107.127
Saldo van baten en lasten	3.896	-6.936	-1.232	-1.703	-619	443
Mutaties reserves programma 1	1.532	2.999	51	516	0	0
Mutaties reserves programma 2	-181	1.722	748	693	691	573
Mutaties reserves programma 3	175	240	462	0	0	0
Mutatie reserves	1.526	4.961	1.261	1.209	691	573
Mutaties algemene reserve		1.976				
Actueel saldo na begroting 2027 - 2030	5.422	0	29	-494	72	1.017

Overzicht structureel en incidenteel saldo

Samengevat bestaat het saldo na begroting 2027 - 2030 uit het volgende structurele en incidentele deel:

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2025	2026	2027	2028	2029	2030
Incidenteel saldo	280	-110	-1.042	-212	-125	0
Structureel saldo	5.142	110	1.071	-282	197	1.017
Actueel saldo na begroting 2027 - 2030	5.422	0	29	-494	72	1.017

Meerjarenbalans 2027 – 2030 met toelichting

In onderstaande tabel vindt u de balans per einde van elk jaar. Een toelichting op de posten is opgenomen onder de tabel.

(Bedragen x € 1.000.000)	Jaar rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Immateriële vaste activa	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Materiële vaste activa	81,6	86,4	91,3	100,4	112,0	113,4
Financiële vaste activa	4,8	4,4	5,4	5,4	5,4	5,4
Totaal Vaste activa	90,0	94,3	100,2	109,3	120,8	122,2
Voorraden	5,3	4,4	2,9	2,0	5,6	9,2
Uitzettingen - vorderingen < 1 jaar	12,7	14,6	13,0	12,6	11,8	6,8
Liquide middelen	0,1	2,5	1,8	1,8	1,8	1,2
Overlopende activa	2,8	6,1	4,3	4,3	4,0	2,8
Totaal Vlottende activa	20,9	27,6	22,0	20,7	23,2	20,0
	110,9	121,9	122,2	130,1	144,1	142,2
Eigen vermogen	34,4	27,6	27,6	26,3	24,7	24,2
Voorzieningen	12,8	13,5	13,4	13,1	14,8	14,9
Vaste schulden > 1 jaar	38,8	61,1	60,2	69,1	81,2	73,8
Totaal Vaste passiva	86,0	102,2	101,2	108,4	120,6	112,9
Netto vlottende schulden < 1 jaar	11,6	8,2	9,2	9,3	11,3	13,7
Overlopende passiva	13,3	11,5	11,8	12,3	12,1	15,6
Totaal Vlottende passiva	24,9	19,7	21,0	21,6	23,4	29,3
	110,9	121,9	122,2	130,1	144,1	142,2

Toelichting op de meerjarenbalans

Materiele vaste activa

De begrote investeringen in 2027 zijn in totaal € 16.1 miljoen. Dat is o.a. voor wegen en riool, openbare verlichting, revitaliseren bomenbestand en onderwijshuisvesting.

Voorraden

De begrote post onderhanden werk grondbedrijf (OHW) daalt licht. Het aantal grondexploitaties dat wij open hebben staan loopt terug en ook het bedrag per grondexploitaties. Het afsluiten van de exploitaties zelf duurt iets langer.

Uitzettingen - vorderingen < 1 jaar

Geen grote mutaties op de post verwacht.

Eigen vermogen en voorzieningen

De mutaties in de [reserves](#) en [voorzieningen](#) worden hieronder verder toegelicht.

Vaste schulden > 1 jaar

De investeringen worden gedeeltelijk gefinancierd door het aangaan van langlopende leningen.

Reserves

Hieronder geven we de ontwikkeling van de boekwaarden van de reserves weer.

Bedragen x € 1.000	01/01/2027 Storting Onttrekking 01/01/2028 01/01/2029 01/01/2030					
<u>Algemene reserves</u>						
Algemene reserve	8.808	29	51	8.786	7.776	7.848
Algemene bedrijfsreserve grondbedrijf	3.728			3.728	3.728	3.728
Totaal algemene reserves	12.536	29	51	12.514	11.504	11.576
<u>Bestemmingsreserves</u>						
Reserve investeringen met maatschappelijk nut	7.003		303	6.701	6.400	6.100
Reserve nog uit te voeren werken						
Reserve voormalige voervoetbalkantines	539		26	513	488	462
Reserve brede school en sporthal Haaren	1.121		39	1.083	1.044	1.005
Reserve erfpacht brede school Haaren	239		4	236	232	228
Reserve opvang ontheemden	1.393		240	1.153	1.153	1.153
Reserve Aanpak wachtlijsten	462		462			
Reserve Omgevingswet	54	345	399			
Reserve versnelling woningbouw	1.514		208	1.306	1.098	890
Reserve klimaatakkoord	500			500	500	500
Reserve WoKT	1.863			1.863	1.863	1.863
Reserve betaalbare woningbouw	392			392	392	392
Totaal bestemmingsreserves	15.081	345	1.679	13.747	13.170	12.594

Toelichting

Hieronder lichten we per reserve de verwachte mutaties in 2027 toe. De bedragen zijn in € 1.000.

Algemene reserve

De mutaties in 2027 zijn:

- De toevoeging betreft het geraamde resultaat begroting 2027 à € 29k.
- De verwachte onttrekkingen in 2027 betreffen:
 - Uitwerking van het amendement begroting 2026 zijnde € 50k leefbaarheidsbudget ten laste van de algemene reserve. In 2028 zal hetzelfde bedrag ook vrijvallen vanuit de algemene reserve voor hetzelfde doel.
 - Er wordt vanuit de tweede bestuursrapportage 2025 €29k toegevoegd aan de algemene reserve voor het sanitair vervangen van de brandweerkazerne en tegelijk valt € 30k vrij, per saldo € 1k onttrekking.

Algemene reserve grondbedrijf

De risicoberekening voor het grondbedrijf wordt jaarlijks gemaakt.

Reserve kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut

De geraamde onttrekking in 2027 van € 303k vloeit voort uit de begroting 2026 en betreft de vrijval om de kapitaallasten te dekken van de investeringen met maatschappelijk nut.

Reserve voormalige voetbalkantines

Conform het raadsbesluit bij de jaarrekening 2019 is deze bestemmingsreserve gevormd.

De afwikkeling van 2 voetbalkantines heeft plaatsgevonden. De kapitaallasten van een voetbalkantine worden ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht.

Reserve brede school en sporthal Haaren

In Haaren is deze reserve gevormd om een deel van de kosten van de bouw van de sporthal en brede school te dekken. Er vinden structurele onttrekkingen plaats.

Reserve erfpacht brede school Haaren

In Haaren is deze reserve gevormd om de rentelasten te dekken voor de in erfpacht uitgegeven ondergrond van de school.

Reserve opvang ontheemden

Deze reserve is in 2024 gevormd om de financiële effecten van de landelijke opvangcrisis in de gemeente Oisterwijk te bestrijden.

Reserve Aanpak wachtlijsten

Vanuit de algemene uitkering zijn incidentele middelen ontvangen, die bij de Berap 2021 zijn toegewezen aan het project "aanpak wachtlijsten en verdringing".

Het doel is om te zorgen dat de regio Hart van Brabant in 2030 wachtlijstvrij is. In de Berap 2022 is besloten hiervoor een bestemmingsreserve te vormen.

We stellen de raad voor om de bestemmingsreserve "Aanpak wachtlijsten" in 2027 vrij te laten vallen en daarmee de vermelde stijging van de kosten jeugdzorg in 2027 te dekken. Sinds het instellen van de reserve in 2022 is deze slechts beperkt ingezet.

Reserve omgevingswet

Bij raadsbesluit van 12 december 2024 heeft de gemeenteraad besloten om de middelen die via de algemene uitkering beschikbaar zijn gesteld voor de invoering van de omgevingswet te storten in een bestemmingsreserve omgevingswet. Dit vanwege de lange looptijd van het project. Vanuit de bestuursrapportage 2026 volgt dat de hoogte van de reserve omgevingswet niet toereikend is om alle kosten te dekken en is de raad voorgesteld om jaarlijks geld te storten in de bestemmingsreserve, zodat de kosten alsnog uit de reserve kunnen worden gedekt.

Reserve versnelling woningbouw

Op 16 juni 2021 heeft de raad een motie aangenomen over het versnellen van de woningbouw. Er is een Programmaplan Versnellingsteam "Versneld bouwen in Oisterwijk" opgesteld. Bij de Berap 2022 is hiervoor een bestemmingsreserve ingesteld. De bestemmingsreserve wordt de komende jaren ingezet. De verwachte onttrekking vanaf 2027 betreft de inzet van personeel.

Reserve klimaatakkoord

Bij raadsbesluit van 26 juni 2025 is in lijn met het landelijke Klimaatakkoord en de Klimaatwet, de Regionale Energie- en Klimaatstrategie (REKS) en de gemeentelijke duurzaamheidsagenda een bestemmingsreserve klimaatakkoord gevormd tot minimaal 2030. Zodat beleidsdoelen in concrete projecten uitgevoerd kunnen worden.

Reserve WoKT

Deze reserve is gevormd voor mobiliteitsmaatregelen gerelateerd aan woningbouwlocaties Pannenschuur VI, Haarendael, Moergestel Noord en Oostelvoortjes II. Hiervoor wordt bij het rijk een WoKT (Woningbouw op korte termijn)-bijdrage aangevraagd. De reserve is bedoeld om de aanvraag van deze rijkssubsidie te ondersteunen, waarbij het garanderen van cofinanciering een vereiste is.

In bestuursrapportage 2026 is de raad voorgesteld om het deel van de ontsluiting Moergestel vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve, omdat de vereiste cofinanciering niet is gegarandeerd.

Reserve betaalbare woningbouw

De raad heeft deze reserve 2 juli 2026 ingesteld, met het doel het beschikbaar houden van ontvangen bijdragen van derden voor bovenwijkse voorzieningen en deze inzetten voor de uitvoering van de benoemde projecten uit het programma Kostenverhaal.

Structurele mutaties reserves

We kennen de volgende structurele mutaties reserves die dienen als dekking van de kapitaallasten.

1. Reserve investeringen met maatschappelijk nut; onttrekking 2027 € 303k
2. Reserve brede school Haaren; onttrekking 2027 € 39k
3. Reserve erfpacht brede school Haaren; onttrekking 2027 € 4k
4. Reserve voormalige voetbalkantines; onttrekking 2027 € 26k

Voorzieningen

Hieronder geven we de ontwikkeling van de boekwaarden van de voorzieningen weer.

Bedragen x € 1.000	01/01/2027		Storting	Onttrekking	01/01/2028	01/01/2029	01/01/2030
Voorziening pensioenen voorm. wethouders (APPA)	5.618	162		25	5.755	5.892	6.029
Voorziening achterstallig onderhoud wegen	3.631				3.631	5.223	5.223
Voorziening spaarverlof	770				770	806	806
Voorziening Regeling vervroegd uittreden							
Voorziening beheerplan riolering	1.621	1.304		1.304	1.621	1.621	1.621
Voorziening egalisatie tarieven riolering							
Voorziening Landschapsverbetering Noenes	779				779	779	779
Voorziening Sloop Duinenweg	50				50	50	50
Voorziening sportaccommodatie Den Donk	269	155		155	269	269	269
Voorziening onderhoud gebouwen	631	866		1.245	252	110	162
Totaal voorzieningen	13.369	2.487		2.729	13.127	14.750	14.939

Toelichting

Hieronder is per voorziening een toelichting opgenomen van de mutaties in 2025 en de verwachte mutaties in 2026.

Voorziening pensioenen voormalige wethouders (APPA)

De voorziening is ondergebracht bij twee pensioenverzekeraars. Voor de oud- wethouders, die een uitkering ontvangen uit de Appa voorziening, worden elk jaar nieuwe berekeningen voor de zogenaamde doelvermogens gemaakt. Mutaties zijn het gevolg van nieuwe berekeningen en het uitkeren van de pensioenen.

Voorziening achterstallig onderhoud wegen

In 2022 heeft voor het eerst een uitgebreide (beeld)inventarisatie plaatsgevonden van alle wegen in de gemeente Oisterwijk. In 2025 heeft dit een vervolg gekregen. Hier bleek dat er achterstallig onderhoud aan wegen is voor € 5,2 mln. Hiervoor is volgens de regelgeving een voorziening gevormd. We voeren het achterstallig onderhoud de komende jaren uit. We sturen actief op meekoppelkansen voor bijvoorbeeld rioolwerkzaamheden.

Voorziening spaarverlof

Voor het spaarverlof, zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet voor de verplichting een voorziening worden opgenomen, omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof.

Voorziening Regeling Vervroegd Uittreden

In 2023 is de voorziening Regeling Vervroegd Uittreden (RVU) gevormd. De gemeente vormt een voorziening voor de financiële verplichting die de gemeente tegenover de ex-werknemer en de fiscus heeft op basis van deze regeling. De onttrekkingen en stortingen zijn afhankelijk van het aantal aanvragen.

Voorziening beheerplan riolering

De dotatie aan de voorziening wordt gebruikt om een deel van de vervangingsinvesteringen conform het programma Water en Riool te dekken. Daarnaast sturen we actief op meekoppelkansen bij de uitvoering van het achterstallig onderhoud wegen. Waar mogelijk zetten we hiervoor de voorziening beheerplan riolering in.

Voorziening egalisatie tarieven riolering

Bij de vaststelling van het Programma Water is er een voorziening egalisatie tarieven riolering gevormd, om ongewenste schommelingen in tarieven te voorkomen.

Voorziening Landschapsverbetering Noenes

Deze voorziening is gevormd vanuit de bijdragen bewoners om de kosten kwaliteitsverbetering van het landschap te dekken.

Voorziening Sloop Duinenweg

Deze voorziening is december 2025 gevormd voor 50% van de sloopkosten, terreinherstel, notariskosten, belastingen en risico-opslag. Deze (sloop)kosten worden voor 50% gedragen door de gemeente en 50% door de ontwikkelaar van Heidepark Oisterwijk.

Voorziening sportaccommodatie Den Donk

Er is in 2020 een nieuwe voorziening voor het groot onderhoud van Den Donk gevormd. De stortingen en onttrekkingen vinden plaats aan de hand van het meerjarenonderhoudsplan.

Voorziening onderhoud gebouwen

Met ingang van 2026 is er een voorziening gevormd voor de kosten van groot onderhoud voor gemeentelijke gebouwen. De hoogte van de voorziening is berekend aan de hand van meerjarenonderhoudsplannen.

Overzicht baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2025	Primaire begroting inclusief wijzigingen 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030	Begroting 2031
Lasten							
Dienstverlenend Oisterwijk	-41.930	-47.071	-46.126	-45.331	-45.103	-45.634	-45.567
Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	-26.181	-36.944	-25.698	-26.241	-23.384	-23.405	-23.445
Samenredzaam Oisterwijk	-44.266	-48.362	-40.369	-39.698	-37.675	-37.645	-37.579
Totaal Lasten	-112.378	-132.377	-112.194	-111.269	-106.162	-106.684	-106.591
Baten							
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 1	3.218	4.562	51	516	0	0	0
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 2	3.909	12.741	1.093	919	691	573	573
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 3	1.018	240	462	0	0	0	0
Dienstverlenend Oisterwijk	85.960	88.251	89.420	86.569	85.451	87.035	88.304
Aantrekkelijk, duurzaam, gezond en veilig Oisterwijk	15.010	18.294	12.597	13.306	10.332	10.332	10.332
Samenredzaam Oisterwijk	15.304	15.417	8.945	9.691	9.760	9.760	9.760
Totaal Baten	124.419	139.505	112.568	111.001	106.234	107.701	108.969
Stortingen							
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 1	1.686	0	0	0	0	0	0
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 2	1.730	10.209	345	226	0	0	0
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 2 Grondbedrijf	2.360	0	0	0	0	0	0
MUTATIE RESERVES PROGRAMMA 3	843	0	0	0	0	0	0
Totaal Stortingen	6.619	10.209	345	226	0	0	0
Saldo	5.422	-3.081	29	-494	72	1.017	2.378

Incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 189 Gemeentewet ziet de raad erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn.

Om vast te kunnen stellen dat er sprake is van een structureel evenwicht is belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel.

In het algemeen geldt, dat een gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten zijn dus de regel, incidentele lasten zijn de uitzondering. Hierbij geldt dat de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld in eerste instantie bepalend is of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt. Volgens onze financiële verordening lichten we posten boven de € 50.000 afzonderlijk toe.

Voor structurele baten en lasten geldt in het algemeen, dat zij tot nadere besluitvorming voor onbepaalde tijd opgenomen zijn. Met andere woorden, er is (nog) geen einddatum bekend. Dit laat onverlet, dat de hoogte van de structurele baten en lasten jaarlijks kan fluctueren door bijvoorbeeld nieuw beleid of door bezuinigingen.

Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben.

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat.

(Bedragen x € 1.000)	2027	2028	2029	2030
Saldo baten en lasten	-1.232	-1.703	-619	443
Mutaties met reserves incidenteel	1.261	1.209	691	573
Begrotingssaldo na bestemming	29	-494	72	1.017
<u>Incidentele baten (-/-) en lasten (+)</u>				
<u>Programma 1</u>				
Werkplek van de toekomst (PPN)	-50	0	0	0
Digitale toegankelijkheid en omgeving	-130	0	0	0
Incidenteel ontwikkelbudget 2027 automatisering	-500	0	0	0
<u>Programma 2</u>				
Integrale aanpak bedrijventerreinen Oosterwijk (PPN)	-125	-125	-125	0
Voortzetting gratis cultuurprogramma	-40	-40	0	0
Aanschaf sportcontainers	-47	-47	0	0
<u>Programma 3</u>				
Maatschappelijke participatie	-150	0	0	0
Totaal incidentele baten en lasten (saldo)	-1.042	-212	-125	0
Structureel begrotingssaldo	1.071	-282	197	1.017

Toelichting op incidentele posten boven de € 50.000.

- **Werkplek van de toekomst**

Het project Werkplek van de toekomst was beoogd in 2026 af te ronden. Dit project loopt echter nog door in 2027 en hiervoor is aanvullend geld nodig.

- **Digitale toegankelijkheid en omgeving**

We starten in 2027 met een onderzoek naar de ontwikkeling van een MijnOmgeving (digitale omgeving waarin inwoners hun aanvragen kunnen volgen). Dit is ook van belang in het kader van de verplichting die de Wet modernisering elektronisch verkeer (Wmebv) stelt voor het veilig en juist versturen van digitale berichten. De uitkomsten zijn de basis voor de verdere ontwikkeling en prioritering van onze digitale dienstverlening.

- **Incidenteel ontwikkelbudget 2027 automatisering**

Om de ambities uit het bestuursakkoord om te zetten in concrete resultaten vragen we voor 2027 een ontwikkelbudget voor automatisering, AI en datagedreven werken. Hiermee zetten we specialistische kennis in, onderzoeken we kansen en risico's en voeren we pilots en praktijkproeven uit. Ook investeren we in kennis en vaardigheden van medewerkers en brengen we in beeld welke rollen, functies en structurele kosten vanaf 2028 nodig zijn. Dit stelt ons in staat om de snelle digitale ontwikkelingen beter bij te houden en hier tijdig op in te spelen. Het gevraagde ontwikkelbudget heeft betrekking op 2027; gedurende dat jaar bepalen we welke vervolgstappen, investeringen en (structurele) middelen vanaf 2028 noodzakelijk zijn.

- **Integrale aanpak bedrijventerreinen Oisterwijk**

Conform het raadsbesluit van 5 maart 2026 [Integrale aanpak bedrijventerreinen Oisterwijk](#) wordt er €125k per jaar beschikbaar gesteld voor de uitvoering en realisatie van de integrale aanpak bedrijventerreinen inclusief actieplan.

- **Voortzetting gratis cultuurprogramma**

In het uitvoeringsprogramma cultuur is het gratis cultuurprogramma opgenomen. We willen de culturele voorstellingen, activiteiten en workshops ook de komende twee jaar gratis blijven aanbieden voor de jeugd van 4 tot en met 18 jaar.

- **Aanschaf sportcontainers**

Om het succesvolle concept van de sportcontainers voort te zetten en onze ambities op het gebied van sport, bewegen en gezondheid verder te versterken, worden er ook containers geplaatst in Haaren en Oisterwijk.

- **Maatschappelijke participatie**

Per 1 januari 2027 krijgt de gemeente nieuwe wettelijke taken in het kader van de Participatiewet. Een daarvan is het bieden van maatschappelijke participatie. In augustus 2026 is een pilot gestart vanuit de praktijk te leren hoe we daar invulling aangeven. Deze pilot loopt nog door in 2027. Het structurele effect van deze nieuwe wettelijke taak wordt betrokken bij de Perspectiefnota 2028 - 2031.

EMU saldo

EMU saldo

Het EMU-saldo geeft het verschil weer tussen de inkomsten en uitgaven van de gemeente volgens de Europese begrotingsregels (Economische en Monetaire Unie). Het saldo wordt gebruikt om de bijdrage van gemeenten aan het nationale begrotingstekort of -overschot te bepalen.

Het EMU-saldo wijkt af van het begrotingssaldo in de gemeentelijke jaarrekening, omdat investeringen, leningen en afschrijvingen volgens andere regels worden verwerkt. Een negatief EMU-saldo betekent dat de uitgaven in een bepaald jaar hoger zijn dan de inkomsten; een positief saldo betekent het omgekeerde.

Het EMU-saldo heeft geen direct effect op de financiële positie van de gemeente, maar is relevant voor de monitoring van de Nederlandse overheidsfinanciën door het Rijk en de Europese Unie.

(bedragen x € 1.000)		2026	2027	2028	2029	2030
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (BBV, artikel 17c)	+	-6.936	-1.232	-1702,5	-619	443,4
Mutatie (im)materiële vaste activa	-	4.700	4.927	9.124	11.521	1.357
Mutatie voorzieningen	+	700	-131	-242	1.623	189
Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-900	-1.500	-858	3.587	3.587
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Berekend EMU saldo		-10.036	-4.790	-10.211	-14.104	-4.312

Baten en lasten per taakveld

Baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Taakvelden	Begroting 2027				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
Taakvelden					
Bestuur	-2.380	0	0	0	-2.380
Mutaties reserves	0	1.606	0	345	1.261
Burgerzaken	-1.207	937	0	0	-270
Beheer overige gebouwen en gronden	-775	213	0	0	-562
Overhead	-18.826	498	0	0	-18.327
Treasury	-100	153	0	0	53
OZB woningen	-227	7.867	0	0	7.640
OZB niet-woningen	-71	2.551	0	0	2.480
Parkeerbelasting	0	1.068	0	0	1.068
Belastingen overig	-1.000	724	0	0	-277
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	69.524	0	0	69.524
Overige baten en lasten	-1.187	0	0	0	-1.187
Crisisbeheersing en brandweer	-2.593	0	0	0	-2.593
Openbare orde en veiligheid	-1.527	108	0	0	-1.419
Verkeer en vervoer	-4.415	221	0	0	-4.194
Parkeren	-521	0	0	0	-521
Economische ontwikkeling	-396	0	0	0	-396
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-125	0	0	0	-125
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-119	29	0	0	-91
Economische promotie	-457	1.225	0	0	768
Openbaar basisonderwijs	-85	0	0	0	-85

Taakvelden	Begroting 2027				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
Onderwijshuisvesting	-3.948	1.513	0	0	-2.434
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.838	559	0	0	-1.280
Sportbeleid en activering	-858	145	0	0	-714
Sportaccommodaties	-2.928	1.047	0	0	-1.881
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-2.457	710	0	0	-1.747
Cultureel erfgoed	-91	5	0	0	-86
Media	-912	0	0	0	-912
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.273	24	0	0	-3.248
Samenkracht en burgerparticipatie	-2.588	92	0	0	-2.496
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-3.437	0	0	0	-3.437
Inkomensregelingen	-9.207	7.066	0	0	-2.141
WSW en beschut werk	-4.090	0	0	0	-4.090
Arbeidsparticipatie	-2.242	675	0	0	-1.567
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	-1.758	0	0	0	-1.758
Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.773	0	0	0	-2.773
Begeleiding (WMO)	-4.037	58	0	0	-3.978
Dagbesteding (WMO)	-150	0	0	0	-150
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-67	21	0	0	-47
Jeugdhulp ambulant lokaal	-103	0	0	0	-103
Jeugdhulp ambulant regionaal	-5.978	0	0	0	-5.978
Jeugdhulp met verblijf regionaal	-2.886	0	0	0	-2.886
PGB WMO	-429	0	0	0	-429
PGB Jeugd	-508	0	0	0	-508
Beschermd wonen (WMO)	-273	197	0	0	-76
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-25	0	0	0	-25
Jeugdbescherming	-356	0	0	0	-356
Jeugdreclassering	-135	0	0	0	-135
Coördinatie en beleid Jeugd	-317	0	0	0	-317
Volksgezondheid	-2.154	401	0	0	-1.753
Riolering	-3.099	3.940	0	0	841
Afval	-4.765	5.397	0	0	632
Milieubeheer	-2.099	0	0	0	-2.099
Ruimte en leefomgeving	-1.411	143	0	0	-1.268
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-2.460	2.105	0	0	-356
Wonen en bouwen	-2.260	1.745	0	0	-516
Totaal Taakvelden	-111.927	112.568	0	345	296

Taakvelden	Begroting 2027				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
Saldo	-111.927	112.568	0	345	296